



MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 194 (XXXVIII) — Nr. 640

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 3 august 2026

SUMAR

	Pagina	Nr.		Pagina
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE			HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI	
Decizia nr. 807 din 16 decembrie 2025 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. (1 ¹)-(1 ³), (3) și (4), ale art. 5 alin. (3) și (3 ¹), ale art. 7 alin. (4) și (5 ¹) și ale art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, precum și a Legii nr. 52/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, în ansamblul său.....	2-8	575.	— Hotărâre pentru aprobarea plății contribuției financiare voluntare a României la bugetul Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, în vederea participării în calitate de membru în Grupul consultativ informal aferent Forumului global al Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică privind anticorupția și integritatea (GACIF) 2026	30
Decizia nr. 735 din 24 iunie 2026 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I și II din Legea pentru completarea art. 56 ¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, precum și pentru modificarea art. 5 alin. (1) din Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului, precum și a legii, în ansamblul său	9-27	766.	— Ordin al ministrului energiei, interimar, privind modificarea Ghidului solicitantului — Sprijinirea investițiilor în noi capacități de producere a energiei electrice produse din surse regenerabile pentru autoconsum aferent Fondului pentru modernizare, aferent celui de-al II-lea apel bazat pe procedură de ofertare concurențială, aprobat prin Ordinul ministrului energiei nr. 539/2025.....	31-32
★		969.	— Ordin al ministrului finanțelor privind modificarea anexei la Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 86/2005 pentru reglementarea datei plății salariilor la instituțiile publice	32
Opinie separată	27-29			

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 807

din 16 decembrie 2025

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. (11)-(13), (3) și (4), ale art. 5 alin. (3) și (3¹), ale art. 7 alin. (4) și (5¹) și ale art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, precum și a Legii nr. 52/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, în ansamblul său

Elena-Simina Tănăsescu	— președinte
Asztalos Csaba-Ferenc	— judecător
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dacian-Cosmin Dragoș	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Cristina Cătălina Turcu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror
Antonia-Eleonora Constantin.

1. Pe rol se află soluținarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. (11) lit. a) și alin. (12), (13), (3) și (4) din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, astfel cum au fost introduse prin Legea nr. 52/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, excepție ridicată de Societatea Credit Europe Bank NV din Amsterdam în Dosarul nr. 6.960/301/2021 al Judecătorei Sectorului 3 București și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 3.210D/2021.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Președintele Curții dispune să se facă apelul și în dosarele nr. 3.253D/2021, nr. 3.266D/2021, nr. 3.387D/2021, nr. 3.399D/2021, nr. 3.425D/2021, nr. 3.428D/2021, nr. 3.442D/2021, nr. 3.459D/2021, nr. 3.474D/2021, nr. 3.792D/2021, nr. 770D/2022, nr. 1.039D/2022, nr. 2.054D/2022, nr. 2.452D/2022, nr. 2.560D/2022, nr. 330D/2023, nr. 1.256D/2023, nr. 1.327D/2023, nr. 2.371D/2024 și nr. 1.565D/2025, având ca obiect excepții de neconstituționalitate similare, excepții ridicate de Societatea Credit Europe Bank NV din Amsterdam în Dosarul nr. 3.219/229/2020 al Judecătorei Fetești, în Dosarul nr. 14.774/231/2020 al Judecătorei Focșani — Secția civilă, în Dosarul nr. 27.962/302/2020 al Judecătorei Sectorului 5 București — Secția a II-a civilă și în Dosarul nr. 9.601/301/2021 al Judecătorei Buftea — Secția civilă, de Societatea Exim Banca Românească — S.A. din București (fostă Societatea Banca Românească — S.A. din București) în Dosarul nr. 13.477/212/2021/a1 al Judecătorei Constanța — Secția civilă, în Dosarul nr. 1.885/314/2021 al Judecătorei Rădăuți și în Dosarul nr. 6.775/279/2021 al Judecătorei Piatra-Neamț, de Societatea Eurobank — S.A. (fostă Eurobank Ergasias) din Atena în Dosarul nr. 1.167/330/2021 al Judecătorei Urziceni, în Dosarul nr. 13.548/301/2021 al Judecătorei Sectorului 3 București — Secția civilă, în Dosarul nr. 11.698/325/2021 al Judecătorei Timișoara — Secția I civilă, în Dosarul nr. 976/275/2021 al Judecătorei Panciu, în Dosarul nr. 11.591/281/2021 al Judecătorei Ploiești — Secția civilă și în

Dosarul nr. 6.470/300/2021 al Judecătorei Sectorului 2 București — Secția civilă, de Societatea Credit Europe Bank (România) — S.A. din București în Dosarul nr. 2.009/176/2021 al Judecătorei Alba Iulia, de Societatea Banca Transilvania — S.A. din Cluj-Napoca în Dosarul nr. 22.491/281/2020 al Judecătorei Ploiești — Secția civilă, de Societatea Credit Europe Ipotecar IFN — S.A. din București și Societatea Credit Europe Bank NV din Amsterdam în Dosarul nr. 4.618/303/2021 al Judecătorei Sectorului 6 București — Secția civilă, de Societatea Investcapital LTD din San Gwann și Societatea Investcapital LTD din San Gwann prin mandatar Societatea Kruk România — S.R.L. din București în Dosarul nr. 4.354/225/2021 al Judecătorei Drobeta-Turnu Severin și în Dosarul nr. 9.348/314/2020 al Judecătorei Bacău — Secția civilă, de Societatea Alpha Bank România — S.A. din București în Dosarul nr. 91/302/2021 al Judecătorei Sectorului 5 București — Secția a II-a civilă și de Societatea Credit Europe Ipotecar IFN — S.A. din București în Dosarul nr. 1.304/232/2021 al Judecătorei Găești.

4. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită. Având în vedere obiectul excepției de neconstituționalitate din dosarele mai sus menționate, Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea acestora. Reprezentantul Ministerului Public arată că este de acord cu măsura procesuală propusă. Curtea, în temeiul dispozițiilor art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, dispune conexarea dosarelor nr. 3.253D/2021, nr. 3.266D/2021, nr. 3.387D/2021, nr. 3.399D/2021, nr. 3.425D/2021, nr. 3.428D/2021, nr. 3.442D/2021, nr. 3.459D/2021, nr. 3.474D/2021, nr. 3.792D/2021, nr. 770D/2022, nr. 1.039D/2022, nr. 2.054D/2022, nr. 2.452D/2022, nr. 2.560D/2022, nr. 330D/2023, nr. 1.256D/2023, nr. 1.327D/2023, nr. 2.371D/2024 și nr. 1.565D/2025 la Dosarul nr. 3.210D/2021, care a fost primul înregistrat.

5. Președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate a art. 8 alin. (5) tezele a doua și a treia din Legea nr. 77/2016 deoarece Curtea a admis excepția prin Decizia nr. 432 din 17 iunie 2021. Cu privire la celelalte critici, consideră că excepția este neîntemeiată pentru motivele reținute în Decizia nr. 752 din 14 decembrie 2023.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

6. Prin încheierile din 22 septembrie 2021, 5 octombrie 2021, 9 iunie 2022 și 12 aprilie 2022, Sentința civilă nr. 4.220 din 9 mai 2023 și Încheierea din 9 noiembrie 2021, pronunțate în dosarele nr. 6.960/301/2021, nr. 4.618/303/2021, nr. 14.774/231/2020,

nr. 27.962/302/2020, nr. 9.601/301/2021 și nr. 1.304/232/2021, **Judecătoria Sectorului 3 București, Judecătoria Sectorului 6 București — Secția civilă, Judecătoria Focșani — Secția civilă, Judecătoria Sectorului 5 București — Secția a II-a civilă, Judecătoria Buftea — Secția civilă și Judecătoria Găești au sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. (1¹) lit. a) și alin. (1²), (1³), (3) și (4) din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 52/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 77/2016 privind darea în plată a unor imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite** (dosarele nr. 3.210D/2021, nr. 3.792D/2021, nr. 2.054D/2022, nr. 2.560D/2022, nr. 1.327D/2023 și nr. 2.371D/2024).

7. Prin Încheierea din 15 octombrie 2021, Încheierea nr. 14.196 din 13 octombrie 2021, încheierile din 23 septembrie 2021 și 29 septembrie 2021 și Încheierea nr. 337 din 20 ianuarie 2022, pronunțate în dosarele nr. 3.219/229/2020, nr. 13.477/212/2021/a1, nr. 2.009/176/2021, nr. 1.885/314/2021 și nr. 6.775/279/2021, **Judecătoria Fetești, Judecătoria Constanța — Secția civilă, Judecătoria Alba Iulia, Judecătoria Rădăuți și Judecătoria Piatra-Neamț au sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a Legii nr. 52/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 77/2016 privind darea în plată a unor imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite** (dosarele nr. 3.253D/2021, nr. 3.266D/2021, nr. 3.425D/2021, nr. 770D/2022 și nr. 1.565D/2025).

8. Prin încheierile din 27 octombrie 2021, 1 noiembrie 2021, 4 noiembrie 2021, 20 octombrie 2021, 7 aprilie 2022 și 17 octombrie 2022, pronunțate în dosarele nr. 1.167/330/2021, nr. 13.548/301/2021, nr. 11.698/325/2021, nr. 11.591/281/2021, nr. 4.354/225/2021 și nr. 9.348/314/2020, **Judecătoria Urziceni, Judecătoria Sectorului 3 București — Secția civilă, Judecătoria Timișoara — Secția I civilă, Judecătoria Ploiești — Secția civilă, Judecătoria Drobeta-Turnu Severin și Judecătoria Bacău — Secția civilă au sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a articolului unic pct. 2, 3 și 8 din Legea nr. 52/2020, precum și a Legii nr. 52/2020, în ansamblul său** (dosarele nr. 3.387D/2021, nr. 3.399D/2021, nr. 3.428D/2021, nr. 3.459D/2021, nr. 1.039D/2022 și nr. 2.452D/2022).

9. Prin încheierile din 2 noiembrie 2021 și 20 decembrie 2021, pronunțate în dosarele nr. 976/275/2021 și nr. 6.470/300/2021, **Judecătoria Panciu și Judecătoria Sectorului 2 București — Secția civilă au sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a articolului unic pct. 2 și 3 din Legea nr. 52/2020, precum și a Legii nr. 52/2020, în ansamblul său** (dosarele nr. 3.442D/2021 și nr. 1.256D/2023).

10. Prin Încheierea din 29 octombrie 2021, pronunțată în Dosarul nr. 22.491/281/2020, **Judecătoria Ploiești — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. (1¹) lit. a) și b), (1²), (1³), (3) și (4), ale art. 5 alin. (3) și (3¹) și ale art. 7 alin. (4) și (5¹) din Legea nr. 77/2016, precum și a Legii nr. 52/2020, în ansamblul său** (Dosarul nr. 3.474D/2021).

11. Prin Încheierea din 29 martie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 91/302/2021, **Judecătoria Sectorului 5 București — Secția a II-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. (3) din Legea nr. 77/2016** (Dosarul nr. 330D/2023).

12. Excepția a fost ridicată de societățile Credit Europe Bank NV din Amsterdam, Credit Europe Ipotecar IFN din București, Eurobank — S.A. (fostă Eurobank Ergasias) din Atena, Exim

Banca Românească — S.A. din București (fostă Banca Românească — S.A.), Credit Europe Bank (România) — S.A. din București, Societatea Investcapital LTD din San Gwann, Societatea Investcapital LTD din San Gwann prin mandatar Societatea Kruk România — S.R.L. din București, Banca Transilvania — S.A. din Cluj-Napoca și Alpha Bank România — S.A. din București în cauze având ca obiect contestație creditor la notificările de dare în plată și acțiuni în echilibrarea contractelor de credit sau constatarea dării în plată.

13. **În motivarea excepției de neconstituționalitate**, autoarele acesteia arată, în esență, făcând referire la jurisprudența Curții Constituționale, că în procedura de elaborare a Legii nr. 52/2020 au fost nesocotite dispozițiile Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, care instituie mai multe principii/reguli ce trebuie respectate în procesul de legiferare a actelor normative, încălcându-se art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție. Astfel, deși fundamentarea temeinică a inițiativelor legislative reprezintă o exigență impusă de Constituție, întrucât previne arbitrarul în activitatea de legiferare, asigurând faptul că legile propuse și adoptate răspund unor nevoi sociale reale și dreptății sociale, nu poate fi identificată justificarea intervenției normative și nu au fost prezentate studii sau cercetări ori evaluări statistice cu privire la necesitățile de reglementare în materie, nu sunt prezentate principiile de bază și finalitatea reglementărilor propuse și nu există nicio referire la vreun document care să conțină analiza potențialului impact al legii. Expunerea de motive actuală nu satisface exigențele constituționale deoarece fundamentează de fapt forma inițială a proiectului.

14. De asemenea, nu există vreun studiu de impact cu privire la actul normativ criticat, care a fost adoptat fără consultarea și în lipsa avizului favorabil al Băncii Naționale a României, ceea ce încalcă art. 3 alin. (2) din Legea nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naționale a României și art. 1 alin. (3) și (5) și art. 16 alin. (2) din Constituție.

15. Lipsa unei temeinice motivări și fundamentări se reflectă în special în articolul unic pct. 2, unde primul caz de impreviziune — creșterea cu 52,6% a cursului de schimb valutar — a fost justificat de legiuitor prin trimitere la Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 24/2011, abrogat în prezent. Cel de-al doilea caz de impreviziune — obligația lunară de plată să înregistreze o creștere de peste 50% ca urmare a majorării ratei de dobândă favorabilă — este fundamentat pe o prevedere inexistentă, respectiv pe un proiect de Cod civil european. De asemenea, lipsește fundamentarea persistenței temporale a situațiilor-premisă care dau naștere prezumțiilor absolute de impreviziune.

16. Este criticată și lipsa solicitării avizului Consiliului Economic și Social și al Consiliului Legislativ. Prin Decizia Curții Constituționale nr. 731 din 6 noiembrie 2019, deși nu s-a constatat neconstituționalitatea în ansamblu a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite — devenită după publicare Legea nr. 52/2020 —, au fost supuse controlului articole ce țin de esența respectivei reglementări. Astfel, după comunicarea acestei decizii, în procedura de reexaminare a legii, Parlamentul ar fi trebuit să solicite din nou celor două instituții avizele prevăzute de lege pentru deplina respectare a exigențelor constituționale.

17. Se arată că Legea nr. 52/2020, în ansamblul său, este lipsită de claritate, precizie și previzibilitate, întrucât dispozițiile articolului unic pct. 2 [cu referire la art. 4 alin. (1¹) lit. b) din Legea nr. 77/2016] sunt apte de trei interpretări, în sensul că o creștere cu 50% a obligației de plată poate fi raportată fie la prima astfel de obligație lunară, fie la cea din luna precedentă, fie la o

obligatie de plată intermediară. Prevederile articolului unic pct. 3 [cu referire la art. 4 alin. (3) din Legea nr. 77/2016] nu disting între cazurile de impreviziune instituite de articolul unic pct. 2 și 8, ajungându-se la o prezumție absolută de impreviziune.

18. Expresia „reprezintă impreviziune” din cuprinsul articolului unic pct. 2 [cu referire la art. 4 alin. (11) din Legea nr. 77/2016] este neclară, echivocă, pentru că nu se înțelege ce condiții a avut legiuitorul în vedere cu privire la impreviziune, respectiv dacă trebuie îndeplinite toate condițiile care rezultă din cuprinsul art. 1.271 din Codul civil și din deciziile Curții Constituționale sau dacă trebuie îndeplinite numai unele dintre aceste condiții.

19. Cu toate că instanța de contencios constituțional a statuat că este permisă reglementarea prin lege a unor evenimente care pot constitui cazuri de impreviziune, chiar și din perspectiva riscului supraadăugat, nici în Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016 și nici în Decizia nr. 731 din 6 noiembrie 2019 nu a stabilit că se poate prezuma absolut efectul impreviziunii, acesta urmând să fie stabilit de către instanța de judecată de la caz la caz, potrivit principiului echității. Nu se poate discuta despre o prezumție absolută de impreviziune aplicabilă *ope legis* contractelor de credit în derulare deoarece o astfel de prezumție ar încălca dreptul creditorului la apărare, dreptul la un proces echitabil și dreptul de acces la justiție. Creditorul nu poate dovedi echilibrul contractual, legea stabilind cauze oneroase *in abstracto* înlăturând cercetarea judecătorească. Acest aspect este legat intrinsec de ideea de echitate, care, prin esența ei, nu poate fi prezumată, este atribut exclusiv al magistratului, corolar al ideii de dreptate și, implicit, al principiului separației puterilor în stat. O interpretare în sensul că intervenția judecătorului este strict formală, limitată la verificarea condițiilor de admisibilitate ale cererii, fără a avea posibilitatea de a analiza impreviziunea, contravine celor reținute în deciziile anterioare. Situațiile-premisă ridicate de legiuitor la rang de impreviziune absolută trebuie să fie consecințele, respectiv efectele unor evenimente sau împrejurări excepționale survenite pe parcursul derulării relației contractuale.

20. Sintagma „pe durata executării contractului” din cuprinsul articolului unic pct. 2 [cu referire la art. 4 alin. (11) din Legea nr. 77/2016] ridică probleme de neconstituționalitate câtă vreme nu rezultă dacă procentul de 52,6% se determină ca urmare a fluctuațiilor de curs valutar intervenite pe întreaga durată a executării contractului de credit, până la momentul formulării notificării de dare în plată, cumulat, sau, dacă se consideră impreviziune, doar în situația în care la un moment dat pe durata executării contractului de credit, spontan, excepțional și imprevizibil, intervine o creștere bruscă a cursului valutar ce depășește cursul de la încheierea contractului cu 52,6%.

21. Presumția absolută reglementată de norma criticată se axează exclusiv pe o determinare valorică, fără a realiza o circumstanțiere sau o delimitare a fluctuației în funcție de evenimentul extraordinar și exterior care o generează, durata în care se atinge o asemenea valoare și factorii economico-sociali care o determină.

22. Preluarea procentului de 52,6% din Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 24/2011 prevăzut în legătură cu gradul de îndatorare aferent creditelor în franci elvețieni (potrivit mențiunilor din anexa la „Raportul asupra reexaminării Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite”), dincolo de împrejurarea că are la bază o prevedere abrogată la momentul adoptării reglementării criticate, dovedește inconsistența definiției impreviziunii și confuzia nepermisă cu o altă instituție, respectiv gradul de îndatorare, circumstanță cu caracter personal, care nu poate fi transpusă într-o ipoteză obiectivă de impreviziune.

23. Textul este neclar în ceea ce privește modalitatea în care se determină procentul de 52,6% și suma la care acesta se raportează, având în vedere diversitatea situațiilor practice și categoriile de risc valutar care presupun un tratament juridic diferit (risc inerent, risc adăugat, risc supraadăugat), aducând atingere prevederilor art. 1 alin. (5), ale art. 44 alin. (1) și ale art. 147 alin. (4) din Constituție.

24. Prevederile articolului unic pct. 3 [cu referire la art. 4 alin. (4) din Legea nr. 77/2016] sunt neclare deoarece nu reglementează sfera de conținut a noțiunii de „echilibrare a contractului” sau cum ar putea fi determinată necesitatea echilibrării, iar exprimarea legiuitorului este echivocă atunci când se referă la „imposibilitatea vădită de continuare a contractului”.

25. Astfel, textul încalcă și principiile contradictorialității, egalității armelor și pe cel al dreptului de dispoziție al părților deoarece „echilibrarea contractului” trebuie să aibă loc în cadrul contestației introduse de creditor împotriva notificării de dare în plată. În cadrul acestei contestații, debitorii care nu formulează cerere prin care învestesc instanța vor dobândi calitatea de reclamanți. Creditorul nu are nici măcar posibilitatea să solicite, în cadrul procedurii prevăzute de lege, echilibrarea contractului deoarece este ținut strict de contestarea îndeplinirii condițiilor de admisibilitate ale introducerii contestației prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. a)-d) din Legea nr. 77/2016. Mai mult, legea nu impune debitorului să respecte anumite condiții de formă, astfel că acesta poate cere doar echilibrarea contractului, fără să precizeze în mod concret cum se poate echilibra.

26. Cu privire la egalitatea armelor, se arată că un creditor care sesizează instanța este obligat să respecte toate normele procedurale privind formularea cererii sale, fiindu-i aplicabile nulitatea sau decăderea, fără a beneficia de un termen pentru a depune întâmpinare, pe când debitorul nu are nicio obligație în acest sens, pretențiile sale de echilibrare fiind analizate de către instanță indiferent dacă au fost exprimate sau nu.

27. Legea nr. 52/2020 nu precizează cum anume va putea judecătorul să echilibreze prestațiile părților, dacă această „echilibrare” va presupune modificarea clauzelor contractuale, și nici în ce temei va putea să modifice clauzele privind prețul contractului. De altfel, potrivit jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene, pentru ipoteza creșterii cu 52,6% a cursului de schimb valutar, instanța națională nu ar putea decât să anuleze contractul de credit în ansamblul său, cu repunerea părților în situația anterioară. Prin urmare, din această perspectivă, se încalcă art. 1 alin. (3) și (5) coroborat cu art. 53 din Constituție.

28. Se mai susține că Legea nr. 52/2020, în ansamblul său, încalcă art. 147 alin. (4) din Constituție întrucât nu respectă Decizia Curții Constituționale nr. 731 din 6 noiembrie 2019 sub aspectul criteriului consistenței valorice și celui al persistenței în timp a fluctuațiilor de curs valutar.

29. De asemenea, nu se respectă nici Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016 prin care s-a admis excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 11 teza întâi raportate la art. 3 teza a doua și ale art. 4, 7 și 8 din Legea nr. 77/2016 și s-a constatat că acestea sunt constituționale în măsura în care instanța judecătorească verifică condițiile referitoare la existența impreviziunii. Art. 4 alin. (13) și (3) din Legea nr. 77/2016, astfel cum a fost modificat și completat prin Legea nr. 52/2020, prezumă impreviziunea, ceea ce înlătură rolul instanței de judecată, care ar trebui să stabilească dacă există impreviziunea de la caz la caz, și face din procedura dării în plată o procedură pusă la discreția consumatorului. Prin nerespectarea principiilor trasate prin decizia anterioară și înlăturarea atribuțiilor judecătorilor de a verifica îndeplinirea condițiilor impreviziunii se aduce atingere principiului separației și echilibrului puterilor în stat.

30. Se susține că art. 1 alin. (1), art. 8 alin. (5), art. 10 alin. (1) și art. 11 din Legea nr. 77/2016 retroactivează, întrucât permit stingerea tuturor datoriilor, atât a celor deja născute, cât și a celor viitoare. Se punctează faptul că atât creanțele băncilor, cât și ale cesionarilor reprezintă un bun, un drept câștigat sub imperiul vechii legi. Se mai susține că legea criticată încalcă principiul securității juridice, întrucât prevede posibilitatea retroactivării sale, intervine peste principiul *pacta sunt servanda*, dispunând peste voința părților la mult timp după realizarea raportului juridic dintre acestea, și creează un dezechilibru în interpretarea unitară a legii, fiind astfel inaccesibilă.

31. Totodată, se susține că este încălcat și principiul neretroactivității legii, care trebuie analizat prin prisma teoriei drepturilor câștigate, întrucât prezumțiile absolute și irefragabile de impreviziune în favoarea consumatorilor debitori se pot aplica atât contractelor de credit încheiate anterior intrării în vigoare a Legii nr. 52/2020, cât și celor încheiate sub imperiul Codului civil din 1864. Chiar dacă, așa cum s-a statuat prin Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016, instituția impreviziunii se poate aplica și contractelor încheiate sub regimul juridic al vechiului Cod civil, noile cazuri de impreviziune reglementate de legiuitor nu se pot aplica retroactiv, întrucât nu erau în vigoare la data încheierii contractelor respective. Aplicarea prezumțiilor de impreviziune reglementate prin Legea nr. 52/2020 contractelor încheiate anterior intrării sale în vigoare ar echivala cu o aplicare retroactivă, contrară dispozițiilor constituționale ale art. 15 alin. (2) și ale art. 147 alin. (4) referitoare la efectele deciziilor Curții Constituționale.

32. Cu privire la criticile de neconstituționalitate aduse prevederilor articolului unic pct. 2 [cu referire la art. 4 alin. (11)-(13) din Legea nr. 77/2016] din Legea nr. 52/2020, prin raportare la art. 44 și 53 din Constituție, art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale coroborat cu art. 11, art. 20 și art. 147 alin. (4) din Constituție, se arată că procentul de 52,6% nu se încadrează în sfera impreviziunii, ci reprezintă o ingerință nejustificată în dreptul de proprietate al creditorului. O asemenea soluție legislativă nu duce la o reechilibrare contractuală, ci la mutarea riscului inerent în sarcina exclusivă a creditorului, ipoteză care se constituie într-o încălcare a dreptului de proprietate.

33. Prezumția criticată nu răspunde nici exigențelor stabilite prin Decizia Curții Constituționale nr. 731 din 6 noiembrie 2019, ce țin de problema persistenței „în timp a riscului valutar în sensul caracterului său constant, continuu, ireversibil”. Nu se poate considera că menținerea pragului valoric în discuție pentru ultimele 6 luni anterioare transmiterii notificării de dare în plată, în condițiile unor contracte de credit încheiate pe o durată de 25-30 de ani, ar răspunde condițiilor persistenței, continuității și ireversibilității.

34. Potrivit art. 4 alin. (11) lit. b) din Legea nr. 77/2016, introdus prin Legea nr. 52/2020, reprezintă impreviziune situația în care „pe durata executării contractului de credit, obligația de plată lunară înregistrează o creștere de peste 50% ca urmare a majorării ratei de dobândă variabilă”. Procentul de 50% stabilit prin textul de lege criticat este stabilit în mod arbitrar, fără o evaluare temeinică în care să se țină cont de perioada lungă pentru care se încheie contractele, ceea ce aduce atingere dreptului de proprietate al creditorului.

35. Termenul de 6 luni în care fluctuația trebuie să se mențină nu îndeplinește exigențele de consistență, continuitate și persistență, evidențiate anterior în deciziile Curții Constituționale nr. 731 din 6 noiembrie 2019 și nr. 432 din 17 iunie 2021. Fluctuațiile circumstanțiale nu pot constitui impreviziune pentru un contract cu o asemenea durată.

36. Cu privire la criticile de neconstituționalitate aduse prevederilor articolului unic pct. 2 [cu referire la art. 4 alin. (13) din Legea nr. 77/2016] din Legea nr. 52/2020 prin raportare la

art. 16, 53, 57, 135 și art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și la art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, se arată că textul criticat instituie prezumții absolute în favoarea consumatorilor, fără posibilitatea găsirii punctului de echilibru contractual. În aceste condiții, excluderea controlului judecătoresc al contractului prin introducerea unor prezumții absolute de impreviziune apare în mod evident ca o măsură disproporționată, care aduce atingere, în mod nejustificat, dreptului de proprietate și accesului la instanță.

37. Impreviziunea nu presupune mutarea riscurilor către creditor, ci găsirea punctului de echilibru, aspect care nu se regăsește în reglementare. Creditorul, parte la contract, este plasat într-o situație de inegalitate, fiind obligat la preluarea unui bun în contul unei creanțe superioare. Impunerea unei prezumții automate raportate strict la un prag valoric, cu ignorarea restului circumstanțelor contractuale și factuale de după încheierea contractelor, se constituie și într-o ipoteză de restrângere a drepturilor creditorilor. Legea nr. 52/2020 nu asigură garanțiile constituționale ale dreptului la un proces echitabil și ale dreptului la apărare deoarece instituie prezumții absolute, fără a permite creditorului să dovedească echilibrul contractual în cazul concret supus judecății. Se aduce atingere și art. 135 din Constituție în condițiile în care o instituție de credit este obligată să devină gestionar și vânzător de imobile.

38. În ceea ce privește critica de neconstituționalitate a prevederilor articolului unic pct. 3 și 4-7 din Legea nr. 52/2020, prin raportare la art. 16 și 44 din Constituție, art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, coroborat cu art. 11, art. 20 și art. 147 alin. (4) din Constituție, se arată că imixtiunea în dreptul de creanță încă din momentul transmiterii notificării, suspendarea automată *ope legis* a obligațiilor de plată ale debitorului și neînscrierea în Biroul de credit reprezintă o încălcare a dreptului de proprietate al creditorului și creează o stare de inegalitate. Încălcarea dreptului de proprietate al creditorului este cu atât mai evidentă cu cât creditorul este lipsit de drepturile care i se cuvin ca urmare a întârzierii valorificării drepturilor sale, dacă debitorul nu ar fi fost de rea-credință. Or, neplata unei sume de bani la termen produce un prejudiciu independent de buna sau reaua-credință a debitorului, așa încât lipsirea creditorului de un drept contractual, precum, de exemplu, dreptul la penalități de întârziere, constituie o ipoteză de lipsire de proprietate nejustificată.

39. Articolul unic pct. 5 din Legea nr. 52/2020, cu referire la art. 5 alin. (31) din Legea nr. 77/2016, încalcă art. 1 alin. (5) și art. 16 din Constituție. Astfel, legiuitorul încalcă securitatea juridică, deoarece instituie o soluție derogatorie de la legislația referitoare la înscrierea în Biroul de credit, în sensul că instituțiile de credit nu mai pot verifica situația reală a debitorilor pentru a vedea dacă se încadrează în gradul maxim de îndatorare. În acest fel, în loc să îl protejeze pe debitor de ruina contractuală, prin reglementarea criticată acesta ar putea, în absența verificărilor realizate de către instituțiile financiare, să se îndatoreze excesiv.

40. Textul criticat nu precizează dacă interdicția înscrierii în Biroul de credit are în vedere strict debitul restant aferent contractului ce constituie obiectul procedurii dării în plată prevăzute de Legea nr. 77/2016, astfel cum a fost modificată și completată prin Legea nr. 52/2020, sau interdicția este aplicabilă oricărui debit restant aparținând unui debitor care a formulat o notificare de dare în plată. De asemenea, nu clarifică situația înscrierilor negative efectuate în Biroul de credit anterior notificării de dare în plată, pentru ipoteza foarte frecventă a debitorilor care acumulează restanțe și, ulterior, formulează notificarea. Rațiunea juridică a textului criticat pare să fie conservarea bonității debitorului care apelează la procedura

dării în plată. Toate instituțiile de credit au obligația verificării bonității potențialului consumator, potrivit prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori, însă efectul textului de lege supus controlului este acela că instituțiile bancare nu mai au posibilitatea să verifice dacă potențialul consumator respectă sau nu cerințele de bonitate. Necorelarea textului criticat cu prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2010 duce la neclaritatea acestuia, precum și la lipsa de proporționalitate între beneficiul acordat consumatorului și potențialul prejudiciu pe care instituția bancară îl poate suferi.

41. Articolul unic pct. 8 [cu referire la art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016] din Legea nr. 52/2020 aduce atingere art. 1 alin. (4) coroborat cu art. 126 alin. (1) din Constituție deoarece intervine asupra măsurilor stabilite de instanțele de judecată în litigiile în care s-a pronunțat o hotărâre definitivă și/sau irevocabilă, precum și în executările silite.

42. Articolul unic pct. 8 [cu referire la art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016] din Legea nr. 52/2020, prin raportare la art. 44, 53 și 135 din Constituție, art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale coroborat cu art. 11, art. 20 și art. 147 alin. (4) din Constituție, este neconstituțional deoarece instituie o prezumție de impreviziune fără a pune problema unei obligații excesiv de oneroase sau a găsirii unui punct de echilibru contractual, singurul efect al aplicării sale fiind exonerarea debitorului de obligațiile sale. Nu sunt respectate nici exigențele proporționalității ingerinței în dreptul de proprietate al creditorului și este încălcată libertatea comerțului creditorului deoarece, în cazul în care executarea s-a produs într-o perioadă de scădere a prețurilor, creditorul este acela care suportă toată pierderea în condițiile în care obiectul contractului de împrumut este o sumă de bani, iar imobilul constituie doar garanția acestei sume.

43. Se mai arată că art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016 încalcă dreptul de proprietate al creditorului, întrucât anularea debitelor deja scadente ar echivala cu o expropriere fără niciun fel de despăgubire. Or, aceste debite intră în sfera drepturilor câștigate. De asemenea, situația în care debitorul a fost executat silit prin vânzarea imobilului ipotecat nu poate fi calificată *tale quale* drept impreviziune, o asemenea măsură reprezentând o ingerință a statului în dreptul de proprietate al creditorului ce afectează principiul securității juridice. Același text de lege încalcă principiul separației și echilibrului puterilor în stat, întrucât intervine, pe de o parte, asupra litigiilor asupra cărora instanța a pronunțat o hotărâre definitivă și/sau irevocabilă și, pe de altă parte, asupra executărilor silite în cadrul cărora au fost pronunțate hotărâri judecătorești în soluționarea unor contestații la executare. Or, legiuitorul nu poate interveni asupra raporturilor juridice consfințite pe calea hotărârilor judecătorești, acestea bucurându-se de autoritate de lucru judecat.

44. Articolul unic pct. 2 [cu referire la art. 4 alin. (1³) din Legea nr. 77/2016] raportat la pct. 8 [cu referire la art. 8 alin. (5) teza finală din Legea nr. 77/2016] din Legea nr. 52/2020 este neconstituțional, contravenind art. 21 alin. (3) și art. 124 alin. (1) din Constituție, câtă vreme consacră o prezumție absolută care acoperă inclusiv condiția legală a caracterului vădit injust al executării obligației de către debitor.

45. Legea nr. 52/2020 încalcă libertatea economică și libertatea comerțului deoarece intervine în raporturile juridice încheiate între profesioniști și consumatori, afectând în mod direct contraprestația la care creditorul este îndreptățit prin încheierea contractelor de credit.

46. Libertatea contractuală nu este înscrisă în prevederile Constituției, însă un contract de lungă durată este un bun în sensul art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Art. 135 din Constituție, care reglementează cu privire la libertatea

comerțului, garantează și protecția libertății contractuale în domeniul economic. Restrângerile în acest caz trebuie să respecte art. 53 din Constituție. Or, legea criticată restrânge dreptul de proprietate și libertatea contractuală fără a exista niciuna dintre cauzele cuprinse în art. 53 din Constituție.

47. Modificarea politicii de creditare după adoptarea Legii nr. 52/2020 reprezintă intervenția forțată a statului în contractul negociat de părți, aducându-se atingere principiului libertății comerțului prin instituirea unei obligații în sarcina creditorilor de a se conforma dreptului debitorilor exercitat în baza legii în mod unilateral și neîngrădit de a schimba prețul unui contract deja executat sau în curs de executare.

48. În principiu, statul are rolul de a garanta că „legea părților” va avea aceleași efecte juridice pentru viitor ca și actele emise de puterea legiuitoare. Legiuitorul nu poate transforma normele contractuale în norme legislative, nu poate schimba natura juridică a unor contracte aflate în curs de executare și nici nu poate crea un conflict între generații diferite de drepturi, respectiv dreptul de proprietate al creditorilor și libertatea economică a acestora și dreptul de protecție al consumatorilor.

49. Legea criticată aduce atingere nu doar ordinii juridice, ci și celei economice, respectiv economiei de piață în sens larg. Libertatea contractuală a părților nu presupune doar libertatea de a-și asuma obligații și de a dobândi drepturi într-un mecanism contractual agreeat de acestea, ci și libertatea de a-și asuma riscuri ale contractului, care pot fi deopotrivă juridice și economice. Odată cu asumarea riscului prin contracte se naște și obligația părților contractante de a respecta riscurile asumate, iar modificarea/reșezarea riscurilor asumate prin contract sau chiar modificarea prețului agreeat de părți nu poate avea loc printr-o ingerință a legiuitorului în economia contractului. Asemenea modificări pot avea loc doar în ipotezele excepționale de rupere a echilibrului contractual și doar după verificarea prealabilă de către judecător, de la caz la caz, a nevoii de schimbare a câmpului de riscuri acceptate. Această nevoie se determină în raport cu fiecare contract în parte, prin cercetarea judecătorească atât a riscurilor acceptate în mod real de către părți, cât și a celor cunoscute ca fiind acceptate; pentru identificarea acestora din urmă, judecătorul trebuie să verifice, în fiecare ipoteză de lucru, îndeplinirea de către profesionist a obligației de informare a consumatorului.

50. Legea nr. 52/2020 aduce atingere și art. 148 din Constituție deoarece, potrivit art. 127 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, obiectivul principal al Sistemului European al Băncilor Centrale este menținerea stabilității prețurilor, astfel că autoritățile naționale aveau obligația să consulte Banca Centrală Europeană cu privire la orice proiect de reglementare, însă autoritățile nu au solicitat acest aviz. Singurele mențiuni cu privire la dispozițiile Directivei 2014/17/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 februarie 2014 privind contractele de credit oferite consumatorilor pentru bunuri imobile rezidențiale și de modificare a Directivelor 2008/48/CE și 2013/36/UE și a Regulamentului (UE) nr. 1.093/2010 se regăsesc în cuprinsul expunerii de motive, iar nu în corpul legii, astfel că acestea nu pot fi considerate ca având efectul unei transpuneri.

51. Se mai arată că Legea nr. 52/2020 este incompatibilă cu dreptul Uniunii Europene, respectiv cu jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene în materia dreptului consumatorilor, care se referă la plenitudinea de competență a instanței naționale de drept comun în aprecierea asumării de către consumator a riscului valutar. Or, prin instituirea prezumției absolute de impreviziune prin articolul unic pct. 2 din legea criticată, legiuitorul a suprimat controlului jurisdicțional primul element care trebuie verificat pentru a se stabili dacă a intervenit sau nu impreviziunea, respectiv dacă riscul pretins

supraadăugat a fost sau nu asumat de consumator la încheierea contractului.

52. **Judecătoria Urziceni (Dosarul nr. 3.387D/2021), Judecătoria Panciu (Dosarul nr. 3.442D/2021), Judecătoria Ploiești — Secția civilă (Dosarul nr. 3.459D/2021), Judecătoria Rădăuți (Dosarul nr. 770D/2022), Judecătoria Drobeta-Turnu Severin (Dosarul nr. 1.039D/2022), Judecătoria Sectorului 5 București — Secția a II-a civilă (dosarele nr. 2.560D/2022 și nr. 330D/2023) și Judecătoria Sectorului 2 București — Secția civilă (Dosarul nr. 1.256D/2023)** apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată, deoarece se încalcă prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție sub aspectul cerințelor de calitate ale legii, precum și dispozițiile art. 147 alin. (4) din Constituție prin nerespectarea principiilor și dezlegărilor date prin deciziile Curții Constituționale nr. 623 din 25 octombrie 2016 și nr. 731 din 6 noiembrie 2019. De asemenea, se încalcă și principiul securității raporturilor juridice, deoarece atât schimbarea legii în cursul derulării contractului de credit, cât și aplicarea legii noi în cazul în care executarea silită s-a finalizat reprezintă o încălcare a principiului enunțat, precum și o încălcare a principiului echilibrului și separației puterilor în stat.

53. **Judecătoria Sectorului 3 București (Dosarul nr. 3.210D/2021), Judecătoria Constanța — Secția civilă (Dosarul nr. 3.266D/2021), Judecătoria Sectorului 3 București — Secția civilă (Dosarul nr. 3.399D/2021), Judecătoria Alba Iulia (Dosarul nr. 3.425D/2021), Judecătoria Timișoara — Secția I civilă (Dosarul nr. 3.428D/2021), Judecătoria Ploiești — Secția civilă (Dosarul nr. 3.474D/2021), Judecătoria Focșani — Secția civilă (Dosarul nr. 2.054D/2022), Judecătoria Buftea — Secția civilă (Dosarul nr. 1.327D/2023), Judecătoria Găești (Dosarul nr. 2.371D/2024) și Judecătoria Piatra-Neamț (Dosarul nr. 1.565D/2025)** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, deoarece se pot reglementa prezumții legale *per se* fără a se încălca drepturile constituționale invocate, și că toate motivele de neconstituționalitate formulate au fost analizate deja prin deciziile Curții Constituționale nr. 431 și nr. 432 din 17 iunie 2021.

54. **Judecătoria Fetești (Dosarul nr. 3.253D/2021), Judecătoria Sectorului 6 București — Secția civilă (Dosarul nr. 3.792D/2021) și Judecătoria Bacău — Secția civilă (Dosarul nr. 2.452D/2022)** nu și-au exprimat opiniile cu privire la excepția de neconstituționalitate, contrar prevederilor art. 29 alin. (4) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale.

55. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actele de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

56. **Guvernul** a transmis punctul său de vedere în Dosarul nr. 3.210D/2021, arătând că excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 8 alin. (5) teza a doua și a treia din Legea nr. 77/2016 este inadmisibilă, deoarece prin Decizia nr. 432 din 17 iunie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 905 din 21 septembrie 2021, aceasta a fost admisă. De asemenea, apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată prin prisma încălcării art. 1 alin. (5) și a art. 147 alin. (4) din Constituție, deoarece legea este neconstituțională, în ansamblul său, pentru lipsa avizului Băncii Naționale a României, iar, cu privire la celelalte critici, excepția este neîntemeiată.

57. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actele de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

58. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

59. **Obiectul excepției de neconstituționalitate**, astfel cum rezultă din actele de sesizare, îl constituie Legea nr. 52/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 386 din 13 mai 2020, în ansamblul său, dispozițiile art. 4 alin. (12), (13) și (3), ale art. 5 alin. (3) și (31), ale art. 7 alin. (4) și (51) și ale art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 330 din 28 aprilie 2016, precum și ale articolului unic pct. 2-8 din Legea nr. 52/2020. De asemenea, au fost invocate și dispozițiile art. 1 alin. (1), ale art. 10 alin. (1) și ale art. 11 din Legea nr. 77/2016 prin raportare la art. 8 alin. (5) din aceeași lege. Având în vedere art. 62 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, în urma examinării motivării excepțiilor de neconstituționalitate, Curtea va reține ca obiect al prezentei excepții dispozițiile art. 4 alin. (11)-(13), (3) și (4), ale art. 5 alin. (3) și (31), ale art. 7 alin. (4) și (51) și ale art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016, astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 52/2020, sub aspectul criticilor de neconstituționalitate intrinsecă, precum și Legea nr. 52/2020, în ansamblul său, sub aspectul criticilor de neconstituționalitate extrinsecă.

60. În opinia autoarelor excepției de neconstituționalitate, prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 1 alin. (3)-(5) privind principiile statului de drept, separației puterilor în stat, legalității, calității legii și securității juridice, art. 15 alin. (2) privind neretroactivitatea legii, art. 16 — *Egalitatea în drepturi*, art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil, art. 24 — *Dreptul la apărare*, art. 44 — *Dreptul de proprietate privată*, art. 45 — *Libertatea economică*, art. 53 — *Restrangerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale*, art. 79 — *Consiliul Legislativ*, art. 124 — *Înfăptuirea justiției*, art. 126 — *Instanțele judecătorești*, art. 135 — *Economia*, art. 136 alin. (5) privind proprietatea privată, art. 147 alin. (4) privind efectele deciziilor Curții Constituționale și art. 148 — *Integrarea în Uniunea Europeană*. Totodată, în temeiul art. 11 și al art. 20 alin. (1) din Constituție, prin raportare la prevederile constituționale corespondente, se mai invocă și exigențele art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și ale art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

61. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile art. 8 alin. (5) tezele a doua și a treia din Legea nr. 77/2016 au fost constatate ca fiind neconstituționale prin Decizia nr. 432 din 17 iunie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 905 din 21 septembrie 2021, deoarece încalcă art. 147 alin. (4) prin raportare la art. 1 alin. (5) și art. 44 din Constituție, fiind contrare deciziilor anterioare ale Curții Constituționale, respectiv Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 18 ianuarie 2017, și Decizia nr. 731 din 6 noiembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 59 din 29 ianuarie 2020.

62. Având în vedere dispozițiile art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, precum și faptul că încheierile de sesizare au fost pronunțate ulterior publicării Deciziei nr. 432 din 17 iunie 2021 în Monitorul Oficial al României, Partea I, excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 8 alin. (5) tezele a doua și a treia din Legea nr. 77/2016 urmează să fie respinsă ca inadmisibilă.

63. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a Legii nr. 52/2020, în ansamblul său, precum și a prevederilor art. 4 alin. (1¹)-(1³), (3) și (4), ale art. 5 alin. (3) și (3¹), ale art. 7 alin. (4) și (5¹) și ale art. 8 alin. (5) teza întâi din Legea nr. 77/2016, Curtea Constituțională s-a pronunțat prin mai multe decizii, respingând-o de fiecare dată ca neîntemeiată prin

raportare la critici similare celor formulate și în prezenta cauză (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 749 din 14 decembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 866 din 29 august 2024, Decizia nr. 539 din 24 octombrie 2024, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 745 din 8 august 2025, și Decizia nr. 257 din 15 mai 2025*), nepublicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, până la data pronunțării prezentei decizii).

64. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea acestei jurisprudențe, soluțiile pronunțate prin deciziile mai sus menționate, precum și considerentele pe care s-au fundamentat îşi păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

65. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1-3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 8 alin. (5) tezele a doua și a treia din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, excepție ridicată de Societatea Credit Europe Bank NV din Amsterdam în Dosarul nr. 6.960/301/2021 al Judecătoriei Sectorului 3 București, în Dosarul nr. 3.219/229/2020 al Judecătoriei Fetești, în Dosarul nr. 14.774/231/2020 al Judecătoriei Focșani — Secția civilă, în Dosarul nr. 27.962/302/2020 al Judecătoriei Sectorului 5 București — Secția a II-a civilă și în Dosarul nr. 9.601/301/2021 al Judecătoriei Buftea — Secția civilă, de Societatea Exim Banca Românească — S.A. din București (fostă Societatea Banca Românească — S.A. din București), în Dosarul nr. 13.477/212/2021/a1 al Judecătoriei Constanța — Secția civilă, în Dosarul nr. 1.885/314/2021 al Judecătoriei Rădăuți și în Dosarul nr. 6.775/279/2021 al Judecătoriei Piatra-Neamț, de Societatea Eurobank — S.A. (fostă Eurobank Ergasias) din Atena în Dosarul nr. 1.167/330/2021 al Judecătoriei Urziceni, în Dosarul nr. 13.548/301/2021 al Judecătoriei Sectorului 3 București — Secția civilă, în Dosarul nr. 11.698/325/2021 al Judecătoriei Timișoara — Secția I civilă, în Dosarul nr. 976/275/2021 al Judecătoriei Panciu, în Dosarul nr. 11.591/281/2021 al Judecătoriei Ploiești — Secția civilă și în Dosarul nr. 6.470/300/2021 al Judecătoriei Sectorului 2 București — Secția civilă, de Societatea Credit Europe Bank (România) — S.A. din București în Dosarul nr. 2.009/176/2021 al Judecătoriei Alba Iulia, de Societatea Banca Transilvania — S.A. din Cluj-Napoca în Dosarul nr. 22.491/281/2020 al Judecătoriei Ploiești — Secția civilă, de Societatea Credit Europe Ipoteclar IFN — S.A. din București și Societatea Credit Europe Bank NV din Amsterdam în Dosarul nr. 4.618/303/2021 al Judecătoriei Sectorului 6 București — Secția civilă, de Societatea Investcapital LTD din San Gwann și Societatea Investcapital LTD din San Gwann prin mandatari Societatea Kruk România — S.R.L. din București în Dosarul nr. 4.354/225/2021 al Judecătoriei Drobeta-Turnu Severin și în Dosarul nr. 9.348/314/2020 al Judecătoriei Bacău — Secția civilă, de Societatea Alpha Bank România — S.A. din București în Dosarul nr. 91/302/2021 al Judecătoriei Sectorului 5 București — Secția a II-a civilă și de Societatea Credit Europe Ipoteclar IFN — S.A. din București în Dosarul nr. 1.304/232/2021 al Judecătoriei Găești.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de aceleași autoare în aceleași dosare ale acelorași instanțe și constată că dispozițiile art. 4 alin. (1¹)-(1³), (3) și (4), ale art. 5 alin. (3) și (3¹), ale art. 7 alin. (4) și (5¹) și ale art. 8 alin. (5) teza întâi din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, precum și Legea nr. 52/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, în ansamblul său, sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătoriei Fetești, Judecătoriei Focșani — Secția civilă, Judecătoriei Sectorului 5 București — Secția a II-a civilă, Judecătoriei Buftea — Secția civilă, Judecătoriei Constanța — Secția civilă, Judecătoriei Rădăuți, Judecătoriei Piatra-Neamț, Judecătoriei Urziceni, Judecătoriei Sectorului 3 București — Secția civilă, Judecătoriei Timișoara — Secția I civilă, Judecătoriei Panciu, Judecătoriei Ploiești — Secția civilă, Judecătoriei Sectorului 2 București — Secția civilă, Judecătoriei Alba Iulia, Judecătoriei Sectorului 6 București — Secția civilă, Judecătoriei Drobeta-Turnu Severin, Judecătoriei Bacău — Secția civilă și Judecătoriei Găești și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 16 decembrie 2025.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

ELENA-SIMINA TĂNĂSESCU

Magistrat-asistent,
Cristina Cătălina Turcu

*) Decizia Curții Constituționale nr. 257 din 15 mai 2025 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 191 din 12 martie 2026.

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 735

din 24 iunie 2026

referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I și II din Legea pentru completarea art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, precum și pentru modificarea art. 5 alin. (1) din Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului, precum și a legii, în ansamblul său

Elena-Simina Tănăsescu	— președinte
Asztalos Csaba-Ferenc	— judecător
Mihai Busuioc	— judecător
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliora	— judecător
Dacian-Cosmin Dragoș	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Cristina Teodora Pop	— magistrat-asistent-șef

1. Pe rol se află soluținarea obiecției de neconstituționalitate a prevederilor Legii pentru completarea art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, precum și pentru modificarea art. 5 alin. (1) din Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului (PL-x nr. 14/2023), obiecție formulată de Președintele României.

2. Obiecția de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 2.951 din 11 noiembrie 2025 și constituie obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 4.510 A/2025.

3. În motivarea obiecției de neconstituționalitate sunt formulate critici de neconstituționalitate extrinsecă, prin raportare la dispozițiile constituționale ale art. 61, ale art. 75 și ale art. 79 alin. (1), precum și critici de neconstituționalitate intrinsecă, prin raportare la prevederile constituționale ale art. 1 alin. (5), ale art. 15 alin. (2), ale art. 119 și 148, raportate la cele ale art. 35, ale art. 53 și ale art. 135 alin. (2) lit. e) din Legea fundamentală.

4. În ceea ce privește pretinsa neconstituționalitate extrinsecă a legii criticate se susține că aceasta a fost adoptată cu încălcarea principiului bicameralismului. În acest sens, se menționează că Senatul, în calitate de primă Cameră sesizată, a respins propunerea legislativă pentru completarea art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, precum și pentru modificarea art. 5 alin. (1) din Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului la data de 19 decembrie 2022, aceasta fiind adoptată de Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, la data de 15 octombrie 2025, într-o formă diferită ca structură și conținut de cea respinsă de Senat.

5. În privința conținutului legii criticate, se arată că diferențele dintre forma proiectului respinsă de Senat și cea adoptată de Camera Deputaților sunt de o asemenea amploare — prin extinderea suprafețelor care pot fi scoase din limita ariilor naturale protejate; prin modalitatea de scoatere a acestor suprafețe din limita ariilor naturale protejate, respectiv la solicitarea „beneficiarului”; prin reglementarea termenului de 60 de zile de conformare a autorității publice centrale pentru protecția mediului la solicitarea „beneficiarului”; prin modificarea

atribuțiilor Consiliului Suprem de Apărare a Țării (CSAT) printr-o lege ordinară — încât echivalează cu excluderea primei Camere sesizate din procesul de legiferare.

6. Referitor la structura legii analizate, se susține că forma inițiatorilor a avut în vedere o intervenție legislativă asupra art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007, prin introducerea unui nou alineat (4¹) după alineatul (4), în timp ce forma adoptată de Camera decizională prevede introducerea unui nou alineat (8), după alineatul (7) al aceluiași art. 56¹.

7. Este invocată jurisprudența Curții Constituționale referitoare la principiul bicameralismului, respectiv Decizia nr. 710 din 6 mai 2009, Decizia nr. 1.029 din 8 octombrie 2008, Decizia nr. 355 din 25 iunie 2014, Decizia nr. 62 din 7 februarie 2017, Decizia nr. 89 din 28 februarie 2017 și Decizia nr. 392 din 6 iunie 2018, concluzionându-se că legea criticată a fost adoptată cu încălcarea acestui principiu constituțional.

8. Se susține că legea dedusă controlului de constituționalitate încalcă prevederile art. 79 alin. (1) din Constituție, deoarece a fost adoptată fără să se fi solicitat avizul Consiliului Legislativ în privința formei sale finale.

9. În acest sens, se arată că norma constituțională anterior referită prevede expres obligația ca proiectele de acte normative să fie avizate de Consiliul Legislativ, instituție cu rol esențial în asigurarea coerenței și stabilității legislației. Se menționează că această obligație este reglementată și la art. 31 alin. (3) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, care prevede că instrumentele de prezentare și motivare trebuie să includă referirea expresă la avizul Consiliului Legislativ. Or, potrivit fișei legislative a legii analizate, ultimul aviz al Consiliului Legislativ a fost emis la data de 17 noiembrie 2022, înainte ca forma finală a proiectului să fie supusă dezbaterii Camerei decizionale, și fără a reflecta modificările aduse ulterior, inclusiv cele esențiale privind excluderea proiectelor de interes pentru securitatea națională de la evaluarea impactului asupra mediului.

10. Se susține, totodată, că în privința legii examinate nu sunt aplicabile dispozițiile art. 2 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 73/1993 pentru înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Legislativ, potrivit cărora avizul Consiliului Legislativ poate deveni facultativ în cazul propunerilor legislative aflate deja într-o cameră decizională, întrucât proiectul acestei legi a fost respins de Senat la data de 19 decembrie 2022, iar avizele emise ulterior — cum este Avizul Secretariatului General al Guvernului nr. 4.504 din 23 aprilie 2023, prin care au fost propuse ample modificări ale proiectului de lege — impuneau reavizarea acestuia de către Consiliul Legislativ. Cu toate acestea, adoptarea legii criticate s-a realizat cu încălcarea obligației constituționale de reluare a procedurii de avizare ce rezultă din dispozițiile art. 79 alin. (1) din Constituție. Este invocată, în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr. 221 din 2 iunie 2020.

11. Cu privire la conformitatea legii criticate cu prevederile constituționale ale art. 1 alin. (5) se arată că expunerea de

motive a proiectului de lege este redactată într-un limbaj imprecis, cu termeni neconsacrați juridic, precum „accesarea excepțiilor”, „cadru procedural simplificat” sau „obiectiv investițional nemaifiind parte integrantă”. Acești termeni nu sunt corelați cu dispozițiile clare din directivele europene în domeniul protecției mediului și nu indică articolele aplicabile, creând ambiguități majore. Se susține, totodată, că expunerea de motive nu explică în ce condiții operează excepțiile reglementate prin legea criticată și nu arată care este impactul acestora asupra regimului de protecție a mediului. Astfel, sunt încălcate prevederile art. 8 și 25 din Legea nr. 24/2000.

12. De asemenea, este invocată neconcordanța dintre expunerea de motive și conținutul real al textului normativ. Astfel, deși în expunerea de motive se susține că legea urmărește doar o procedură simplificată pentru unele proiecte hidroenergetice aflate în derulare, dispozițiile art. II din legea criticată modifică art. 5 alin. (1) din Legea nr. 292/2018 în sensul excluderii de la evaluarea impactului asupra mediului a tuturor proiectelor desemnate prin hotărâri ale CSAT. Însă, prin extinderea nejustificată a excepției astfel reglementate, se eludează complet regimul juridic al protecției mediului, în contradicție cu intenția declarată de legiuitor și cu standardele constituționale de calitate a legii.

13. În ceea ce privește conținutul legii criticate se susține că acesta cuprinde formulări defectuoase și improprii, contrare prevederilor art. 1 alin. (5) din Constituție și ale art. 50 din Legea nr. 24/2000. În acest sens, se arată că sintagma „zonă minimă, tampon, de lățime 100 metri” din cuprinsul art. I creează confuzii, nefiind clar dacă termenul face trimitere la zonele-tampon definite la art. 22 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007, care sunt părți integrante ale ariilor naturale protejate și trebuie delimitate prin planuri de management aprobate de autoritatea competentă. Fără o asemenea clarificare, norma produce incertitudine juridică în ceea ce privește aplicabilitatea regimului de protecție al acestor zone. Se susține, totodată, că sintagma „dacă pentru suprafețele respective, la data de 29 iunie 2007, erau aprobate, prin hotărâre a Guvernului sau decrete de stat, obiective de investiții” din cuprinsul aceluiași art. I este lipsită de claritate, inclusiv din perspectiva respectării principiului neretroactivității legii consacrat de art. 15 alin. (2) din Constituție.

14. Totodată, se susține că sintagma „proiectelor care contribuie la realizarea acestor obiective, din punct de vedere al securității naționale” din cuprinsul art. II din legea criticată este ambiguă și echivocă, întrucât nu rezultă cu claritate care sunt aceste „obiective” la care face trimitere, din prima teză a textului reieșind că obiectivul unic este reprezentat de apărarea, securitatea națională sau reacția la situații de urgență. Se arată că din interpretarea literală a textului de lege rezultă că termenul „obiectiv”, utilizat de către legiuitor la art. II din legea criticată, cu referire la art. 5 alin. (1) din Legea nr. 292/2018, are înțelesul de scop, țel, țință al/a respectivelor proiecte (și anume, scopul unic al acestor proiecte vizează apărarea, securitatea națională ori reacția la situații de urgență), și nu înțelesul militar al termenului, de locație/imobil de interes pentru apărarea sau securitatea națională.

15. Este invocată jurisprudența Curții Constituționale referitoare la calitatea legii, respectiv Decizia nr. 26 din 18 ianuarie 2012, precum și dispozițiile art. 8 alin. (4) teza întâi din Legea nr. 24/2000.

16. În ceea ce privește pretinsa încălcare, prin dispozițiile art. II din legea criticată, a prevederilor art. 119 din Constituție se arată că Legea nr. 415/2002 privind organizarea și funcționarea Consiliului Suprem de Apărare a Țării, precum și Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională a României sunt legi organice care stabilesc în sarcina CSAT atribuții privind desemnarea unor proiecte care contribuie la realizarea apărării,

securității naționale ori reacției la situații de urgență; drept urmare, legea criticată, care este o lege ordinară, nu poate trasa responsabilități suplimentare în sarcina CSAT.

17. Este invocată jurisprudența Curții Constituționale, respectiv Decizia nr. 1.008 din 7 iulie 2009 și Decizia nr. 221 din 2 iunie 2020, potrivit cărora regimul juridic al instituțiilor fundamentale ale statului, precum Consiliul Suprem de Apărare a Țării, nu poate fi modificat decât prin lege organică, conform art. 73 alin. (3) lit. e) din Constituție.

18. Or, art. II din legea criticată reglementează o competență nouă a CSAT, cu caracter executiv și normativ, aceea de a desemna proiecte ca fiind de securitate națională, cu efectul excluderii lor de la aplicarea Legii nr. 292/2018 și, prin urmare, a Directivei 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică (*Habitat*), a Directivei 2009/147/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind conservarea păsărilor sălbatice (versiune codificată) (*Păsări*) și a Directivei 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului (*EIA*). Se susține că, astfel, art. II analizat prevede o atribuție a CSAT care depășește mandatul său constituțional și cadrul său legal de funcționare, transformând acest organism într-un decident executiv asupra unor drepturi fundamentale, aspecte ce contravin dispozițiilor art. 119 din Constituție.

19. Dintr-o altă perspectivă, se menționează că, potrivit art. 2 lit. e) din Legea nr. 292/2018, noțiunea de „proiect” este definită ca „executarea lucrărilor de construcții sau a altor instalații ori lucrări, precum și alte intervenții asupra cadrului natural și peisajului, inclusiv cele care implică exploatarea resurselor minerale”. Or, din punctul de vedere al aplicării *de facto* a noii reglementări, CSAT nu poate iniția executarea lucrărilor de construcții sau a altor instalații ori lucrări, acestea fiind subsumate competențelor Guvernului, prin ministerele de resort, astfel că numai inițiatorul, în raport cu natura, importanța, scopul și efectele construcției/lucrării, poate aprecia că aceste proiecte contribuie la realizarea apărării sau securității naționale, solicitând avizul CSAT, conform art. 4 lit. d) din Legea nr. 415/2002.

20. Cu privire la pretinsa încălcare a dispozițiilor constituționale anterior menționate se susține că aderarea României la Uniunea Europeană a ridicat problema raportului de forță juridică dintre normele interne și cele ale Uniunii Europene și, în acest cadru, cu cele cuprinse în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, respectiv a interpretării date acestora de Curtea de Justiție a Uniunii Europene. Sub acest aspect sunt invocate dispozițiile art. 148 din Constituție, precum și considerentele deciziilor Curții Constituționale nr. 148 din 16 aprilie 2003, nr. 58 din 21 februarie 2013 și nr. 104 din 6 martie 2018.

21. În acest context, se arată că legea dedusă controlului de constituționalitate modifică și completează Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 și Legea nr. 292/2018, care transpun în legislația românească Directiva 92/43/CEE (*Habitat*) și Directiva 2009/147/CE (*Păsări*), precum și Directiva 2011/92/UE (*EIA*). Prin urmare, conform art. 148 din Constituție, orice modificare adusă actelor normative anterior menționate ar fi trebuit să mențină compatibilitatea legislației naționale cu dreptul european. Cu toate acestea, se susține că cele două modificări legislative criticate încalcă normele de drept european în vigoare în domeniul ariilor protejate și, prin aceasta, prevederile art. 148 din Constituție.

22. În sensul celor de mai sus, se arată că Directiva 92/43/CEE (*Habitat*) și Directiva 2009/147/CE (*Păsări*), actualizată prin Directiva 2009/147/CE, au impus constituirea rețelei Natura 2000 și instituirea unor măsuri speciale de

protecție a habitatelor și speciilor-țintă în Uniunea Europeană. Pentru acest motiv, rețeaua Natura 2000 și categoriile naționale de arii protejate sunt guvernate în România de cadrul juridic european anterior menționat și, în subsidiar, de legislația românească, prin transpunerea acestor directive garantându-se că habitatele și speciile de interes comunitar beneficiază de regim de protecție prioritar în legislația românească. Prin urmare, orice modificare a limitelor, regimului sau integrității ariilor protejate trebuie să respecte rigorile dreptului european, aplicabile tuturor ariilor din categoriile protejate. În acest sens, art. 6 alin. (3) din Directiva 92/43/CEE (Habitat) și dispozițiile Directivei 2009/147/CE (Păsări) impun ca orice plan sau proiect susceptibil de a avea efecte semnificative asupra unui sit Natura 2000 să fie autorizat numai dacă este cert că nu va produce consecințe negative asupra integrității sitului.

23. Or, contrar dispozițiilor art. 6 alin. (3) din Directiva 92/43/CEE (Habitat), art. I din legea criticată prevede posibilitatea modificării limitelor ariilor naturale protejate, inclusiv a siturilor Natura 2000, fără să condiționeze aceste modificări de realizarea unei evaluări adecvate a impactului asupra mediului, instituind, astfel, un mecanism de exceptare automată a proiectelor de investiții hidrotehnice aprobate anterior transunerii dispozițiilor art. 6 alin. (3) din Directiva 92/43/CEE (Habitat) prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007, prin eliminarea obligației de analiză a potențialelor efecte asupra integrității siturilor de importanță comunitară, impusă de aceeași directivă.

24. Se susține că nicio lege națională nu poate desființa, reduce sau modifica limitele siturilor Natura 2000 stabilite potrivit dreptului Uniunii Europene, în privința acestora fiind incident un regim de protecție supranațional, obligatoriu, integrat în ordinea juridică a statelor membre. Odată ce un sit este înscris pe lista de situri de importanță comunitară (S/C), statul membru nu mai are competență să îi modifice limitele, regimul de protecție sau existența decât printr-o procedură de declarare notificată și aprobată de Comisia Europeană. Astfel, orice normă de drept intern care nu respectă cerințele anterior menționate este contrară art. 148 din Constituție, precum și dispozițiilor art. 4, 9 și 11 din Directiva 92/43/CEE (Habitat).

25. Sunt invocate, în acest sens, hotărârile Curții de Justiție a Uniunii Europene din 3 aprilie 2014 și 19 octombrie 2017 pronunțate în Cauza C-301/12 *Cascina Tre Pini Ss împotriva Ministero dell'Ambiente e della Tutela del Territorio e del Mare și alții*, paragraful 36, și în Cauza C-281/16 *Vereniging Hoekschewaards Landschap împotriva Staatssecretaris van Economische Zaken*, paragraful 36.

26. Se arată, totodată, că art. I din legea criticată încalcă dispozițiile art. 6 alin. (2)-(4) din Directiva 92/43/CEE (Habitat) care impune condiții stricte pentru autorizarea proiectelor cu efect negativ asupra siturilor Natura 2000. Astfel, art. 6 alin. (4) din Directiva 92/43/CEE (Habitat) prevede că un proiect cu efect negativ dovedit poate fi realizat numai în cazuri excepționale, în lipsa soluțiilor alternative și numai pentru motive imperative de interes public major, cu obligația de a lua măsuri compensatorii pentru a proteja coerența rețelei Natura 2000, condiții care trebuie îndeplinite cumulativ. Potrivit aceluiași norme europene, până la îndeplinirea acestor condiții, orice proiect care „ar afecta negativ integritatea sitului” nu poate fi autorizat.

27. Se susține că dispozițiile art. I din legea criticată nu prevăd îndeplinirea niciuneia dintre condițiile mai sus arătate, respectiv nu reglementează obligativitatea realizării unei evaluări de impact, condiția inexistenței alternativelor și a existenței motivelor imperative care să stea la baza proiectelor, și nu impun măsuri compensatorii.

28. Sunt invocate Hotărârile Curții de Justiție a Uniunii Europene din 26 octombrie 2006, 20 septembrie 2007 și

29 iulie 2019, pronunțate în cauzele C-239/04, *Comisia împotriva Portugaliei*; C-304/05, *Comisia împotriva Italiei*; Cauza C-538/09, *Comisia împotriva Belgiei* și Cauza C-411/17 *Inter-Environnement Wallonie ASBL și Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen ASBL împotriva Conseil des ministres*.

29. Se susține că, din interpretarea acestei jurisprudențe, rezultă că art. 6 alin. (4) primul paragraf din Directiva 92/43/CEE (Habitat) trebuie să fie interpretat în sensul că obiectivul asigurării, în orice moment, a siguranței aprovizionării cu energie electrică a unui stat membru constituie un motiv crucial de interes public major în sensul normelor de drept european analizate, dar că cel de-al doilea paragraf al art. 6 alin. (4) anterior menționat trebuie interpretat în sensul că, în cazul în care situl protejat care poate fi afectat de un proiect adăpostește un tip de habitat natural sau o specie prioritară — aspect a cărui verificare este de competența instanței de trimitere —, doar necesitatea de a elimina o amenințare reală și gravă de întrerupere a aprovizionării cu energie electrică a statului membru în cauză este de natură să constituie un motiv de siguranță publică în sensul acestor norme de drept european.

30. Se arată că majoritatea ariilor naturale protejate de interes național coincid cu situri Natura 2000, ceea ce implică aplicarea directă a regimului european invocat. Așadar, o normă internă care permite modificarea limitelor acestora fără o procedură de declasare acceptată de Comisia Europeană încalcă dispozițiile art. 4, 9 și 11 din Directiva 92/43/CEE (Habitat).

31. Se susține, că, în contradicție cu normele europene analizate, prevederile art. I din legea criticată inversează prioritățile impuse de acestea, asigurând dezvoltarea economică în detrimentul conservării biodiversității. Pentru toate aceste motive, se susține că art. I din legea criticată încalcă dispozițiile Directivei 92/43/CEE (Habitat) și ale Directivei 2009/147/CE (Păsări), fiind, așadar contrară art. 148 raportat la art. 35 și art. 135 alin. (2) lit. e), precum și la art. 53 din Legea fundamentală.

32. În dezvoltarea motivelor de neconstituționalitate raportate la art. 148 din Constituție, se susține că art. II din legea criticată constituie o încălcare a obligației de transpunere și aplicare în mod efectiv a dreptului european, respectiv a Directivei 2011/92/UE (EIA), prin faptul că elimină, cu titlu general, cerința de evaluare a impactului asupra mediului pentru o întreagă clasă de proiecte energetice, precum și pentru toate proiectele desemnate de CSAT ca având legătură cu securitatea națională, chiar și atunci când acestea vizează zone naturale protejate, fără să limiteze aplicabilitatea derogărilor la cazuri punctuale sau justificate individual. Pentru aceste motive, norma criticată nu respectă condiția fundamentală impusă de art. 2 alin. (4) din Directiva 2011/92/UE (EIA), respectiv cea referitoare la aplicarea derogărilor doar în cazuri excepționale și doar pentru proiecte specifice, și numai după îndeplinirea cumulativă a trei condiții procedurale: evaluarea unei alternative de analiză, informarea publicului și notificarea Comisiei Europene.

33. Se susține că, pentru a putea beneficia de excepția prevăzută la art. 2 alin. (4) din Directiva 2011/92/UE (EIA), statul membru trebuie să demonstreze că aplicarea integrală a procedurii prevăzute de directiva anterior menționată ar afecta scopul proiectului, iar respectarea cerințelor directivei ar fi imposibilă sau incompatibilă cu urgența ori interesul public justificat. Astfel, caracterul excepțional nu este suficient *per se*; trebuie dovedită imposibilitatea obiectivă a aplicării regulii. Se arată, totodată, că, potrivit art. 1 alin. (3) din Directiva 2011/92/UE (EIA), pot fi exceptate doar acele proiecte care au ca unic scop apărarea sau reacția la situații de urgență, iar evaluarea de mediu ar compromite atingerea acestor scopuri.

34. Sunt invocate Hotărârile Curții de Justiție a Uniunii Europene din 29 iulie 2019 și 16 septembrie 1999, pronunțate în cauzele C-411/17, *Inter-Environnement Wallonie ASBL and*

Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen ASBL împotriva Conseil des ministres și C-435/97, World Wildlife Fund (WWF) și alții și Autonome Provinz Bozen și alții.

35. Se arată că art. II din legea criticată nu include nicio analiză care să demonstreze că respectarea prevederilor Directivei 2011/92/UE (EIA) ar compromite obiectivele proiectelor vizate, nici nu condiționează excepția de existența unui pericol iminent sau a unei necesități de acțiune imediată. Se creează astfel un mecanism de exceptare necondiționat, fără fundament factual individualizat, ceea ce contravine principiului proporționalității consacrat de jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene. În acest sens, se invocă Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene din 29 iulie 2019 pronunțată în Cauza C-411/17 *Inter-Environnement Wallonie ASBL și Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen ASBL împotriva Conseil des ministres*. Astfel, art. II din legea criticată nu respectă cerințele procedurale prevăzute la art. 2 alin. (4) lit. (a)-(c) din Directiva 2011/92/UE (EIA).

36. Se mai arată că același art. II ignoră condiția impusă de art. 1 alin. (3) din Directiva 2011/92/UE (EIA), conform căreia pot fi exceptate de la prevederile acesteia doar acele proiecte care au ca unic scop apărarea sau reacția la situații de urgență, iar evaluarea de mediu ar compromite atingerea acestor scopuri, această derogare nevizând proiecte cu caracter mixt ori care doar contribuie indirect la obiectivele respective. Prin raportare la aceste cerințe legale, art. II analizat extinde excepția astfel reglementată la proiecte care doar contribuie la realizarea obiectivelor de securitate națională, desemnate prin hotărâri ale Consiliului Suprem de Apărare a Țării, nefiind limitate la scopuri exclusive. Se face trimitere, în acest sens, la Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene din 16 septembrie 1999 pronunțată în Cauza C-435/97, *Verwaltungsgericht, Autonome Sektion für die Provinz Bozen — Italia*, arătându-se că o astfel de excludere de la regulile generale trebuie interpretată strict și este admisibilă doar dacă proiectele servesc în principal apărării naționale, ceea ce nu este cazul în prezenta cauză.

37. Se subliniază că anexa nr. II la Directiva 2011/92/UE (EIA) — transpusă fidel prin anexa nr. 2 la Legea nr. 292/2018 — prevede expres că instalațiile industriale pentru producerea energiei electrice și lucrările aferente trebuie supuse procedurii prevăzute de această directivă, inclusiv în cazul lucrărilor de rețehnologizare sau modernizare.

38. Pentru aceste motive, se susține că art. II din legea criticată înlătură *de facto* aplicarea Directivei 2011/92/UE (EIA) pentru o întreagă categorie de proiecte enumerate expres în anexa la această directivă, contrar principiului conform căruia nicio normă națională nu poate reduce nivelul de protecție stabilit printr-un act european cu caracter obligatoriu.

39. În ceea ce privește pretinsa încălcare prin dispozițiile legii criticate a prevederilor constituționale ale art. 35, 53 și ale art. 135 alin. (2) lit. e), se arată că art. 35 anterior menționat, ce reglementează dreptul la un mediu sănătos, instituie o obligație pozitivă a statului de a adopta și menține un cadru normativ care să asigure protecția efectivă a mediului. Așa fiind, orice act normativ care reduce nivelul de protecție deja asigurat prin legislația în vigoare constituie un regres legislativ nepermis, întrucât contravine obligației statului de a conserva și îmbunătăți standardele de protecție în acest domeniu.

40. Astfel, soluția legislativă prevăzută la art. I din legea criticată, potrivit căreia proiectele hidroenergetice pot ignora existența ariilor naturale protejate deja constituite, contravine dispozițiilor Constituției și dreptului european, precum și obligațiilor asumate de România la nivel internațional.

41. Se arată că o astfel de reglementare contravine, totodată, principiilor legalității și securității juridice. Este invocată hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene din 29 iulie 2019, pronunțată în Cauza C-411/17, *Inter-Environnement Wallonie*

ASBL și Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen ASBL împotriva Conseil des ministres, prin care s-a stabilit că orice proiect care afectează un sit Natura 2000 poate fi autorizat doar dacă sunt îndeplinite următoarele condiții: există o evaluare adecvată care demonstrează impactul negativ, nu există alternative mai puțin dăunătoare, există motive imperative de interes public major, se iau măsuri compensatorii care mențin coerența rețelei Natura 2000. Însă dispozițiile art. I din legea criticată nu respectă niciuna dintre aceste condiții, iar absența compensațiilor echivalente și a controlului Comisiei Europene face inaplicabilă excepția invocată. Se face trimitere la hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene din 26 mai 2011, pronunțată în Cauza C-538/09, *Comisia împotriva Belgiei*, prin care a fost sancționată exceptarea automată de la evaluarea de mediu prin normele naționale.

42. Nu în ultimul rând, se arată că intervenția legislativă propusă prin art. I din legea criticată creează un efect de „declasare mascată” a ariilor naturale protejate, fără o procedură oficială de reclasificare agreeată de Comisia Europeană, încălcând astfel atât dreptul Uniunii Europene, cât și prevederile Constituției. În acest sens, este invocată hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene din 19 octombrie 2017, pronunțată în Cauza C-281/16, *Vereniging Hoekschewaards Landschap împotriva Staatssecretaris van Economische Zaken*, prin care s-a statuat că statele nu pot reduce suprafața unui sit Natura 2000 decât dacă dovedesc că respectivele zone nu mai au valoare ecologică, iar modificarea este aprobată de Comisia Europeană.

43. Se susține, totodată, că și art. II din legea criticată contravine dispozițiilor art. 35 și 53 din Constituție, întrucât instituie o excepție generală și necondiționată de la aplicarea Legii nr. 292/2018, excluzând *de plano* proiectele pe care le reglementează de la evaluarea impactului asupra mediului, fără nicio analiză prealabilă a riscurilor și fără criterii restrictive sau de control. O astfel de derogare contravine, în mod direct, art. 35 din Constituție, care garantează dreptul oricărei persoane la un mediu înconjurător sănătos și echilibrat ecologic, excepția astfel instituită nefiind justificată de un scop clar definit și nerespectând condițiile prevăzute la art. 53 din Constituție pentru restrângerea exercițiului unui drept sau al unei libertăți. Cu privire la acest ultim aspect, se menționează că nu există nicio demonstrație că toate proiectele vizate ar fi indispensabile pentru apărarea sau siguranța națională, dispozițiile legale criticate nefăcând nicio trimitere la motive imperative de interes public major și neimpunând vreo analiză a proporționalității sau a existenței unor alternative, condiții cumulative prevăzute prin dreptul european și prin jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene mai sus analizate.

44. Totodată, se susține că art. II din legea criticată încalcă principiul prevenirii prevăzut de aceeași legislație și jurisprudență a Curții de Justiție a Uniunii Europene. Este invocată hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene din 29 iulie 2019, pronunțată în Cauza C-411/17, *Inter-Environnement Wallonie ASBL și Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen ASBL împotriva Conseil des ministres*, prin care s-a statuat că lucrările de modernizare și rețehnologizare intră în sfera obligației de evaluare, chiar dacă proiectul este aprobat anterior.

45. Pentru aceste motive, se conchide că art. II din legea criticată încalcă art. 35 din Constituție, prin suprimarea unui mecanism esențial de garantare a dreptului fundamental la un mediu sănătos, respectiv evaluarea impactului asupra mediului, dar și art. 53 din Constituție, restrângerea exercițiului dreptului fundamental anterior menționat nefiind justificată de un scop clar definit, necesară și proporțională și nici însoțită de garanții procedurale.

46. Astfel, legea criticată încalcă prevederile art. 148 raportate la cele ale art. 35, ale art. 53 și ale art. 135 alin. (2) lit. e) din

Constituție și, prin urmare, principiul preeminenței dreptului Uniunii Europene asupra celui național în cazul normelor cu caracter obligatoriu, făcând posibilă declanșarea împotriva României a unei proceduri de infringement.

47. În conformitate cu dispozițiile art. 16 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, sesizarea a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului, pentru a comunica punctele lor de vedere.

48. **Președintele Camerei Deputaților** susține că obiecția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

49. În ceea ce privește pretinsa încălcare a dispozițiilor constituționale ale art. 148 raportate la cele ale art. 35 alin. (1) și ale art. 135 alin. (2) lit. e) din Constituție, se susține că legea dedusă controlului de constituționalitate nu instituie o derogare de la obligațiile impuse statului român de dreptul european, ci stabilește cadrul procedural național pentru aplicarea, în cazul unor proiecte de interes public major preexistente, a excepției de la normele europene de protecție a mediului prevăzute prin Directiva 92/43/CEE (Habitat), excepție reglementată la art. 6 alin. (4) din această directivă. Astfel, legea criticată realizează o transpunere și o aplicare strict condiționată a mecanismelor derogatorii expres prevăzute de Directiva 92/43/CEE (Habitat) și Directiva 2011/92/UE (EIA), asigurând astfel un echilibru între protecția mediului și imperativele de securitate națională și strategică. Totodată, aceasta reprezintă o intervenție legislativă necesară și proporțională pentru soluționarea unor situații juridice complexe, preexistente și pentru asigurarea unui interes public major, în limitele permise de dreptul Uniunii Europene.

50. În acest sens, se arată că energia hidroelectrică joacă un rol esențial în punerea în aplicare a Directivei Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei (UE) 2018/2.001 a Parlamentului European și a Consiliului, a Regulamentului (UE) 2018/1.999 al Parlamentului European și al Consiliului și a Directivei 98/70/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește promovarea energiei din surse regenerabile și de abrogare a Directivei (UE) 2015/652 a Consiliului. În prezent, la nivel european, hidrocentralele sunt deosebit de importante în producția de energie regenerabilă și în privința reducerii emisiilor de CO₂, iar, în contrapondere cu termocentralele ce funcționează prin arderea combustibililor fosili, alimentată cu apă, acestea nu reprezintă un factor poluator pentru aer.

51. Cu toate acestea, domeniul hidroenergetic trebuie să respecte cerințele legislației de mediu a Uniunii Europene, adoptată în scopul protejării și al refacerii râurilor și lacurilor din Europa. Aceste cerințe legale sunt stabilite prin dispozițiile Directivei 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei, ale Directivei 2007/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2007 privind evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații, ale Directivei 2009/147/CE (Păsări), ale Directivei 92/43/CEE (Habitat) și ale Directivei 2011/92/UE (EIA).

52. În acest sens, Comisia Europeană a adoptat Comunicarea Comisiei „Ghid privind cerințele pentru producția de energie hidroelectrică în contextul legislației UE privind natura” (2018/C 213/01), transpusă în legislația națională de către Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor prin Ghidul din 20 februarie 2020 privind proiectele de realizare a instalațiilor pentru producerea energiei hidroelectrice creat pentru a fi folosit de persoanele implicate în realizarea de planuri și proiecte pentru producția de energie hidroelectrică, precum și în conservarea și managementul siturilor Natura 2000. În acest ghid se prezintă o serie de studii de caz despre modul în care poate funcționa energia hidroelectrică în conformitate cu cerințele directivelor mai sus menționate și examinează efectele

pe care le-ar putea avea activitățile hidroenergetice asupra mediului înconjurător, ilustrând modul în care acestea pot fi evitate sau măcar minimizate dacă se respectă o serie de măsuri.

53. Pentru a atinge acest obiectiv, directivele europene privind natura solicită statelor membre să pună în aplicare două tipuri principale de măsuri, și anume: 1. desemnarea și conservarea siturilor esențiale pentru protecția speciilor și a tipurilor de habitate. Aceste situri alcătuiesc rețeaua europeană Natura 2000 care conține în prezent peste 27.000 de situri, ecosistemele râurilor și lacurilor reprezentând circa 4% din suprafața totală a siturilor Natura 2000; 2. stabilirea unui regim de protecție pentru toate speciile de păsări sălbatice protejate la nivel european și pentru alte specii prevăzute în cuprinsul Directivei 92/43/CEE (Habitat). Aceste măsuri se aplică întregii varietăți naturale de specii din cadrul Uniunii Europene, atât în interiorul, cât și în afara siturilor Natura 2000. Prevederile referitoare la protecția speciilor sunt relevante și pentru instalațiile hidroenergetice ce funcționează în afara siturilor Natura 2000, mai ales atunci când hidrocentrala este situată pe un râu ce găzduiește specii migratoare, cum ar fi păsări sau pești. Protecția și managementul siturilor Natura 2000 sunt reglementate de prevederile art. 6 din Directiva 92/43/CEE (Habitat), care determină și relația dintre conservarea siturilor și alte utilizări ale terenurilor corespunzătoare acestora, cum ar fi producerea energiei hidroelectrice în situri și împrejurul acestora. În esență, este reglementată procedura de evaluare a oricărui plan sau proiect care ar putea afecta unul sau mai multe situri Natura 2000, pentru ca potențialele efecte să fie analizate în detaliu, în funcție de obiectivele de conservare ale fiecărui sit.

54. Așa fiind, autoritatea competentă poate să aprobe un plan sau un proiect dintre cele anterior referite doar dacă, pe baza constatărilor ce rezultă din evaluări corespunzătoare, a stabilit că acesta nu va avea efecte negative asupra integrității sitului respectiv. În circumstanțe excepționale, poate fi însă invocată o derogare, potrivit art. 6 alin. (4) din Directiva 92/43/CEE (Habitat), pentru aprobarea unui plan sau a unui proiect care are un efect negativ asupra integrității unui sit Natura 2000, dacă se poate demonstra că nu există alternative mai puțin dăunătoare și dacă planul sau proiectul este considerat necesar din motive cruciale, de interes public major. În astfel de situații se vor adopta măsuri compensatorii adecvate, pentru a se asigura protejarea coerenței globale a rețelei Natura 2000.

55. Prin raportare la toate aceste argumente, se susține că din analiza dispozițiilor art. 1 din legea criticată rezultă, fără echivoc, faptul că legiuitorul a prevăzut în mod expres în cuprinsul acestei norme că „*autoritatea publică centrală pentru protecția mediului, apelor și pădurilor dispune modificarea limitelor ariilor naturale protejate, prin scoaterea unor suprafețe din interiorul ariilor naturale protejate dacă pentru suprafețele respective la data de 29 iunie 2007 erau aprobate, fie prin hotărâre a Guvernului, fie prin decrete de stat, obiective de investiții pentru realizarea de amenajări hidroenergetice*”. Or, din analiza textelor criticate, precum și a expunerii de motive „*noile limite vor fi trasate astfel încât perimetrul schemei de amenajări hidroenergetice, inclusiv al drumurilor de acces aferente amenajărilor hidroenergetice, stațiilor și liniilor de evacuare aferente acestora, să fie în afara ariei naturale protejate, iar între noile limite ale ariei naturale protejate și limitele amenajării hidroenergetice va fi păstrată o zonă-tampon cu o lățime minimă de 100 metri, pe toată lungimea de granițuire*”.

56. Mai mult, se arată că textele criticate respectă cerințele principiului interesului public major imperativ prevăzut de Directiva 92/43/CEE (Habitat).

57. În ceea ce privește conformitatea legii criticate cu dispozițiile art. 148 din Constituție, prin raportate la art. 6 alin. (4)

din Directiva 92/43/CEE (Habitat), se arată că, în privința securității energetice, Ministerul Energiei, prin Strategia energetică a României 2025-2035, cu perspectiva anului 2050, a stabilit că, în prezent, „contextul actual este marcat de tensiuni geopolitice majore și provocări iminente în domeniul energiei. Ca țară de frontieră a UE și NATO, România este direct expusă evoluțiilor internaționale ostile din Bazinul Mării Negre. Așadar, România se confruntă cu imperativul juridic, economic și social de a-și consolida autonomia și securitatea energetică. Războiul din Ucraina a generat în planul politicii energetice naționale reacții precum: întărirea securității de aprovizionare prin punerea pe piață a noi cantități de gaze naturale offshore (cantitatea suplimentară este așteptată să fie de circa 10 mld. m³/an), adoptarea Legii offshore și implementarea mai multor apeluri de proiecte pentru creșterea capacității instalate de energie din surse regenerabile; aderarea la sancțiunile UE privind gazul/petrolul rusesc; reducerea importurilor de energie din Federația Rusă în coordonare cu planul comun adoptat la nivel european”. Astfel, viziunea Strategiei energetice a României menționate este de creștere a sectorului energetic în condiții de securitate, sustenabilitate, creștere economică și accesibilitate. Dezvoltarea sectorului energetic este parte a procesului de dezvoltare a României.

58. Pentru aceste motive, se susține că legea criticată respectă prevederile art. 148 din Constituție, întrucât modificările aduse legislației în vigoare nu suprimă, ci transpun mecanismul de protecție permis prin dispozițiile art. 6 alin. (4) din Directiva 92/43/CEE (Habitat).

59. Referitor la pretinsa încălcare prin dispozițiile legale criticate a prevederilor art. 35, ale art. 53 și ale art. 135 alin. (2) lit. e) din Constituție, cu privire la critica referitoare la încălcarea Directivei 92/43/CEE (Habitat) și Directivei 2009/147/CE (Păsări), prin eliminarea mecanismului evaluării adecvate (EA), se arată că legea criticată nu reglementează o exceptare automată, astfel cum susține autorul sesizării, legea criticată reglementând doar cadrul legal pentru soluționarea situației juridice a proiectelor istorice, aprobate anterior anului 2007. Însă orice declarare sau modificare a limitelor ariilor protejate necesită un act normativ subsecvent, prin care trebuie să fie demonstrată îndeplinirea cerințelor cumulative prevăzute de art. 6 alin. (4) din Directiva 92/43/CEE (Habitat). Este invocată, în acest sens, Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene pronunțată în Cauza C-538/09.

60. Se arată, totodată, că măsurile excepționale reglementate prin legea criticată sunt permise de dispozițiile Directivei 2011/92/UE (EIA), pentru scopuri de apărare națională. Această excepție este întemeiată pe dispozițiile art. 1 alin. (3) din Directiva 2011/92/UE (EIA) și este aplicată, de la caz la caz, pentru proiectele desemnate de CSAT. De asemenea, cu privire la critica referitoare la categoria „lucrări de mentenanță, rețehnologizare sau modernizare”, se arată că prin jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene s-a stabilit că lucrările de mentenanță pot fi exceptate de la dispozițiile Directivei 2011/92/UE (EIA), mai ales când vizează securitatea aprovizionării cu energie.

61. Cu privire la pretinsa încălcare prin legea criticată a prevederilor art. 53 din Constituție, se arată că scopul acestei legi — apărarea securității naționale și siguranța aprovizionării cu energie electrică — rezultă, cu claritate, din conținutul său. Se susține, în acest sens, că restrângerea exercițiului dreptului referitor la transparență/informare publică este necesar în contextul proiectelor CSAT, deoarece publicarea informațiilor solicitate prin Directiva 2011/92/UE (EIA) ar putea compromite obiectivele de securitate, și, de asemenea, că restrângerea exercițiului unui drept este permisă pentru apărarea securității naționale, care include stabilitatea economică și energetică.

62. Cu privire la critica privind standardul de protecție a biodiversității, se arată că acesta este respectat prin legea

criticată, întrucât excepția de la procedura prevăzută prin Directiva 2011/92/UE (EIA) nu elimină obligația de a efectua evaluarea adecvată (EA) impusă de Directiva 92/43/CEE (Habitat). Dacă proiectul exceptat prin art. II al legii contestate se suprapune cu un sit Natura 2000, acesta rămâne supus strict controlului de mediu, cu obligația de efectuarea a evaluării adecvate (EA). Prin urmare, prin menținerea standardului evaluării adecvate sunt asigurate garanțiile specifice dreptului fundamental la un mediu sănătos prevăzut la art. 35 din Constituție.

63. În ceea ce privește critica referitoare la pretinsa încălcare prin legea criticată a prevederilor art. 135 alin. (2) lit. e) din Constituție, este evocat contextul politic regional care a determinat promovarea actului normativ dedus controlului de constituționalitate, arătându-se că noua realitate geopolitică, precum și piața energiei obligă statul român să accelereze tranziția către o energie curată și să sporească independența energetică a Europei față de furnizorii nefiabili și față de combustibilii fosili volatili. În acest sens, Ministerul Economiei a dezvoltat Strategia energetică a României 2025-2035, prin care a stabilit că „în acord cu politicile de mediu, diminuând sau eliminând impactul negativ asupra stării ecologice a apelor curgătoare produs de microhidrocentralele (...) România trebuie să deblocheze astfel de proiecte începute și să demareze proiecte noi. Este prioritară finalizarea investițiilor începute care au un grad mare de realizare. Este obiectivul României să identifice și noi proiecte și posibilități de majorare a capacității prin decolmatăre și/sau amenajări suplimentare. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 175/2022 pentru stabilirea unor măsuri privind obiectivele de investiții pentru realizarea de amenajări hidroenergetice în curs de execuție, precum și a altor proiecte de interes public major care utilizează energie regenerabilă (...) conține lista de investiții privind construirea și punerea în funcțiune de noi capacități de producere a energiei electrice din surse hidro, precum și noua capacitate de producere a energiei electrice (...)”.

64. În ceea ce privește pretinsa încălcare a prevederilor art. 1 alin. (5) din Constituție, se susține că dispozițiile legii ce constituie obiectul prezentei sesizări sunt conforme cu standardele de calitate a legii, astfel cum acestea au fost stabilite prin jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului. Sunt invocate, în acest sens, deciziile Curții Constituționale nr. 189 din 2 martie 2006, nr. 1.358 din 21 octombrie 2010, nr. 26 din 18 ianuarie 2012, nr. 404 din 4 iulie 2023 și nr. 564 din 5 noiembrie 2025, precum și hotărârile din 25 noiembrie 1996, 5 ianuarie 2000, 23 noiembrie 2000, 24 august 2007 și 8 iulie 2008, pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauzele *Wingrove împotriva Marii Britanii*, *Beyeler împotriva Italiei*, *Dragotoniu și Militaru-Pidhorni împotriva României*, *Ex-regele Greciei și alții împotriva Greciei*, *Fener Rum Patrikliği împotriva Turciei*.

65. Referitor la înțelesul sintagmei „proiecte hidroenergetice aprobate anterior aderării” din cuprinsul art. I din legea criticată, se susține că, în absența unei definiții legislative explicite, aceasta trebuie interpretată în sensul său comun conferit de dreptul administrativ: existența unui act administrativ final și definitiv care consfințește decizia de investiție, emis anterior datei de 1 ianuarie 2007. Se reiterează că scopul legii contestate este de a soluționa juridic situațiile tranzitorii care au intrat în conflict cu obligațiile de mediu impuse României ulterior aderării la Uniunea Europeană, vizând protecția așteptărilor legitime/drepturilor dobândite. Se arată că, dacă actul administrativ subsecvent nu respectă această interpretare restrânsă, vizând doar aprobările definitive, el devine ilegal și poate fi anulat de instanțele de contencios administrativ, potrivit art. 126 din Constituție.

66. Cu privire la invocarea în prezenta cauză a dispozițiilor art. 61 și 75 din Constituție, se susține că adoptarea legii criticate nu încalcă principiul bicameralismului, sens în care se arată că, prin raportare la forma inițiatorului, legea analizată conține o dispoziție de completare a art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007, precum și o dispoziție de modificare a art. 5 alin. (1) din Legea nr. 292/2018, iar intervențiile legislative realizate sub forma amendamentelor admise la Camera decizională nu reprezintă soluții normative care, sub aspectul fondului reglementării, să se îndepărteze considerabil de conceptele edictate de către inițiator. Astfel, în privința art. I din textul inițiativei legislative, devenit art. I din legea adoptată de Camera Deputaților, se observă o diferență de redactare, care nu conține însă dispoziții noi și nu intervine asupra elementelor structurale ale ordonanței de urgență. Se susține, totodată, că modificările aduse de Camera decizională cu privire la reluarea lucrărilor de execuție și finalizare a obiectivelor investiționale aflate în curs de executare ori demarate anterior datei de 29 iunie 2007 și la atribuțiile CSAT sunt corelative și complementare obiectivului inițial ce vizează deblocarea investițiilor energetice și de securitate. Acestea nu schimbă natura juridică a legii, ci doar detaliază soluțiile prevăzute în forma sa inițială. Este invocată jurisprudența Curții Constituționale referitoare la principiul bicameralismului, respectiv Decizia nr. 392 din 6 iunie 2018.

67. Referitor la pretinsa încălcare a dispozițiilor art. 79 din Constituție, se face trimitere la prevederile art. 9 alin. (1) din Legea nr. 24/2000 și se arată că propunerea legislativă a fost înregistrată la Senat la data de 7 noiembrie 2022, iar, la data de 18 noiembrie 2022, Consiliul Legislativ a comunicat, în privința acesteia, avizul său favorabil, cu observații și propuneri. Ulterior, la data de 16 decembrie 2022, a fost depus raportul comisiei sesizate în fond, iar la data de 19 decembrie 2022 propunerea legislativă a fost respinsă în plenul Senatului. Sunt invocate deciziile Curții Constituționale nr. 221 din 2 iunie 2020, paragraful 62, nr. 229 din 2 iunie 2020, paragrafele 46-51, nr. 284 din 17 mai 2023, paragraful 49, și nr. 717 din 12 decembrie 2023, paragraful 22.

68. **Președintele Senatului și Guvernul** nu au comunicat, până la data pronunțării prezentei decizii, punctele de vedere solicitate.

69. La dosarul cauzei au fost depuse documente *amicus curiae*, prin care se solicită admiterea obiecției de neconstituționalitate.

70. Termenul inițial al dezbaterilor a fost fixat pe data de 21 ianuarie 2026, termen ulterior căruia, în mod succesiv, Curtea a amânat dezbaterile pentru datele de 11 martie 2026, termen care a fost preschimbât cu data de 12 martie 2026, 25 martie 2026, 1 aprilie 2026, 29 aprilie 2026 și 27 mai 2026. La data de 27 mai 2026, în temeiul dispozițiilor art. 6 și ale art. 51 alin. (1) teza a doua din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, Curtea a repus cauza pe rol pentru data de 24 iunie 2026, când a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților, înscrisurile depuse la dosarul cauzei, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

71. **Obiectul controlului de constituționalitate** îl constituie, potrivit actului de sesizare, dispozițiile Legii pentru completarea art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, precum și pentru modificarea art. 5 alin. (1) din Legea nr. 292/2018 privind

evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului. Având însă în vedere conținutul obiecției de neconstituționalitate, Curtea reține ca obiect al acesteia dispozițiile art. I și II din Legea pentru completarea art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, precum și pentru modificarea art. 5 alin. (1) din Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului, precum și legea în ansamblul său. Prevederile art. I și II din legea criticată au următorul cuprins:

— Art. I: „La articolul 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 442 din 29 iunie 2007, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2001, cu modificările și completările ulterioare, după alineatul (7) se introduce un nou alineat, alin. (8), cu următorul cuprins:

«(8) Prin excepție de la prevederile alin. (3), autoritatea publică centrală pentru protecția mediului, apelor și pădurilor dispune modificarea limitelor ariilor naturale protejate în termen de 60 de zile de la solicitarea de către beneficiar prin scoaterea unor suprafețe din interiorul ariilor naturale protejate, dacă, pentru suprafețele respective, la 2 data de 29 iunie 2007, erau aprobate, prin hotărâre a Guvernului sau decrete de stat, obiective de investiții pentru realizarea de amenajări hidroenergetice, obiectivele fiind în curs de execuție sau demarate anterior acestei date, în temeiul legislației în vigoare. Noile limite ale ariilor naturale protejate vor fi trasate astfel încât perimetrul schemei de amenajare hidroenergetice, inclusiv al drumurilor de acces aferente amenajărilor hidroenergetice, stațiilor și rețelelor de transport și distribuție aferente acestora să fie în afara ariei naturale protejate. Suplimentar, între noile limite ale ariei naturale protejate și limitele amenajării hidroenergetice va fi păstrată o zonă minimă, tampon, de lățime 100 metri, pe toată lungimea de granițuire.»;

— Art. II: „La articolul 5 din Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1043 din 10 decembrie 2018, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 5. — (1) Prevederile prezentei legi nu se aplică proiectelor sau părților proiectelor care au ca obiectiv unic apărarea și securitatea națională ori reacția la situații de urgență, precum și proiectelor care contribuie la realizarea acestor obiective, din punct de vedere al securității naționale, desemnate astfel prin hotărâri ale Consiliului Suprem de Apărare a Țării și nici capacităților de producere sau transport a energiei electrice existente aflate în arii protejate, asupra cărora se efectuează lucrări de mentenanță, rețehnologizare sau modernizare a acestora.”

72. Dispozițiile constituționale pretins încălcate sunt cele prevăzute la art. 1 alin. (5) referitor la calitatea legii, art. 15 alin. (2) cu privire la neretroactivitatea legii, art. 61 referitor la rolul și structura Parlamentului, art. 75 — *Sesizarea Camerelor*, art. 79 alin. (1) referitor la Consiliul Legislativ, art. 119 — *Consiliul Suprem de Apărare a Țării*, art. 148 — *Integrarea în Uniunea Europeană* prin raportare la art. 35 — *Dreptul la mediu sănătos*, art. 135 alin. (2) lit. e) referitor la economie și art. 53 — *Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*. Totodată, invocarea art. 148 din Constituție a fost realizată prin prisma exigențelor rezultate din Directiva 2009/147/CE (Păsări), Directiva 92/43/CEE (Habitat) și Directiva 2011/92/UE (EIA).

(1) Admisibilitatea obiecției de neconstituționalitate

73. În prealabil examinării obiecției de neconstituționalitate, Curtea are obligația verificării condițiilor de admisibilitate a acesteia, prin prisma titularului dreptului de sesizare, a

termenului în care acesta este îndrituit să sesizeze instanța constituțională, precum și a obiectului controlului de constituționalitate. Dacă primele două condiții se referă la regularitatea sesizării instanței constituționale, din perspectiva legalei sale sesizări, cea de-a treia vizează stabilirea sferei sale de competență, astfel încât urmează să fie cercetate în ordinea aferentă, iar constatarea neîndeplinirii uneia dintre ele are efecte dirimante, făcând inutilă analiza celorlalte condiții (Decizia Curții Constituționale nr. 66 din 21 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 213 din 9 martie 2018, paragraful 38).

74. Prezenta obiecție de neconstituționalitate îndeplinește condițiile prevăzute de art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție sub aspectul titularului dreptului de sesizare, întrucât a fost formulată de Președintele României.

75. Cu privire la termenul în care poate fi sesizată instanța de contencios constituțional, potrivit art. 15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, acesta este de 5 zile de la data depunerii legii adoptate la secretarii generali ai celor două Camere ale Parlamentului, respectiv de 2 zile, începând de la același moment, dacă legea a fost adoptată în procedură de urgență. Totodată, în temeiul art. 146 lit. a) teza întâi din Legea fundamentală, Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității legilor înainte de promulgarea acestora, care, potrivit art. 77 alin. (1) teza a doua din Constituție, se face în termen de cel mult 20 de zile de la primirea legii adoptate de Parlament, iar, potrivit art. 77 alin. (3) din Constituție, în termen de cel mult 10 zile de la primirea legii adoptate după reexaminare.

76. În cauză, propunerea legislativă a fost respinsă de către Senat, în calitate de primă Cameră sesizată, la data de 19 decembrie 2022, fiind trimisă Camerei Deputaților, care a adoptat-o, în calitate de Cameră decizională, conform art. 76 alin. (2) din Constituție, la data de 15 octombrie 2025. La data de 20 octombrie 2025, legea a fost depusă la secretarul general al Senatului și, respectiv, la secretarul general al Camerei Deputaților, în vederea exercitării dreptului de sesizare a Curții Constituționale, iar la data de 25 octombrie 2025 a fost trimisă Președintelui României pentru promulgare. Prezenta sesizare a fost înregistrată la Curtea Constituțională în data de 11 noiembrie 2025, așa încât Curtea constată că obiecția de neconstituționalitate a fost formulată în interiorul termenului de 20 de zile de la data trimiterii legii adoptate spre promulgare.

77. Sub aspectul obiectului controlului de constituționalitate, Curtea reține că este vorba despre o lege adoptată, dar nepromulgată încă.

78. Prin urmare, având în vedere cele mai sus menționate, Curtea constată că obiecția este admisibilă.

79. În consecință, Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție, precum și ale art. 1, 10, 15 și 18 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze obiecția de neconstituționalitate.

(2) Analiza obiecției de neconstituționalitate

(2.1.) Criticile de neconstituționalitate extrinsecă

(2.1.1.) Critici de neconstituționalitate extrinsecă raportate la dispozițiile art. 61 și 75 din Constituție

80. În motivarea obiecției se susține, în esență, că procedura de adoptare a legii criticate a încălcat principiul bicameralismului, astfel cum acesta rezultă din dispozițiile art. 61 și 75 din Constituție, întrucât între forma legii respinsă de Senat și cea adoptată de Camera Deputaților există deosebiri majore de structură și de conținut.

81. Referitor la principiul bicameralismului, Curtea Constituțională a dezvoltat pe cale jurisprudențială o veritabilă „doctrină”, prin care a arătat modul în care acest principiu este reflectat în procedura de legiferare, statuând, în esență, că autoritatea legiuitoare trebuie să respecte principiile

constituționale în virtutea cărora o lege nu poate fi adoptată de către o singură Cameră (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 472 din 22 aprilie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 336 din 30 aprilie 2008, Decizia nr. 624 din 26 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 937 din 22 noiembrie 2016, paragraful 31, Decizia nr. 62 din 7 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 161 din 3 martie 2017, paragrafele 28 și 32, Decizia nr. 718 din 8 noiembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 998 din 15 decembrie 2017, paragraful 48, Decizia nr. 76 din 30 ianuarie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 217 din 20 martie 2019, paragrafele 30 și 35, Decizia nr. 404 din 6 iunie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 580 din 16 iulie 2019, paragrafele 76 și 79, Decizia nr. 154 din 6 mai 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 398 din 15 mai 2020, Decizia nr. 849 din 25 noiembrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 51 din 18 ianuarie 2021, paragraful 28, Decizia nr. 492 din 2 noiembrie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 106 din 7 februarie 2023, paragraful 85, Decizia nr. 334 din 9 iulie 2024, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 808 din 14 august 2024, paragraful 31).

82. Astfel, Curtea a reținut că Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării, iar structura sa este bicamerală, fiind alcătuit din Camera Deputaților și Senat. Principiul bicameralismului, astfel consacrat, se reflectă însă nu numai în dualismul instituțional în cadrul Parlamentului, ci și în cel funcțional, deoarece art. 75 din Legea fundamentală stabilește competențe de legiferare potrivit cărora fiecare dintre cele două Camere are, în cazurile expres definite, fie calitatea de primă Cameră sesizată, fie calitatea de Cameră decizională. Totodată, ținând seama de indivizibilitatea Parlamentului ca organ reprezentativ suprem al poporului român și de unicitatea sa ca autoritate legiuitoare a țării, Constituția nu permite adoptarea unei legi de către o singură Cameră, fără ca proiectul de lege să fi fost dezbătut și de cealaltă Cameră. Art. 75 din Legea fundamentală a introdus, după revizuirea și republicarea acesteia în octombrie 2003, soluția obligativității sesizării, în anumite materii, ca primă Cameră, de reflecție, a Senatului sau, după caz, a Camerei Deputaților și, în consecință, reglementarea rolului de Cameră decizională, pentru anumite materii, al Senatului și, pentru alte materii, al Camerei Deputaților, tocmai pentru a nu exclude o Cameră sau alta din mecanismul legiferării (Decizia nr. 710 din 6 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 358 din 28 mai 2009).

83. Tot pe cale jurisprudențială, Curtea a stabilit două criterii esențiale pentru a se determina cazurile în care prin procedura legislativă se încalcă principiul bicameralismului: pe de o parte, existența unor deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și, pe de altă parte, existența unei configurații semnificativ diferite între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului. Întrunirea cumulativă a celor două criterii este de natură să afecteze principiul care guvernează activitatea de legiferare a Parlamentului, plasând pe o poziție privilegiată Camera decizională, cu eliminarea, în fapt, a primei Camere sesizate din procesul legislativ (Decizia nr. 710 din 6 mai 2009, precitată, Decizia nr. 413 din 14 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 291 din 4 mai 2010, sau Decizia nr. 1.533 din 28 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 905 din 20 decembrie 2011, Decizia nr. 89 din 28 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 13 aprilie 2017, paragraful 54).

84. Stabilind limitele principiului bicameralismului, Curtea a apreciat că aplicarea acestuia nu poate avea ca efect

deturnarea rolului de Cameră de reflecție al primei Camere sesizate. Este de netăgăduit că principiul bicameralismului presupune atât conlucrarea celor două Camere în procesul de elaborare a legilor, cât și obligația acestora de a-și exprima prin vot poziția cu privire la adoptarea legilor (Decizia nr. 1 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 23 ianuarie 2012, Decizia nr. 89 din 28 februarie 2017, precitată, paragraful 55). Bicameralismul nu înseamnă ca ambele Camere să se pronunțe asupra unei soluții legislative identice. Art. 75 alin. (3) din Constituție, folosind sintagma „decide definitiv” cu privire la Camera decizională, nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune ca proiectul sau propunerea legislativă adoptat/adoptată de prima Cameră sesizată să fie dezbătut/dezbătută în Camera decizională, unde i se pot aduce modificări și completări. Curtea a subliniat că, în acest caz, Camera decizională nu poate însă modifica substanțial obiectul de reglementare și configurația inițiativei legislative, cu consecința îndepărtării de la finalitatea urmărită de inițiator (Decizia nr. 624 din 26 octombrie 2016, precitată, sau Decizia nr. 89 din 28 februarie 2017, paragraful 56). Așa fiind, modificările și completările pe care Camera decizională le aduce asupra propunerii legislative adoptate de prima Cameră sesizată trebuie să se raporteze la materia avută în vedere de inițiator și la forma în care a fost reglementată de prima Cameră. Legea este, cu aportul specific al fiecărei Camere, opera întregului Parlament, drept care autoritatea legiuitoare trebuie să respecte principiile constituționale în virtutea cărora o lege nu poate fi adoptată de către o singură Cameră (Decizia nr. 1.029 din 8 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 720 din 23 octombrie 2008, Decizia nr. 3 din 15 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 71 din 29 ianuarie 2014, Decizia nr. 355 din 25 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 509 din 8 iulie 2014, paragraful 38, Decizia nr. 624 din 26 octombrie 2016, paragraful 39, Decizia nr. 765 din 14 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 134 din 21 februarie 2017, paragraful 29, sau Decizia nr. 62 din 7 februarie 2017, precitată, paragraful 32).

85. Examinând legea supusă controlului de constituționalitate prin prisma reperelor jurisprudențiale mai sus invocate, Curtea reține că propunerea legislativă ce stă la baza legii criticate, în forma propusă de inițiatori, a fost respinsă de Senat la data de 19 decembrie 2022. La data de 1 februarie 2023 aceasta a fost înregistrată la Camera Deputaților pentru dezbateri, care a adoptat-o la data de 15 octombrie 2025.

86. Forma legii adoptată de Camera Deputaților conține puține diferențe de structură și de conținut față de forma propusă de inițiator, care a fost respinsă de Senat.

87. Astfel, art. I din legea criticată prevede introducerea la art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007, după alin. (7), a unui nou alineat, alin. (8), iar art. I din propunerea legislativă în forma propusă de inițiatori prevedea introducerea unui nou alineat, alin. (4)¹, cu un conținut asemănător, după alin. (4) din cuprinsul aceluiași art. 56¹. Așadar, diferențele între cele două forme ale art. I analizat se rezumă, din punct de vedere structural, la modalitatea de integrare a normei pe care o reglementează în cuprinsul art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007, iar, din punct de vedere substanțial, la unica precizare introdusă de Camera decizională în cuprinsul normei potrivit căreia modificarea limitelor ariilor naturale protejate se dispune de autoritatea publică centrală pentru protecția mediului, apelor și pădurilor în termen de 60 de zile de la solicitarea acesteia de către beneficiar.

88. În ceea ce privește art. II din legea criticată, acesta prezintă, față de articolul similar din propunerea legislativă în forma sa inițială, doar o diferență de conținut, constând în

precizarea că excepția prevăzută prin norma analizată vizează, pe lângă acele proiecte sau părți ale proiectelor care au ca obiectiv unic apărarea și securitatea națională ori reacția la situații de urgență, și proiectele care contribuie la realizarea acestor obiective, din punctul de vedere al securității naționale, precum și condiția ca acestea să fie desemnate astfel prin hotărâri ale Consiliului Suprem de Apărare a Țării (CSAT).

89. Analizând singura diferență de structură între legea criticată și forma acesteia propusă de inițiatori, mai sus evidențiată, Curtea constată că aceasta este nesemnificativă, fiind practic irrelevant, atât din perspectiva nevoii de asigurare a coerenței actului normativ, cât și prin raportare la exigențele principiului bicameralismului, faptul că norma reglementată la art. I este introdusă prin legea criticată la alin. (4)¹ sau la alin. (8) al art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007.

90. Referitor la diferențele de conținut mai sus menționate între dispozițiile art. I și II din legea criticată și articolele similare din forma legii propusă de inițiatori, Curtea constată că, în forma adoptată de Parlament, Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, a introdus precizări clarificatoare, referitoare la autoritatea publică desemnată să dispună modificarea limitelor ariilor naturale protejate și la termenul în care se exercită această atribuție — în cazul art. I și, respectiv, la categoriile de proiecte în privința cărora se aplică excepțiile reglementate, respectiv proiectelor desemnate prin hotărâri ale CSAT și proiectelor care contribuie la realizarea obiectivelor vizate de legea criticată — în cazul art. II.

91. Așadar, diferențele de structură și de conținut între cele două forme ale legii analizate nu sunt de natură să contravină principiului bicameralismului, astfel cum exigențele acestui principiu au fost stabilite și dezvoltate prin jurisprudența Curții Constituționale, aceste diferențe nemodificând în mod substanțial obiectul de reglementare și configurația inițiativei legislative, așa încât să determine eludarea finalității urmărite de inițiator. Prin urmare, Curtea conchide că legea criticată este conformă cu prevederile art. 61 și 75 din Constituție.

(2.1.2.) Critici de neconstituționalitate extrinsecă raportate la dispozițiile art. 79 alin. (1) din Constituție

92. În motivarea obiecției de neconstituționalitate, se susține, în esență, că legea criticată a fost adoptată cu încălcarea prevederilor art. 79 alin. (1) din Legea fundamentală, întrucât forma finală a proiectului supusă dezbaterii Camerei decizionale nu a fost avizată de Consiliul Legislativ.

93. Cu privire la critica de neconstituționalitate astfel formulată, Curtea reține că norma constituțională anterior menționată reglementează Consiliul Legislativ ca organ consultativ de specialitate al Parlamentului, care avizează proiectele de acte normative în vederea sistematizării, unificării și coordonării întregii legislații și care ține evidența oficială a legislației României.

94. În aplicarea acestei dispoziții constituționale, art. 3 alin. (1) și (2) din Legea nr. 73/1993 pentru înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Legislativ, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 727 din 25 iulie 2024, prevăd că proiectele de legi și propunerile legislative se supun dezbaterii Parlamentului cu avizul Consiliului Legislativ și că acest aviz trebuie dat înăuntrul termenului stabilit de biroul permanent sau de comisia permanentă a Camerei Parlamentului care l-a solicitat; dacă avizul nu este dat în termenul stabilit, aceasta nu împiedică desfășurarea procedurii legislative. De asemenea, art. 4 alin. (1) din Legea nr. 73/1993, republicată, prevede că proiectele de ordonanțe și de hotărâri cu caracter normativ se supun spre adoptare Guvernului numai cu avizul Consiliului Legislativ cu privire la legalitatea măsurilor preconizate și la modul în care sunt realizate cerințele prevăzute la art. 3 alin. (3) din aceeași lege, care se aplică în mod corespunzător. Se prevede, totodată, la art. 4 alin. (2) din Legea nr. 73/1993, că avizul este consultativ și că acesta trebuie dat

înăuntrul termenului solicitat de Guvern, care nu poate fi mai mic de 10 zile în cazul proiectelor cu procedură obișnuită și de 2 zile în cazul celor cu procedură de urgență. Pentru ordonanțele prevăzute de art. 115 alin. (4) din Constituție termenul este de 24 de ore.

95. Totodată, art. 9 alin. (2) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, prevede că, după elaborarea lor și încheierea procedurii de avizare de către autoritățile interesate în aplicarea acestora, în funcție de obiectul reglementării, proiectele de legi, propunerile legislative, precum și proiectele de ordonanțe și de hotărâri cu caracter normativ ale Guvernului se supun în mod obligatoriu avizării Consiliului Legislativ. Subsecvent, art. 10 din aceeași lege reglementează detalii referitoare la avizul Consiliului Legislativ.

96. În mod distinct, art. 92 alin. (3) din Regulamentul Camerei Deputaților, aprobat prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 8/1994, republicat, cu modificările ulterioare, prevede că, în cazul propunerilor legislative depuse de deputați și de senatori, în exercitarea dreptului de inițiativă legislativă, președintele Biroului permanent solicită avizul Consiliului Legislativ și punctul de vedere sau informarea, după caz, a Guvernului, care trebuie depuse în maximum 15 zile de la data solicitării, iar alin. (10) al aceluiași articol prevede că proiectele de legi se înaintează Camerei Deputaților însoțite de avizul Consiliului Legislativ. De asemenea, art. 100 alin. (7) din Regulamentul Camerei Deputaților prevede că președintele comisiei sesizate în fond poate solicita punctul de vedere al Consiliului Legislativ cu privire la unele amendamente, punct de vedere care va fi trimis în termenul stabilit de comisie.

97. La rândul său, art. 94 alin. (1) lit. c) din Regulamentul Senatului, aprobat prin Hotărârea Senatului nr. 28/2005, republicat, prevede că obligativitatea solicitării avizului Consiliului Legislativ, al Consiliului Economic și Social și al altor instituții sau organisme care, potrivit legii, au competența de avizare, dacă acesta nu a fost dat, în cazul în care proiectele de lege și propunerile legislative se înaintează Biroului permanent al Senatului. Iar art. 120 din același regulament prevede că, în cazul proiectelor de lege și al propunerilor legislative primite de la Camera Deputaților, dacă au fost operate modificări substanțiale față de proiectul inițial, președintele comisiei permanente sesizate în fond poate cere Biroului permanent solicitarea unui nou aviz al Consiliului Legislativ.

98. Astfel, avizul Consiliului Legislativ este reglementat prin dispozițiile Constituției, dar și în cuprinsul legislației infraconstituționale, ca fiind un aviz consultativ, a cărui solicitare este obligatorie o singură dată pe parcursul procedurii legislative, respectiv imediat după depunerea proiectelor de legi și inițiativelor legislative la Birourile permanente ale celor două Camere și anterior dezbaterii acestora în cadrul comisiilor permanente sesizate ale celor două Camere. Dimpotrivă, pe parcursul dezbaterii proiectelor de legi și a propunerilor legislative în cadrul acestor comisii, solicitarea unui nou aviz al Consiliului Legislativ este facultativă, aceasta constituind o pârghie reglementată în scopul asigurării posibilității de a elucida eventualele neclarități referitoare la anumite amendamente.

99. De altfel, Curtea Constituțională, printr-o bogată jurisprudență, a evidențiat importanța solicitării avizului Consiliului Legislativ în cadrul procedurii legislative și efectele juridice ale lipsei acestui aviz. Astfel, Curtea a statuat că legiuitorul constituant a reglementat în art. 79 din Legea fundamentală rolul Consiliului Legislativ, de organ consultativ de specialitate al Parlamentului, care avizează proiectele de acte normative în vederea sistematizării, unificării și coordonării întregii legislații. Acesta ține evidența oficială a legislației României. Sub acest aspect, nesolicitarea avizului consultativ

al Consiliului Legislativ duce la neconstituționalitatea legii sau ordonanței — simplă sau de urgență (Decizia nr. 400 din 19 septembrie 2024, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 191 din 5 martie 2025, paragraful 55). De asemenea, referitor la existența sau solicitarea unor avize în procedura de elaborare a actelor normative, Curtea a statuat că acestea sunt aspecte ce țin de respectarea obligațiilor legale ale autorităților implicate în această procedură (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 97 din 7 februarie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 169 din 5 martie 2008, Decizia nr. 901 din 17 iunie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 503 din 21 iulie 2009, Decizia nr. 17 din 21 ianuarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 79 din 30 ianuarie 2015, și Decizia nr. 63 din 8 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 145 din 27 februarie 2017, paragraful 108). Curtea a avut în vedere avizele solicitate autorităților publice de rang constituțional, și anume: Consiliul Legislativ, Consiliul Economic și Social, Consiliul Superior al Magistraturii, CSAT (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 221 din 2 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 594 din 7 iulie 2020), iar solicitarea avizului acestor autorități publice prezintă relevanță constituțională, întrucât se subsumează uneia dintre următoarele ipoteze: fie textul constituțional prevede expres atribuția de avizare (a se vedea, în acest sens, prevederile constituționale ale art. 79 privind Consiliul Legislativ), fie solicitarea avizului este de natură legală, dar se raportează la rolul constituțional al autorității publice al cărei aviz trebuie solicitat (a se vedea Decizia nr. 845 din 18 noiembrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 500 din 13 mai 2021, paragraful 79). S-a reținut, totodată, că lipsa avizului autorităților publice implicate nu conduce în mod automat la neconstituționalitatea legii cu privire la care acesta nu a fost dat, întrucât ceea ce prevalează este obligația autorității cu atribuții de reglementare primară de a-l solicita. Împrejurarea că autoritatea care trebuie să emită un astfel de aviz nu și-a îndeplinit această atribuție, deși i s-a solicitat, „constituie o înțelegere greșită a rolului său legal și constituțional, fără a fi însă afectată constituționalitatea legii asupra căreia nu a fost dat avizul” (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 383 din 23 martie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 281 din 21 aprilie 2011, deciziile nr. 574 și nr. 575 din 4 mai 2011, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 368 din 26 mai 2011).

100. Raportând toate aceste considerente la prezenta cauză, Curtea constată că, în procedura legislativă de adoptare a legii criticate, Biroul permanent al Senatului a solicitat avizul Consiliului Legislativ, prin Adresa trimisă acestuia la data de 14 noiembrie 2022, așadar anterior dezbaterii propunerii legislative în cadrul Senatului, fiind astfel îndeplinită obligația legală de solicitare a acestui aviz de către prima Cameră sesizată. Consiliul Legislativ a avizat favorabil propunerea legislativă, cu observații și propuneri, la data de 17 noiembrie 2022, avizul astfel emis fiind înregistrat la Biroul permanent al Senatului la data de 18 noiembrie 2022.

101. Având în vedere aceste informații factuale, Curtea constată că procedura de adoptare a legii ce constituie obiectul prezentei sesizări s-a desfășurat cu respectarea obligației constituționale și legale mai sus analizate de solicitare de către Biroul permanent al primei Camere sesizate a avizului Consiliului Legislativ, cu emiterea acestui aviz și, prin urmare, cu respectarea rolului constituțional pe care acest organ consultativ al Parlamentului îl are în procedura legislativă. Prin urmare, legea criticată este conformă cu dispozițiile art. 79 alin. (1) din Constituție.

(2.2.) Criticile de neconstituționalitate intrinsecă**(2.2.1.) Critici de neconstituționalitate intrinsecă raportate la dispozițiile art. 1 alin. (5) și ale art. 15 alin. (1) din Constituție**

102. Cu privire la pretinsa neconstituționalitate a dispozițiilor legii criticate prin raportare la prevederile art. 1 alin. (5) și ale art. 15 alin. (1) din Legea fundamentală, Curtea arată, în esență, că atât expunerea de motive a legii, cât și anumite sintagme, expres menționate, sunt ambigue, fiind lipsite de claritate, precizie și previzibilitate și, prin urmare, contrare exigențelor constituționale de calitate a legii. Se susține, totodată, că dispozițiile legii criticate încalcă principiul neretroactivității legii, prin faptul că reglementează în privința unor obiective de investiții aprobate prin hotărâri ale Guvernului sau prin decrete de stat anterior datei de 29 iunie 2007.

103. Referitor la criticile de neconstituționalitate astfel formulate, în ceea ce privește expunerea de motive, Curtea constată că aceasta este reglementată, în mod distinct, în cuprinsul secțiunii a 4-a — *Motivarea proiectelor de acte normative* a capitolului III — *Elaborarea actelor normative* al Legii nr. 24/2000, art. 30 alin. (1) lit. a) din legea anterior menționată prevăzând că expunerea de motive constituie un instrument de prezentare și motivare a legii, care trebuie să îndeplinească cerințele specifice reglementate la art. 31-34 din Legea nr. 24/2000. Astfel, potrivit dispozițiilor legale anterior referite, expunerea de motive trebuie să cuprindă secțiuni referitoare la motivul emiterii actului normativ, la impactul socioeconomic, la impactul financiar asupra bugetului general consolidat, la impactul asupra sistemului juridic, la consultările derulate în vederea elaborării proiectului de act normativ, la activitățile de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ și la măsurile de implementare. Totodată, expunerea de motive trebuie redactată într-un stil explicativ, clar, folosindu-se terminologia proiectului de act normativ pe care îl prezintă, și trebuie să conțină un studiu de impact al legii pe care o motivează, a cărui elaborare are ca scop estimarea costurilor și a beneficiilor aduse în plan economic și social prin adoptarea proiectului de lege, precum și evidențierea dificultăților care ar putea apărea în procesul de punere în practică a reglementărilor propuse.

104. Distinct de acestea, structura actului normativ este reglementată în cuprinsul capitolului V al Legii nr. 24/2000, care prevede, la secțiunea 1, drept părți constitutive ale acestuia titlul și, dacă este cazul, preambulul, formula introductivă, partea dispozitivă și formula de atestare a autenticității actului.

105. Prin urmare, expunerea de motive nu face parte din cuprinsul actului normativ, ci constituie un instrument exterior care însoțește actul normativ, motiv pentru care nu este supusă rigorilor constituționale și legale referitoare la calitatea legii. De asemenea, fiind distinctă de conținutul actului normativ, expunerea de motive nu poate constitui obiect al controlului de constituționalitate.

106. Aceste aspecte au fost reținute și prin jurisprudența Curții Constituționale care, prin Decizia nr. 238 din 3 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 666 din 28 iulie 2020, paragrafele 36-39, a analizat o critică similară și a reținut că, de principiu, nu are competența de a controla modul de redactare a expunerilor de motive ale diverselor legi adoptate. Expunerea de motive și cu atât mai puțin modul său de redactare nu au consacrat constituțională. Curtea a reținut că expunerea de motive, prin prisma art. 1 alin. (5) din Constituție, este un document de motivare necesar în cadrul procedurii de adoptare a legilor, însă, odată adoptată legea, rolul său se reduce la facilitarea înțelegerii acesteia. Prin urmare, expunerea de motive a legii nu este decât un instrument al uneia

dintre metodele de interpretare consacrate — metoda de interpretare teleologică. Aceasta presupune stabilirea sensului unei dispoziții legale, ținându-se seama de finalitatea urmărită de legiuitor la adoptarea actului normativ din care face parte aceea dispoziție. Astfel, expunerea de motive este doar un instrument dintre multe altele ale unei metode interpretative. Faptul că aceasta nu este suficient de precisă sau că nu lămurește toate aspectele de conținut ale normei nu duce la concluzia că însăși norma respectivă este neconstituțională pentru acest motiv, aceasta având doar o funcție de suport în interpretarea normei adoptate. Curtea a mai statuat că există mai multe metode interpretative, și anume literală, extensivă, restrictivă, gramaticală, sistematică, istorică, teleologică sau logică, iar scopul avut în vedere la adoptarea normei este un instrument al uneia dintre aceste metode interpretative, cea teleologică. Dacă în urma parcurgerii tuturor metodelor interpretative, inclusiv a celei teleologice, se ajunge la concluzia că textul legal este neclar/imprecis/imprevizibil, atunci se poate constata încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituție. Totodată, nu de puține ori expunerea de motive, din cauza modificărilor aduse proiectului/prounerii legislative în Parlament, nu mai reflectă prin conținutul său ceea ce prevede legea adoptată. Însă caracterul neclar/imprecis/imprevizibil al textului nu este o consecință directă a caracterului incomplet al expunerii de motive, constatare valabilă și viceversa.

107. Așadar, Curtea a constatat că exigențele de calitate a legii și cele privind modul de redactare a expunerii de motive sunt două chestiuni diferite între care nu se poate stabili o relație cauzală. În schimb, între acestea există o relație funcțională, în sensul că expunerea de motive poate ajuta la o mai bună înțelegere a dispozițiilor normative, mai ales a celor tehnice, care, prin natura lor, au un limbaj mai greu accesibil. Cu toate acestea, Curtea a constatat că nu este rolul său să analizeze consistența acestei relații funcționale prin prisma modului de redactare a expunerii de motive.

108. În ceea ce privește sintagma „zonă minimă tampon, de lățime 100 metri” din cuprinsul art. I din legea criticată, Curtea reține că, deși sensul noțiunii de „zonă tampon” nu este indicat în cuprinsul art. 4 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007, articol ce definește termeni și expresii în sensul acestui act normativ, această sintagmă este folosită, în repetate rânduri, în cuprinsul acestei ordonanțe de urgență. Astfel, art. 22 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 prevede, la alin. (1), că „*zonarea internă a parcurilor naționale și naturale se face prin planul de management, care este aprobat de autoritatea publică centrală pentru protecția mediului și pădurilor, prin definirea și delimitarea, după caz, a zonelor de protecție strictă, a zonelor de protecție integrală, a zonelor-tampon și a zonelor de dezvoltare durabilă a activităților umane*”, alin. (7) al aceluiași art. 22 prevede că „*zonele-tampon, în parcurile naționale denumite zone de conservare durabilă și în parcurile naturale denumite zone de management durabil, nu se includ în zonele cu protecție integrală, strictă sau de dezvoltare durabilă a activităților umane și care fac trecerea între zonele cu protecție integrală și cele de dezvoltare durabilă*”, potrivit alin. (7¹) din aceeași ordonanță de urgență, „*în zonele-tampon, respectiv în zonele de conservare durabilă și de management durabil este interzisă realizarea de construcții noi, cu excepția celor ce servesc strict administrării ariei naturale protejate sau activităților de cercetare științifică ori a celor destinate asigurării siguranței naționale sau prevenirii unor calamități naturale*”, iar conform alin. (8) lit. j) al art. 22, „*lucrări de îngrijire și conducere a arboretelor, lucrări speciale de conservare cu accent pe promovarea regenerării naturale și fără extragerea lemnului mort, cu excepția cazurilor în care se manifestă atacuri de*

dăunători ai pădurii ce se pot extinde pe suprafețe întinse, în primul rând de parcele întregi limitrofe zonelor cu protecție strictă sau integrală, în restul zonei-tampon fiind permisă aplicarea de tratamente silvice care promovează regenerarea pe cale naturală a arboretelor [...]”. De asemenea, se fac referiri la zonele-tampon la art. 53 alin. (2) și la art. 56¹ alin. (4) și (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007, precum și la lit. l) pct. 2 din anexa nr. 1 la aceeași ordonanță de urgență.

109. Din interpretarea gramaticală și sistematică a acestor dispoziții legale rezultă că sensul noțiunii de „zonă-tampon” este acela de zonă de trecere între ariile naturale protejate și restul suprafețelor de uscat sau de apă, zonă care nu face parte din aria naturală protejată și în care sunt permise realizarea de construcții și desfășurarea de activități ce au ca scop administrarea și conservarea ariei naturale protejate.

110. Același sens al sintagmei criticate rezultă și din interpretarea gramaticală a dispozițiilor art. I din legea ce constituie obiectul prezentei sesizări, aceasta prevăzând, în acord cu restul actului normativ, ca, după scoaterea suprafețelor aferente obiectivelor de investiții pe care le reglementează din interiorul ariilor naturale protejate, să fie păstrată o zonă minimă cu o lățime de 100 metri, pe toată lungimea de grănițuire. Aceasta zonă minimă la care norma criticată face referire este denumită în cuprinsul acesteia „zonă-tampon”, iar descrierea sa corespunde cu sensul acestei expresii ce rezultă din interpretarea dispozițiilor legale mai sus enumerate.

111. În ceea ce privește expresia „dacă, pentru suprafețele respective, la 2 data de 29 iunie 2007, erau aprobate, prin hotărâre a Guvernului sau decrete de stat, obiective de investiții” din cuprinsul aceluiași art. I din lege, Curtea reține că sensul acesteia rezultă din interpretarea gramaticală a normei criticate. Astfel, aceasta se referă, astfel cum, de altfel, prevede, în mod expres, la proiectele conștând în obiective de investiții pentru realizarea de amenajări hidroenergetice, obiective care erau în curs de execuție la data de 29 iunie 2007 sau care fuseseră demarate anterior acestei date, în temeiul legislației atunci în vigoare. Astfel, fiind vorba despre obiective de investiții aprobate prin acte normative, acestea sunt ușor și concret determinabile.

112. Referitor la sintagma „proiectelor care contribuie la realizarea acestor obiective” din cuprinsul art. II din legea criticată, din interpretarea sa gramaticală, rezultă că sensul acesteia este de proiecte de investiții ce concură la realizarea obiectivelor expres reglementate prin textul criticat, respectiv proiectele care au ca scop unic apărarea și securitatea națională ori reacția la situații de urgență și care trebuie să fie în mod expres aprobate în acest sens.

113. În privința noțiunii de „obiectiv”, aplicând aceeași metodă de interpretare, Curtea reține că aceasta are în vedere obiectivele de investiții pentru realizarea amenajărilor hidroenergetice, proiecte care erau în curs de execuție la data de 29 iunie 2007 sau care fuseseră demarate anterior acestei date.

114. Cu privire la standardele de calitate a legii, prevăzute la art. 1 alin. (5) din Constituție, atât Curtea Constituțională, cât și Curtea Europeană a Drepturilor Omului au reținut, pe cale jurisprudențială, că noțiunea de „drept” corespunde celei de „lege” care apare în alte articole din aceeași Convenție și înglobează atât prevederile legale, cât și practica judiciară, presupunând cerințe calitative, îndeosebi cele ale accesibilității și previzibilității [a se vedea Hotărârea din 15 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Cantoni împotriva Franței*, paragraful 29, Hotărârea din 22 iunie 2000, pronunțată în Cauza *Coëme și alții împotriva Belgiei*, paragraful 145, Hotărârea din 7 februarie 2002, pronunțată în Cauza *E.K. împotriva Turciei*, paragraful 51, Hotărârea din 29 martie 2006, pronunțată în Cauza *Achour*

împotriva Franței, paragrafele 41 și 42, Hotărârea din 24 mai 2007, pronunțată în Cauza *Dragotoniou și Militaru-Pidhorni împotriva României*, paragrafele 33 și 34, Hotărârea din 12 februarie 2008, pronunțată în Cauza *Kafkaris împotriva Ciprului*, paragraful 140, Hotărârea din 20 ianuarie 2009, pronunțată în Cauza *Sud Fondi srl și alții împotriva Italiei*, paragrafele 107 și 108, Hotărârea din 17 septembrie 2009, pronunțată în Cauza *Scoppola împotriva Italiei* (nr. 2), paragrafele 93, 94 și 99, Hotărârea din 21 octombrie 2013, pronunțată în Cauza *Del Rio Prada împotriva Spaniei*, paragrafele 78, 79 și 91]. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, de asemenea, că semnificația noțiunii de previzibilitate depinde într-o mare măsură de conținutul textului despre care este vorba și de domeniul pe care îl acoperă, precum și de numărul și de calitatea destinatarilor săi. Principiul previzibilității legii nu se opune ideii ca persoana în cauză să fie determinată să recurgă la îndrumări clarificatoare pentru a putea evalua, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele ce ar putea rezulta dintr-o anumită faptă. Este, în special, cazul profesioniștilor, care sunt obligați să dea dovadă de o mare prudență în exercitarea profesiei lor, motiv pentru care se așteaptă din partea lor să acorde o atenție specială evaluării riscurilor pe care aceasta le prezintă (a se vedea hotărârile pronunțate în Cauza *Cantoni împotriva Franței*, precitată, paragraful 35, Cauza *Dragotoniou și Militaru-Pidhorni împotriva României*, precitată, paragraful 35, și în Cauza *Sud Fondi srl și alții împotriva Italiei*, precitată, paragraful 109).

115. Curtea a statuat, totodată, că, având în vedere principiul aplicabilității generale a legilor, formularea acestora nu poate prezenta o precizie absolută și că una dintre tehnicile standard de reglementare constă în recurgerea mai degrabă la categorii generale decât la liste exhaustive. Astfel, Curtea a reținut că numeroase legi folosesc, prin forța lucrurilor, formule mai mult sau mai puțin vagi, a căror interpretare și aplicare depind de practică, și că oricât de clar ar fi redactată o normă juridică, în orice sistem de drept, există un element inevitabil de interpretare judiciară. Curtea a arătat, prin aceeași jurisprudență, că nevoia de elucidare a punctelor neclare și de adaptare la circumstanțele schimbătoare va exista întotdeauna — din nou, deși certitudinea este extrem de dezirabilă, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă, or, legea trebuie să fie capabilă să se adapteze schimbărilor de situație. S-a statuat, așadar, că rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor, dezvoltarea progresivă a dreptului prin intermediul jurisprudenței ca izvor de drept fiind o componentă necesară și bine înrădăcinată în tradiția legală a statelor membre (a se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 717 din 29 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 216 din 23 martie 2016, paragrafele 30 și 31, precum și hotărârile pronunțate în Cauza *S.W. împotriva Regatului Unit*, precitată, paragraful 36, în Cauza *Dragotoniou și Militaru-Pidhorni împotriva României*, precitată, paragrafele 36 și 37, în Cauza *Kafkaris împotriva Ciprului*, precitată, paragraful 141, și în Cauza *Del Rio Prada împotriva Spaniei*, paragrafele 92 și 93).

116. Or, raportând dispozițiile art. I și II din legea criticată la exigențele constituționale și convenționale mai sus invocate, Curtea constată că acestea sunt clare, precise și previzibile, permițând destinatarilor legii să determine sensul lor exact, aplicând cel puțin două dintre metodele de interpretare cunoscute, respectiv interpretarea gramaticală și cea sistematică. Prin urmare, dispozițiile legii criticate nu contravin prevederilor art. 1 alin. (5) din Constituție.

117. În ceea ce privește critica privind încălcarea prin dispozițiile art. I din legea analizată a prevederilor art. 15 alin. (2) din Constituție referitoare la principiul neretroactivității legii,

Curtea reține că, potrivit jurisprudenței sale — concretizată, spre exemplu, prin Decizia nr. 330 din 27 noiembrie 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 59 din 28 ianuarie 2002, și Decizia nr. 1.622 din 20 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 156 din 8 martie 2012 — o lege nu este retroactivă atunci când modifică pentru viitor o stare de drept născută anterior și nici atunci când suprimă producerea în viitor a efectelor unei situații juridice constituite sub imperiul legii vechi, pentru că în aceste cazuri legea nouă nu face altceva decât să reglementeze modul de acțiune în timpul următor intrării ei în vigoare, adică în domeniul ei propriu de aplicare. Rezultă că retroactivitatea legii privește modificarea unei situații pentru trecut, iar nu reglementarea diferită a unei situații juridice pentru viitor.

118. Or, alin. (8) al art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007, astfel cum acesta este reglementat prin art. I anterior menționat, prevede o excepție de la dispozițiile alin. (3) al aceluiași art. 56¹ doar pentru viitor. Mai exact, norma analizată reglementează scoaterea, ulterior datei intrării în vigoare a legii criticate, din ariile naturale protejate a unor suprafețe necesare obiectivelor de investiții pentru realizarea de amenajări hidroelectrice, această excepție nefiind aplicabilă și pentru trecut. Așadar, legea criticată reglementează doar pentru viitor efectele unor raporturilor juridice născute anterior intrării sale în vigoare, respectiv anterior datei de 29 iunie 2007. Prin urmare, prevederile art. I din legea criticată sunt în acord cu dispozițiile art. 15 alin. (2) din Constituție.

(2.2.2.) Critici de neconstituționalitate intrinsecă raportate la dispozițiile art. 73 alin. (3) lit. e) coroborate cu cele ale art. 119 din Constituție

119. În argumentarea neconstituționalității legii ce formează obiectul prezentei sesizări se susține, în esență, că dispozițiile art. II din cuprinsul acesteia reglementează, prin lege organică, noi atribuții ale CSAT, contravenind, astfel, prevederilor art. 73 alin. (3) lit. e) coroborate cu cele ale art. 119 din Constituție.

120. Cu privire la această critică de neconstituționalitate, Curtea reține că norma constituțională prevăzută la art. 119 reglementează CSAT drept autoritatea publică ce organizează și coordonează unitar activitățile care privesc apărarea țării și securitatea națională și participarea la menținerea securității internaționale și la apărarea colectivă în sistemele de alianță militară, precum și la acțiuni de menținere sau de restabilire a păcii.

121. În completarea acestei dispoziții constituționale, art. 1 din Legea nr. 415/2002 privind organizarea și funcționarea Consiliului Suprem de Apărare a Țării, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 494 din 10 iulie 2002, reiterează rolul CSAT, arătând că acesta este autoritatea administrativă autonomă investită, potrivit Constituției, cu organizarea și coordonarea unitară a activităților care privesc apărarea țării și siguranța națională, iar art. 3 din același act normativ prevede faptul că CSAT își exercită atribuțiile prin emiterea de hotărâri, care sunt obligatorii pentru autoritățile administrației publice și instituțiile publice vizate. În ceea ce privește atribuțiile CSAT, acestea sunt reglementate la art. 4 din Legea nr. 415/2002, care prevede, la lit. a)-i), nouă categorii de atribuții, iar, în cadrul acestora, un număr de 50 de atribuții. Printre acestea este prevăzută, la art. 4 lit. a) pct. 1 și 3, atribuția CSAT de a analiza și/sau de a propune, potrivit legii, promovarea strategiei de securitate națională a României și a strategiilor de ordine publică și siguranță națională ale României, în raport cu răspunderile instituțiilor abilitate; la art. 4 lit. d) pct. 1, atribuția acestuia de avizare a proiectelor de acte normative inițiate sau emise de Guvern privind securitatea națională; la art. 4 lit. f) pct. 22, atribuția de aprobare a principalelor direcții de activitate și a

măsurilor generale necesare pentru înlăturarea amenințărilor la adresa siguranței naționale.

122. Toate aceste atribuții constituie, în realitate, categorii generale, legiuitorul neputând realiza, în cuprinsul Legii nr. 415/2002 un inventar exhaustiv al tuturor situațiilor concrete și al tuturor măsurilor sau proiectelor ce vizează securitatea națională sau situații de urgență ce constituie amenințări la adresa acesteia și care pot fi incluse în sfera atribuțiilor legale ale CSAT, impunând intervenția acestuia. De altfel, o enumerare exhaustivă, așadar limitativă, a unor astfel de ipoteze concrete nu este doar imposibilă, ci conduce la o rigidizare excesivă a dreptului, întrucât situațiile concrete ce constituie amenințări la adresa securității naționale sunt foarte variate și într-o continuă dinamică, determinată de modificarea factorilor politici, economici și sociali care le determină, la nivel european și internațional.

123. Pentru acest motiv, legiuitorul a reglementat atribuțiile CSAT recurgând, mai degrabă, la categorii generale și instituind, în acest fel, prezumția legală că toate măsurile, proiectele, politicile etc. ce vizează domeniul apărării și securității naționale fac parte și din sfera atribuțiilor CSAT.

124. Așa fiind, includerea în cuprinsul art. II din legea criticată a precizării că proiectele sau părțile din proiecte care au ca obiectiv unic apărarea și securitatea națională ori reacția la situații de urgență, precum și proiectele care contribuie la realizarea acestor obiective din punctul de vedere al securității naționale sunt desemnate prin hotărâri ale CSAT nu constituie reglementarea unei noi atribuții a CSAT, ci o consecință/aplicație a atribuțiilor mai sus menționate. Așadar, soluția legislativă criticată constituie o concretizare a prezumției legale potrivit căreia desemnarea de către CSAT a proiectelor prevăzute la art. II din lege face parte, *per se*, din sfera atribuțiilor legale ale CSAT prevăzute prin Legea nr. 415/2002, întrucât vizează în mod exclusiv securitatea națională. Prin urmare, dispozițiile art. II din lege nu contravin prevederilor art. 73 alin. (3) lit. e) coroborate cu cele ale art. 119 din Constituție.

(2.2.3.) Critici de neconstituționalitate intrinsecă vizând încălcarea dispozițiilor art. 148 din Constituție raportate la cele ale art. 35, 53 și ale art. 135 alin. (2) lit. e) din Constituție

125. Protecția mediului constituie un obiectiv crucial pentru supraviețuirea umană și pentru sustenabilitatea planetei. Aceasta asigură aer, apă și hrană curate, prevenind bolile cauzate de poluare, menținând biodiversitatea și echilibrul ecologic și protejând resursele naturale pentru generațiile viitoare. Totodată, protecția mediului are un impact direct asupra sănătății populației, a calității vieții și a stabilității economice pe termen lung.

126. Printre principiile dreptului mediului se numără principiul prevenției, principiul precauției, principiul poluatorului plătește, principiul dezvoltării durabile, principiul responsabilității comune, dar diferențiate, principiul participării publice și accesului la informație, precum și principiul subsidiarității. Aceste principii guvernează legislația națională și europeană, asigurând o abordare complexă și integrată a problemelor de mediu. Astfel, *principiul prevenției* prevede luarea de măsuri, pentru a evita apariția unor daune potențiale aduse mediului, chiar înainte de a avea certitudinea impactului; *principiul precauției* (sau al *prudenței*) obligă la acțiuni preventive în caz de incertitudine științifică și la luarea de măsuri chiar dacă riscul nu este pe deplin dovedit; *principiul „poluatorului plătește”* presupune că poluatorul trebuie să suporte costurile prevenirii, controlului și reparării poluării, nu societatea; *principiul dezvoltării durabile* obligă la integrarea obiectivelor economice, sociale și de mediu pentru a satisface nevoile prezentului fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi; *principiul responsabilității comune, dar diferențiate* arată că

statele au responsabilități comune față de mediu, dar că acestea diferă în funcție de nivelul lor de dezvoltare și capacitatea de a contribui la soluții; *principiul participării publice și accesului la informație* prevede că publicul are dreptul să fie informat și să participe la procesul decizional legat de mediu; *principiul subsidiarității* implică faptul că deciziile privind mediul se iau la cel mai scăzut nivel posibil (local, regional); *principiul protecției ecosistemelor și biodiversității* obligă la recunoașterea valorii intrinseci a naturii și necesitatea conservării varietății biologice și a integrității ecologice.

127. Distinct de acestea, un principiu major în domeniul protecției mediului, care își are originile în științele naturii, dar care, în prezent, este amplu aplicat în mai multe domenii ale societății, este *principiul ireversibilității*, potrivit căruia modificările operate asupra elementelor naturii produc efecte pentru viitor, de cele mai multe ori imposibil de corectat sau de înlăturat.

128. Printre primele tratate și acorduri internaționale în domeniul dreptului mediului se numără: *Convenția privind Comerțul internațional cu specii ale faunei și florei sălbatice pe cale de dispariție* (CITES), adoptată în anul 1965, care a intrat în vigoare în anul 1975 și care a reprezentat un acord multilateral ce reglementa comerțul internațional cu specii protejate; *Convenția de la Paris privind patrimoniul mondial*, adoptată în anul 1972, care a marcat o etapă importantă în dezvoltarea dreptului mediului, prin recunoașterea valorii universale a siturilor naturale și culturale; *Convenția de la Ramsar asupra zonelor umede ca habitat al păsărilor acvatice la nivel internațional*, adoptată în anul 1971 și care a intrat în vigoare în anul 1975; *Convenția de la Viena*, adoptată în 1985, și *Protocolul la această convenție*, adoptat la Montreal în anul 1987, care vizează protecția stratului de ozon. Nu în ultimul rând, un eveniment important în apariția dreptului mediului, ca ramură funcțională de drept, l-a constituit *Conferința de la Stockholm* din 1972 care a stabilit primele baze ale dreptului internațional al mediului și a condus la creșterea conștientizării publice; în cadrul acestei conferințe a fost înființat Programul Națiunilor Unite pentru Mediu și a fost definit conceptul de dezvoltare durabilă.

129. La nivelul Uniunii Europene, principalele acte normative adoptate au fost Directiva Consiliului din 2 aprilie 1979 privind conservarea păsărilor sălbatice (*Păsări*), forma codificată a acesteia constituindu-o, în prezent, Directiva 2009/147/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 cu același titlu, Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică (*Habitate*) și Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului (*EIA*).

130. *Directiva 2009/147/CE (Păsări)* are ca scop conservarea tuturor speciilor de păsări care se găsesc în stare sălbatică pe teritoriul statelor membre, reglementând protejarea, gestionarea și controlul asupra acestor specii și stabilind normele pentru exploatarea lor (art. 1). Aceasta obligă statele membre să ia măsurile necesare pentru a menține populația speciilor anterior menționate la un nivel care să îndeplinească condițiile ecologice, științifice și culturale, ținând seama în același timp de condițiile economice și de recreere, sau pentru a adapta populația acestor specii la nivelul respectiv (art. 2). Ținând seama de aceste cerințe, statele membre sunt obligate să ia măsurile care se impun pentru a conserva, menține sau restabili o diversitate și o suprafață pentru habitate suficiente pentru toate speciile de păsări vizate de directivă, specii care sunt prevăzute în cuprinsul art. 4, dar și în anexele nr. 1-3 la acest act normativ european (art. 3). Principalele astfel de măsuri sunt următoarele: crearea unor arii protejate; întreținerea

și gestionarea habitatelor situate în interiorul și în afara zonelor de protecție, conform imperativelor ecologice; restabilirea biotopurilor distruse; crearea de biotopuri [art. 3 alin. (2)]. De asemenea, directiva interzice, de principiu, statelor membre vânzarea, transportul în scopul vânzării, păstrarea în scopul vânzării și oferirea spre vânzare a păsărilor vii sau moarte și a oricăror părți ale păsărilor sau a produselor aviare ușor de recunoscut, specii protejate prin acest act normativ european, cu excepțiile expres reglementate în cuprinsul său (art. 6).

131. Totodată, statele membre pot aplica derogări de la regulile astfel reglementate, în cazul în care nu există altă soluție satisfăcătoare, din următoarele motive de siguranță și de sănătate publică — în interesul securității aeriene, pentru a preveni daune considerabile asupra recoltelor, șeptelului, pădurilor, pescăriilor și apelor; pentru protecția florei și faunei; în scopul cercetării și învățământului, repopulării sau reintroducerii, precum și creșterii în legătură cu aceste acțiuni; pentru a permite, în condiții strict controlate și pe bază selectivă, capturarea, păstrarea sau alte utilizări judicioase ale anumitor păsări în număr mic [art. 9 alin. (1)]. Aceste derogări trebuie să prevadă speciile care fac obiectul derogărilor, mijloacele, sistemele sau metodele autorizate pentru capturare sau sacrificare, condițiile de risc și circumstanțele de timp și spațiu sub rezerva cărora pot fi acordate astfel de derogări, autoritatea împuternicită să declare că sunt îndeplinite condițiile impuse și să decidă mijloacele, sistemele sau metodele care pot fi utilizate, în ce limite și de către cine și controalele care trebuie efectuate [art. 9 alin. (2)]. În acest scop, în fiecare an, statele membre înaintează Comisiei Europene un raport asupra derogărilor de la dispozițiile acestei directive, Comisia asigurându-se permanent că derogările nu produc consecințe incompatibile cu acestea și luând măsuri în acest scop [art. 9 alin. (3)-(5)].

132. *Directiva 92/43/CEE (Habitate)* are ca scop menținerea biodiversității prin conservarea habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatică de pe teritoriul statelor membre. În temeiul acestei directive, se adoptă măsuri de menținere sau readucere la un stadiu corespunzător de conservare a habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatică de importanță comunitară. Măsurile adoptate trebuie să țină seama de condițiile economice, sociale și culturale, precum și de caracteristicile regionale și locale (art. 1).

133. În temeiul acestei directive a fost instituită o rețea ecologică europeană coerentă, care reunește ariile speciale de conservare, cu denumirea „Natura 2000”, compusă din situri care adăpostesc tipurile de habitate naturale enumerate în anexa I la directivă și habitatele speciilor enumerate în anexa II la directivă. Această rețea permite menținerea sau, după caz, readucerea la un stadiu corespunzător de conservare în aria lor de extindere naturală a tipurilor de habitate naturale și a habitatelor speciilor respective. Sistemul Natura 2000 include arii speciale de protejare, clasificate de statele membre în temeiul Directivei 79/409/CEE.

134. Potrivit art. 3 alin. (2) din această directivă, fiecare stat membru este obligat să contribuie la punerea în aplicare a sistemului Natura 2000 proporțional cu gradul de reprezentare a tipurilor de habitate naturale sau a habitatelor speciilor vizate pe teritoriul său. În acest sens, fiecare stat membru desemnează anumite situri ca arii speciale de conservare, ținând seama de obiectivele stabilite la alin. (1) al art. 3 din directivă. Totodată, conform alin. (3) al aceluiași art. 3, dacă este necesar, statele membre contribuie la îmbunătățirea coerenței ecologice a sistemului Natura 2000, prin menținerea și, după caz, dezvoltarea acelor elemente de peisaj care sunt de o importanță majoră pentru flora și fauna sălbatică, în conformitate cu art. 10 din directivă.

135. În aplicarea dispozițiilor acestei directive, fiecare stat membru a propus Comisiei Europene o listă de situri de pe teritoriul său, indicând, pentru fiecare dintre ele, tipurile de habitate naturale din anexa I la directivă și speciile indigene din anexa II la directivă, potrivit procedurii și cu respectarea termenelor prevăzute la art. 4 din directivă, listă care a fost aprobată de Comisie cu respectarea prevederilor art. 4 și 5 ale directivei.

136. Ulterior stabilirii ariilor speciale de conservare, prin dispozițiile art. 6 alin. (1) și (2) din directivă statele membre au fost obligate să ia măsurile de conservare necesare, acestea putând consta în planuri de gestionare adecvate, speciale sau incluse în alte planuri de dezvoltare, precum și în acte administrative sau clauze contractuale adecvate în conformitate cu necesitățile ecologice ale tipurilor de habitate naturale ale speciilor prezente pe teritoriul respectivelor situri, prevăzute în anexele nr. I și II la directivă. Aceste măsuri trebuie să vizeze evitarea, pe teritoriul ariilor speciale de conservare, a deteriorării habitatelor naturale și a habitatelor speciilor, precum și a perturbării speciilor pentru care au fost desemnate respectivele arii, în măsura în care perturbările respective ar putea fi relevante din perspectiva obiectivelor directivei.

137. În acest context, directiva prevede la art. 6 alin. (3) că orice plan sau proiect care nu are o legătură directă cu sau nu este necesar pentru gestionarea sitului, dar care ar putea afecta în mod semnificativ aria, per se sau în combinație cu alte planuri sau proiecte, trebuie supus unei evaluări corespunzătoare a efectelor potențiale asupra sitului, prin raportare la obiectivele de conservare ale acestuia din urmă. În funcție de concluziile acestei evaluări și în conformitate cu dispozițiile alin. (4) al aceluiași art. 6, autoritățile naționale competente aprobă planul sau proiectul doar după ce au constatat că nu are efecte negative asupra integrității sitului respectiv și, după caz, după ce au consultat opinia publică.

138. Potrivit alin. (4) al art. 6 analizat, dacă, în ciuda unui rezultat negativ al evaluării efectelor asupra sitului și în lipsa unei soluții alternative, planul sau proiectul trebuie realizat, cu toate acestea, din motive cruciale de interes public major, inclusiv din rațiuni de ordin social sau economic, statul membru ia toate măsurile compensatorii necesare pentru a proteja coerența globală a sistemului Natura 2000. Totodată, statul membru are obligația de a informa Comisia Europeană cu privire la măsurile compensatorii adoptate. Potrivit aceluiași art. 6 alin. (4) din Directiva *Habitat*, în cazul în care situl respectiv adăpostește un tip de habitat natural prioritar și/sau o specie prioritară, singurele considerente care pot fi invocate sunt cele legate de sănătatea sau siguranța publică, de anumite consecințe benefice de importanță majoră pentru mediu sau, ca urmare a avizului Comisiei Europene, de alte motive cruciale de interes public major.

139. *Directiva 2011/92/UE (EIA)* reglementează, conform art. 1 alin. (1) și (2) lit. a), procedura de evaluare a proiectelor publice și private care pot avea efecte importante asupra mediului, în sensul acestei directive, prin noțiunea de „proiect” înțelegându-se executarea lucrărilor de construcții sau a altor instalații ori lucrări sau alte intervenții în mediul natural și asupra peisajului, inclusiv cele care implică exploatarea resurselor minerale. Astfel, art. 2 alin. (1) din directiva analizată obligă statele membre să adopte toate măsurile necesare pentru a asigura că, înaintea acordării autorizației, proiectele care ar putea avea efecte semnificative asupra mediului, în temeiul, între altele, al naturii, al dimensiunii și al localizării lor, fac obiectul unei cereri de aprobare de dezvoltare și al unei evaluări a efectelor. Aceste proiecte sunt determinabile conform art. 4 al aceluiași directive.

140. Același art. 2 din directivă prevede la alin. (4) că, în cazuri excepționale, statele membre pot excepta un anumit proiect, în totalitate sau în parte, de la procedurile de evaluare astfel reglementate, caz în care acestea (1) evaluează în ce măsură ar fi potrivită o altă formă de evaluare, (2) pun la dispoziția publicului interesat informațiile obținute prin alte forme de evaluare anterior menționate, informațiile privind decizia de exceptare și motivele acordării acesteia și (3) informează Comisia Europeană, înaintea acordării aprobării de dezvoltare, despre motivele care justifică acordarea exceptării și îi furnizează, dacă este cazul, informațiile puse la dispoziția propriilor resortisanți. În aceste condiții, Comisia transmite de îndată documentele primite celorlalte state membre; aceasta informează anual Parlamentul European și Consiliul cu privire la aplicarea acestei derogări.

141. Potrivit art. 3 din directivă, evaluarea impactului asupra mediului identifică, descrie și evaluează într-o manieră corespunzătoare, în funcție de fiecare caz, efectele directe și indirecte ale unui proiect asupra următorilor factori: oameni, faună și floră; sol, apă, aer, climă și peisaj; bunuri materiale și patrimoniu cultural; interacțiunea dintre factorii anterior menționați.

142. De asemenea, o excepție de la aceste proceduri de evaluare este reglementată la art. 1 alin. (3) din directivă, potrivit căruia statele membre pot decide, de la caz la caz, dacă legislația internă prevede astfel, să nu aplice această directivă proiectelor care servesc unor obiective de apărare națională în cazul în care consideră că aplicarea acesteia ar avea efecte negative asupra respectivelor obiective. Potrivit aceluiași dispoziții legale, prevederile directivei nu se aplică proiectelor ale căror detalii sunt adoptate printr-un act legislativ specific de drept intern, deoarece obiectivele urmărite de această directivă, inclusiv cel al furnizării de informații, sunt realizate prin intermediul procesului legislativ.

143. Curtea reține că obligațiile pozitive ale statului referitoare la drepturile fundamentale se întemeiază pe o serie de garanții de principiu menite să asigure caracterul consistent, practic și efectiv al acestor drepturi. Garanțiile asociate diverselor drepturi fundamentale au în sine o relevanță constituțională, indiferent de ordinea sau nivelul normativ care le reglementează, întrucât impun un nivel de protecție optim în privința respectivelor drepturi. Ca atare, ele se integrează în conținutul de valoare al drepturilor fundamentale, ceea ce înseamnă că modelează însăși norma de referință în cadrul controlului de constituționalitate. Raportat la cauza de față, Curtea constată că principiile fundamentale care stau la baza directivelor anterior referite sunt linii directoare care configurează, din punct de vedere axiologic, structura și conținutul dreptului fundamental la mediu sănătos, prevăzut de art. 35 corelat cu art. 135 lit. f) din Constituție, astfel încât exercitarea controlului de constituționalitate trebuie realizată și prin raportare la aceste garanții cuprinse în Directiva 92/43/CEE (*Habitat*), Directiva 2009/147/CE (*Păsări*) și Directiva 2011/92/UE (*EIA*), care devin, astfel, norme interpușe celei de referință, respectiv Constituției.

144. Așadar, în România, dreptul la un mediu sănătos a fost reglementat, ca drept fundamental, la art. 35 din Constituție, în forma acesteia revizuită în anul 2003, revizuire care, de altfel, a creat cadrul constituțional necesar aderării României la Uniunea Europeană. Potrivit acestui articol, statul recunoaște dreptul oricărei persoane la un mediu înconjurător sănătos și echilibrat ecologic și asigură cadrul legislativ pentru exercitarea acestui drept; totodată, persoanele fizice și juridice au îndatorirea de a proteja și de a ameliora mediul înconjurător.

145. Cu privire la dreptul la un mediu sănătos, Curtea Constituțională, în jurisprudența sa, a reținut că prevederile art. 35 din Legea fundamentală stabilesc obligația pozitivă a statului de a asigura cadrul legislativ pentru exercitarea dreptului

oricărei persoane la un mediu înconjurător sănătos și echilibrat ecologic, precum și îndatorirea persoanelor fizice și juridice de a proteja și a ameliora mediul înconjurător. În plus, având în vedere economia de piață, dispozițiile art. 135 alin. (2) lit. e) și f) din Constituție instituie obligația statului de a asigura refacerea și ocrotirea mediului înconjurător, precum și menținerea echilibrului ecologic, creând condițiile necesare pentru creșterea calității vieții. Prin urmare, chiar atunci când legiuitorul adoptă măsuri legislative în favoarea unor interese economice, el este obligat să legitimizeze ținând seama de prevalența ocrotirii mediului și menținerea echilibrului ecologic. Așa fiind, dreptul la un mediu sănătos presupune luarea tuturor măsurilor necesare asigurării unei calități sporite a mediului, iar păstrarea unui mediu sănătos semnifică, în realitate, conservarea și ameliorarea condițiilor privind calitatea vieții în scopul menținerii echilibrului ecologic. Întrucât un mediu sănătos asigură cadrul dezvoltării armonioase a persoanelor, acesta presupune posibilitatea exercitării depline a altor drepturi fundamentale, precum dreptul la ocrotirea sănătății, consacrat de art. 34 din Constituție. S-a reținut, totodată, că, în vederea îndeplinirii obligațiilor sale de protecție, statul trebuie să adopte într-un mod suficient măsuri normative care să ducă la o exercitare reală a dreptului la un mediu sănătos al fiecărei persoane. În acest sens, statul are atât obligații negative, cât și obligații pozitive. În ceea ce privește obligațiile pozitive, acestea presupun crearea unui cadru legislativ și administrativ care să aibă drept obiectiv prevenirea eficace a daunelor asupra mediului și asupra sănătății umane (a se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 295 din 18 mai 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 568 din 10 iunie 2022, paragrafele 173 și 174, precum și Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 27 ianuarie 2009, pronunțată în Cauza *Tătar împotriva României*, paragraful 88).

146. De asemenea, Curtea Constituțională a statuat că recunoașterea caracterului fundamental al dreptului persoanei la un mediu înconjurător sănătos și echilibrat ecologic a fost o decizie firească a legiuitorului constituant derivat din anul 2003, care a avut în vedere tendințele europene și cerințele aderării la Uniunea Europeană (UE), unde protecția mediului reprezintă una dintre prioritățile politicilor fundamentale ale Uniunii, ale statelor membre și ale societății civile. În mod corelativ acestui drept fundamental, legiuitorul constituțional a reglementat, în alin. (2) al art. 35, obligația statului de a asigura cadrul legislativ pentru exercitarea acestui drept, iar în art. 135 alin. (2) lit. d) și e), obligațiile statului de a asigura exploatarea resurselor naturale, în concordanță cu interesul național, pe de o parte, și refacerea și ocrotirea mediului înconjurător, precum și menținerea echilibrului ecologic, pe de altă parte. Obligațiile constituționale ale statului vizează, așadar, inclusiv menținerea biodiversității, ca parte integrantă a echilibrului ecologic și a exploatării durabile a resurselor naturale, în acord cu interesul național privind asigurarea unui mediu natural sănătos (a se vedea Decizia nr. 54 din 16 februarie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 212 din 3 martie 2022, paragraful 58).

147. Având în vedere importanța asigurării unui mediu sănătos, a fost adoptată Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, care a transpus în legislația națională Directiva 92/43/CEE (Habitat) și Directiva 2009/147/CE (Păsări). La rândul său, Directiva 2011/92/UE (EIA) a fost transpusă prin Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului.

148. Din maniera de reglementare la nivel constituțional și infraconstituțional rezultă că dreptul fundamental la un mediu sănătos are două dimensiuni: o dimensiune substanțială ce

implică posibilitatea populației de a beneficia de un mediu natural caracterizat prin sănătate și echilibru ecologic și o dimensiune procedurală referitoare, pe de o parte, la obligația statului de a lua măsurile necesare, inclusiv cele de natură legislativă, pentru a proteja mediul, iar, pe de altă parte, la obligația persoanele fizice și juridice de a proteja mediul înconjurător.

149. În ceea ce privește Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007, aceasta are ca scop garantarea conservării și utilizării durabile a patrimoniului natural, obiectiv de interes public major și componentă fundamentală a strategiei naționale pentru dezvoltare durabilă. În acest sens, ordonanța de urgență anterior menționată definește, la art. 4 pct. 3, 4, 11 și 12, tipurile de habitate naturale de interes comunitar ca fiind acele tipuri de habitate, prevăzute în anexa nr. 2 la ordonanța de urgență, care sunt în pericol de dispariție în arealul lor natural, au un areal natural redus ca urmare a restrângerii acestuia sau datorită faptului că în mod natural suprafața sa este redusă; acestea sunt eșantioane reprezentative cu caracteristici tipice pentru una sau mai multe dintre cele 5 regiuni biogeografice specifice pentru România: alpină, continentală, panonică, stepică și pontică, tipurile de habitate naturale prioritare ca fiind tipurile de habitate naturale, indicate în anexa nr. 2 la ordonanța de urgență, în pericol de dispariție, pentru a căror conservare Comunitatea Europeană are o responsabilitate particulară, ținând cont de proporția arealului lor natural de răspândire, noțiunea „sit de importanță comunitară” ca fiind situl/aria care, în regiunea sau în regiunile biogeografice în care există, contribuie semnificativ la menținerea ori restaurarea la o stare de conservare favorabilă a habitatelor naturale prevăzute în anexa nr. 2 la ordonanța de urgență criticată sau a speciilor de interes comunitar prevăzute în anexa nr. 3 la aceeași ordonanță de urgență și care contribuie semnificativ la coerența rețelei Natura 2000 și/sau contribuie semnificativ la menținerea diversității biologice în regiunea ori regiunile biogeografice respective; pentru speciile de animale cu areal larg de răspândire, siturile de importanță comunitară trebuie să corespundă zonelor din areal în care sunt prezenți factori abiotici și biotici esențiali pentru existența și reproducerea acestor specii, precum și noțiunea „arie specială de conservare” ca fiind situl de importanță comunitară desemnat printr-un act statutar, administrativ și/sau contractual în care sunt aplicate măsurile de conservare necesare menținerii sau măsurile de refacere la o stare de conservare favorabilă a habitatelor naturale și/sau a populațiilor speciilor de interes comunitar pentru care situl este desemnat.

150. Pentru asigurarea măsurilor speciale de protecție și conservare *in situ* a bunurilor patrimoniului natural, prin art. 5 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 este prevăzut un regim diferențiat de protecție, conservare și utilizare, fiind reglementate următoarele categorii de arii naturale protejate: a) arii protejate de interes național, constând în rezervații științifice, parcuri naționale, monumente ale naturii, rezervații naturale, parcuri naturale; b) arii protejate de interes internațional, constând în situri naturale ale patrimoniului natural universal, geoparcuri, zone umede de importanță internațională, rezervații ale biosferei; c) arii protejate de interes comunitar sau situri Natura 2000 formate din situri de importanță comunitară, arii speciale de conservare, arii de protecție specială avifaunistică; d) arii protejate de interes județean sau local, stabilite numai pe domeniul public/privat al unităților administrativ-teritoriale, după caz.

151. Potrivit art. 6 și 7 din aceeași ordonanță de urgență, instituirea regimului de arie naturală protejată este prioritară în raport cu orice alte obiective, cu excepția celor care privesc asigurarea securității naționale, asigurarea securității, sănătății oamenilor și animalelor, prevenirea unor catastrofe naturale.

Totodată, regimul de protecție se stabilește indiferent de destinația terenului și de deținător, iar respectarea acestuia este obligatorie, în condițiile legii.

152. Potrivit art. 8 din aceeași ordonanță de urgență, procedura de declarare a zonelor naturale și instituirea regimului de arie naturală protejată se fac după cum urmează: a) prin lege, pentru siturile naturale ale patrimoniului natural universal; b) prin hotărâre a Guvernului, pentru rezervații științifice, parcuri naționale, monumente ale naturii, rezervații naturale, parcuri naturale, zone umede de importanță internațională, rezervații ale biosferei, geoparcuri, arii speciale de conservare, arii de protecție specială avifaunistică; c) prin ordin al conducătorului autorității publice centrale pentru protecția mediului și schimbărilor climatice, pentru siturile de importanță comunitară, cu avizul Academiei Române; d) prin hotărâri ale consiliilor județene sau locale, pentru arii naturale protejate, de interes județean sau local, procedura de stabilire a listei siturilor protejate fiind conformă cu cea prevăzută prin Directiva 2009/147/CE (Habitat).

153. Totodată, mijloacele și metodele de protecție ale ariilor naturale protejate reglementate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 sunt similare celor reglementate prin Directiva 2009/147/CE (Habitat).

154. În acest context legislativ, art. 56¹, cuprins în capitolul VII — *Dispoziții finale și tranzitorii* al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2007, reglementează, printre altele, posibilitatea modificării limitelor ariilor naturale protejate, arătând, la alin. (3), că modificarea limitelor ariilor naturale protejate de interes național, în sensul delimitării cu o precizie mai bună, se face la inițiativa Agenției Naționale pentru Mediu și Arii Protejate sau a structurii de administrare a ariei naturale protejate în baza unui studiu științific, cu avizul consiliului științific, cu aprobarea autorității publice centrale pentru protecția mediului.

155. De la această regulă, prevederile alin. (4) al aceluiași art. 56¹ reglementează excepția conform căreia modificarea limitelor ariilor naturale protejate este posibilă, prin scoaterea unor suprafețe din interiorul ariilor naturale protejate, dacă, pentru suprafețele respective, la data de 29 iunie 2007, erau aprobate, prin hotărâre a Guvernului, licențe de concesiune pentru exploatarea de resurse minerale neregenerabile, în temeiul legislației miniere în vigoare. Potrivit aceleiași dispoziții legale, noile limite ale ariilor naturale protejate vor fi trasate astfel încât perimetrul exploatarei miniere și drumurile de acces la exploatare să fie în afara ariei naturale protejate. Suplimentar, între noile limite ale ariei naturale protejate și limitele exploatarei miniere va fi păstrată o zonă minimă, tampon, de lățime 100 metri, pe toată lungimea de granițuire.

156. În continuare, dispozițiile art. 56¹ alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 reglementează procedura potrivit căreia poate fi aplicată excepția mai sus arătată, prevăzând că aceasta este posibilă la cererea titularului de licență, prin act administrativ al conducătorului autorității publice centrale de protecție a mediului, și că modificarea se avizează numai în situația în care, prin grija și pe cheltuiala titularului de licență, se instituie regimul de arie naturală protejată pe o altă suprafață adiacentă ariei naturale protejate, situată oriunde pe granița acesteia. Potrivit aceleiași dispoziții legale, suprafața minimă adusă în compensare va fi echivalentă cu suprafața scoasă de pe teritoriul ariei naturale protejate, majorată cu zona-tampon.

157. Subsecvent, alin. (7) al art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 reglementează modificarea limitelor ariilor naturale protejate prin extinderea suprafeței ocupate.

158. În aceste condiții, legea criticată propune, la art. I, introducerea după alin. (7) al art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 a unui nou alineat, alin. (8), care prevede o nouă excepție de la alin. (3) al aceluiași articol, referitoare la modificarea limitelor ariilor naturale protejate prin scoaterea unor suprafețe din interiorul ariilor naturale protejate, dacă, pentru suprafețele respective, la data de 29 iunie 2007, erau aprobate, prin hotărâre a Guvernului sau decrete de stat, obiective de investiții pentru realizarea de amenajări hidroenergetice, obiectivele fiind în curs de execuție sau demarate anterior acestei date, în temeiul legislației în vigoare. Potrivit normei criticate, noile limite ale ariilor naturale protejate vor fi trasate astfel încât perimetrul schemei de amenajare hidroenergetice, inclusiv al drumurilor de acces aferente amenajărilor hidroenergetice, stațiilor și rețelelor de transport și distribuție aferente acestora, să fie în afara ariei naturale protejate. De asemenea, norma criticată prevede că, suplimentar, între noile limite ale ariei naturale protejate și limitele amenajării hidroenergetice va fi păstrată o zonă minimă, tampon, de lățime 100 metri, pe toată lungimea de granițuire.

159. Această normă juridică prevede, astfel, o excepție referitoare la modificarea limitelor ariilor naturale protejate reglementate la alin. (3) al art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007, mai exact ale ariilor naturale protejate de interes național, și nu la modificarea limitelor ariilor naturale protejate de interes comunitar. Or, astfel cum a arătat Curtea mai sus, prin dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) și c) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007, ariile naturale protejate de interes național sunt definite ca fiind rezervații științifice, parcuri naționale, monumente ale naturii, rezervații naturale, parcuri naturale, pe când ariile naturale protejate de interes comunitar, denumite și situri „Natura 2000”, sunt definite ca fiind situri de importanță comunitară, arii speciale de conservare, arii de protecție specială avifaunistică. De altfel, și procedurile de instituire a celor două categorii de arii naturale protejate sunt diferite, regimul de arie naturală protejată de interes național fiind stabilit conform art. 8 alin. (5) coroborat cu art. 9 și art. 11 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007, în timp ce procedura de stabilire a ariilor naturale protejate de interes comunitar — siturile Natura 2000 este reglementată la art. 8 alin. (5) coroborat cu art. 9 și art. 11 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007.

160. Așadar, doar ariile naturale protejate de interes comunitar, care cuprind siturile „Natura 2000”, sunt supuse rigorilor Directivei 92/43/CEE (Habitat), a cărei respectare se impune conform art. 148 din Constituție referitoare la aderarea României la Uniunea Europeană, raportat la dispozițiile art. 35 și ale art. 135 alin. (2) lit. e) din Legea fundamentală, astfel cum acestea se structurează prin prisma exigențelor Directivei 92/43/CEE (Habitat). Pentru acest motiv, doar în privința ariilor naturale protejate de interes comunitar sunt incidente hotărârile Curții de Justiție a Uniunii Europene invocate în motivarea obiectiei.

161. Însă prevederile alin. (8) al art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007, astfel cum sunt prevăzute prin art. I din legea criticată, vizează ariile naturale protejate de interes *național*, reglementând o excepție de la regula potrivit căreia limitele acestora pot fi modificate, motiv pentru care prevederile constituționale ale art. 148 raportate la dispozițiile art. 35 și art. 135 alin. (2) lit. e) din Legea fundamentală nu sunt incidente în privința textului criticat.

162. În ceea ce privește invocarea, în susținerea neconstituționalității art. I din lege, a prevederilor Directivei 2009/147/CE (Păsări) și ale Directivei 2011/92/UE (EIA), Curtea constată că dispozițiile art. I anterior referit nu reglementează, în

mod expres, excepții de la aplicarea acestor două acte europene. Pentru acest motiv, dispozițiile Directivei 2009/147/CE (Păsări) și ale Directivei 2011/92/UE (EIA) vor fi avute în vedere, impunându-se respectarea lor, în procesul de aplicare a dispozițiilor art. 56¹ alin. (8) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007. Astfel, prevederile Directivei 2009/147/CE (Păsări) vor fi respectate în toate situațiile în care proiectele prevăzute de art. 56¹ alin. (8) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 vor interfera cu domeniul său de reglementare, iar dispozițiile Directivei 2011/92/UE (EIA) vor fi respectate, în fiecare caz concret, potrivit regulilor și excepțiilor prevăzute de aceasta.

163. Referitor la pretinsa neconstituționalitate a dispozițiilor art. II din legea ce formează obiectul prezentei sesizări, prin raportare la prevederile art. 148 din Constituție coroborate cu cele ale dispozițiilor art. 35 și ale art. 135 alin. (2) lit. e) din Legea fundamentală, precum și ale Directivei 2011/92/UE (EIA), Curtea reține că art. II din lege modifică alin. (1) al art. 5 din Legea nr. 292/2018, act normativ care a transpus în legislația românească dispozițiile Directivei 2011/92/UE (EIA).

164. Art. 5 alin. (1) anterior menționat reglementează un regim derogator de la aplicarea dispozițiilor Legii nr. 292/2018 și, prin urmare, ale Directivei 2011/92/UE (EIA), prevăzând, în forma în vigoare în prezent, că prevederile Legii nr. 292/2018 nu se aplică proiectelor sau părților proiectelor care au ca obiectiv unic apărarea și securitatea națională ori reacția la situații de urgență, dacă autoritățile publice centrale pentru apărare și securitate națională, respectiv cea pentru situații de urgență, împreună cu autoritatea publică centrală pentru protecția mediului stabilesc, printr-o analiză de la caz la caz, că realizarea evaluării impactului asupra mediului ar avea un efect negativ asupra acestor obiective.

165. În continuare, alin. (2) al aceluiași articol prevede că, în situații excepționale, autoritatea publică centrală pentru protecția mediului poate excepta de la aplicarea prevederilor Legii nr. 292/2018, parțial sau în totalitate, un anumit proiect, cu condiția ca obiectivele aceleiași legi să fie realizate fără a aduce atingere prevederilor art. 17 din Legea nr. 292/2018 — referitoare la procedura transfrontalieră și cu respectarea dispozițiilor alin. (3) ale art. 5 din Legea nr. 292/2018. Acestea din urmă prevăd că, într-o astfel de situație excepțională, autoritatea publică centrală pentru protecția mediului are următoarele obligații: a) analizează dacă o altă formă de evaluare este potrivită; b) pune la dispoziția publicului interesat informațiile obținute în cadrul formelor de evaluare prevăzute la lit. a), precum și informațiile privind decizia de exceptare și motivele care au stat la baza luării unei astfel de decizii; c) informează Comisia Europeană, înainte de emiterea aprobării de dezvoltare, cu privire la decizia de exceptare luată, precum și motivele care justifică acordarea exceptării și îi furnizează, după caz, informațiile puse la dispoziția publicului.

166. Potrivit alin. (4) al art. 5 din Legea nr. 292/2018, în cazul în care un proiect este adoptat printr-un act normativ special, autoritatea publică centrală pentru protecția mediului poate excepta proiectul respectiv de la dispozițiile ce vizează consultările cu publicul, cu aceeași condiție, ca obiectivele acestei legi să fie realizate, fără a aduce atingere prevederilor art. 17 din lege. Conform art. 5 alin. (5) din Legea nr. 292/2018, autoritatea publică centrală pentru protecția mediului informează Comisia Europeană cu privire la decizia de exceptare luată, la fiecare 2 ani.

167. Art. 5 anterior analizat transpune la nivel intern dispozițiile art. 1 alin. (3) ale Directivei 2011/92/UE (EIA) — care prevăd că statele membre pot decide, de la caz la caz, dacă

legislația internă prevede astfel, să nu aplice această directivă proiectelor care servesc unor obiective de apărare națională, în cazul în care consideră că aplicarea acesteia ar avea efecte negative asupra respectivelor obiective, și ale art. 2 alin. (4) din aceeași directivă — care reglementează cazurile excepționale, în care statele membre pot excepta un anumit proiect, în totalitate sau în parte, de la dispozițiile Directivei 2011/92/UE (EIA) [normă similară cu cea de la art. 5 alin. (2) din Legea nr. 292/2018] și condițiile în care aceste excepții pot fi aplicate [condiții care sunt similare cu cele prevăzute la art. 5 alin. (3)-(5) din Legea nr. 292/2018].

168. Prin urmare, se poate constata că atât Legea nr. 292/2018, la art. 5, cât și Directiva 2011/92/UE (EIA), la art. 1 alin. (3) și art. 2 alin. (4), prevăd două categorii de situații în care nu sunt aplicabile dispozițiile acestor două acte normative: 1. proiectele care servesc unor obiective de apărare națională — în privința cărora dispozițiile art. 1 alin. (3) din Directiva 2011/92/UE (EIA) prevăd că se poate decide, de la caz la caz, dacă legislația internă prevede astfel; 2. cazurile excepționale — cărora le sunt aplicabile condițiile prevăzute la art. 2 alin. (4) din Directiva 2011/92/UE (EIA) și cele reglementate la art. 5 alin. (3)-(5) din Legea nr. 292/2018.

169. Așadar, în privința proiectelor ce servesc unor obiective de apărare națională, prevăzute la art. 5 alin. (1) din Legea nr. 292/2018, nu sunt incidente condițiile prevăzute la art. 2 alin. (4) din Directiva 2011/92/UE (EIA) și la art. 5 alin. (3)-(5) din Legea nr. 292/2018, astfel cum, în mod greșit, se susține în motivarea prezentei sesizări, singura condiție impusă de art. 1 alin. (3) din Directiva 2011/92/UE (EIA) fiind ca aceste proiecte să fie analizate individual, iar deciziile să fie luate de la caz la caz.

170. În acest context al reglementării, art. II din legea criticată modifică prevederile art. 5 alin. (1) din Legea nr. 292/2018, introducând condiția ca proiectele sau părțile proiectelor care au ca obiectiv unic apărarea și securitatea națională ori reacția la situații de urgență, precum și proiectele care contribuie la realizarea acestor obiective, din punctul de vedere al securității naționale, să fie desemnate prin hotărâri ale CSAT, însă cu eliminarea mențiunii că decizia de exceptare a unor astfel de proiecte de la aplicarea dispozițiilor Legii nr. 292/2018 se ia de la caz la caz.

171. Această condiție este însă înlocuită în cuprinsul noii soluții legislative cu cerința ca proiectele vizate, respectiv proiectele sau părțile proiectelor care au ca obiectiv unic apărarea și securitatea națională ori reacția la situații de urgență, precum și proiectele care contribuie la realizarea acestor obiective, din punctul de vedere al securității naționale, să fie desemnate prin hotărâri ale CSAT. Așadar, aplicabilitatea excepției prevăzute prin textul criticat este condiționată de o formă de selecție a proiectelor sau a părților din proiecte exceptate de la incidența dispozițiilor Legii nr. 292/2018, selecție realizată de către CSAT, care se finalizează cu desemnarea acestor proiecte prin hotărâre emisă de autoritatea publică anterior menționată.

172. Această soluție legislativă este justificată de faptul că, astfel cum a arătat Curtea mai sus, potrivit art. 119 din Constituție și art. 1 din Legea nr. 415/2002, CSAT este autoritatea publică ce are ca atribuții de bază organizarea și coordonarea unitară a activităților care privesc apărarea țării, securitatea națională, precum și participarea la menținerea securității internaționale, la apărarea colectivă în sistemele de alianță militară și la acțiuni de menținere sau de restabilire a păcii. Or, proiectele vizate de textul criticat sunt proiecte care au ca obiectiv unic apărarea și securitatea națională și reacția la situații de urgență.

173. Așa fiind, analiza realizată de către CSAT a proiectelor prevăzute la art. II din legea criticată, în vederea exceptării lor de la aplicarea dispozițiilor Legii nr. 292/2018, este o analiză de la caz la caz, în cadrul căreia fiecare proiect din categoria mai sus arătată este analizat individual, rezultatele acestei analize constituind temeiul includerii lor în cuprinsul hotărârilor CSAT la care face referire textul criticat.

174. În acest fel, condiția, relevantă din perspectiva nevoii de protecție a mediului, prevăzută la art. 1 alin. (3) din Directiva 2011/92/UE (EIA), referitoare la analiza individuală a fiecărui proiect, pentru a putea fi exceptat de la procedurile de evaluare a impactului asupra mediului, este îndeplinită.

177. Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 146 lit. a) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 11 alin. (1) lit. A.a), al art. 15 alin. (1) și al art. 18 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, obiecția de neconstituționalitate formulată de Președintele României și constată că dispozițiile art. I și II din Legea pentru completarea art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, precum și pentru modificarea art. 5 alin. (1) din Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului, precum și legea, în ansamblul său, sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 24 iunie 2026.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
ELENA-SIMINA TĂNĂSESCU

Magistrat-asistent-șef,
Cristina Teodora Pop

★

OPINIE SEPARATĂ

În **dezacord** cu soluția adoptată, cu majoritate de voturi, de respingere ca **neîntemeiată** a obiecției de neconstituționalitate referitoare la dispozițiile art. I și II din Legea pentru completarea art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, precum și pentru modificarea art. 5 alin. (1) din Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului, formulăm prezenta **opinie separată**, considerând că obiecția trebuia **admisă** întrucât:

- **din punct de vedere extrinsec, legea dedusă controlului încalcă principiul bicameralismului prin faptul că amendamentele adoptate doar în Camera decizională reprezintă modificări importante ale conținutului normativ respins de prima Cameră sesizată; aceste amendamente fie extind excepții existente, fie creează noi excepții, care se aplică automat, de la regimul juridic al ariilor naturale protejate;**

- **din punct de vedere intrinsec, legea dedusă controlului încalcă regimul european de protecție al ariilor naturale protejate (Directivile Păsări și Habitate), precum și dreptul fundamental la un mediu sănătos (art. 35 din Constituție), cu impact negativ și asupra obligației statului de menținere a echilibrului ecologic [art. 135 alin. (2) lit. e) din Constituție].**

175. Altfel spus, prin textul criticat, imperativul protecției mediului, ca premisă a garantării dreptului la sănătate publică, este respectat, dispozițiile legale criticate asigurând un just echilibru între mijloacele de garantare a interesului etatic anterior referit și nevoia de asigurare a securității naționale și a reacției la situații de urgență. Prin urmare, Curtea reține că dispozițiile art. II din legea criticată nu sunt contrare prevederilor art. 148 raportate la cele ale art. 35 și ale art. 135 alin. (2) lit. e) din Constituție, astfel cum acestea se structurează prin prisma exigențelor Directivei 2011/92/UE (EIA).

176. Întrucât dispozițiile art. II din lege nu încalcă drepturile fundamentale invocate în motivarea sesizării, prevederile art. 53 din Constituție nu sunt incidente în prezenta cauză.

1.1. Autorul obiecției de neconstituționalitate susține, în esență, că procedura de adoptare a legii criticate a încălcat principiul bicameralismului, conturat de art. 61 și 75 din Constituție, întrucât între forma legii respinsă de Senat și cea adoptată cu amendamente de Camera Deputaților există deosebiri semnificative de structură și de conținut. O jurisprudență constantă a Curții Constituționale a stabilit că principiul bicameralismului presupune conlucrarea celor două Camere ale Parlamentului în procesul de elaborare a legilor, de așa natură încât modificările și completările pe care Camera decizională le aduce propunerii legislative *adoptate* de prima Cameră sesizată să se raporteze la materia avută în vedere de inițiator și la forma stabilită de prima Cameră.

1.2. Or, în prezenta cauză, propunerea legislativă a fost *respinsă* de Senat pe 19 decembrie 2022, iar pe 15 octombrie 2025 Camera Deputaților a adoptat legea cu mai multe amendamente, printre care și: (i) instituirea unei obligații de scoatere a unor suprafețe din interiorul ariilor protejate de către autoritatea centrală pentru protecția mediului, în mod automat, la solicitarea de către beneficiar, în termen de 60 de zile; (ii) extinderea suprafețelor vizate de această măsură prin includerea mențiunii ca rețelele de transport și distribuție să fie în afara ariei protejate; (iii) extinderea sferei proiectelor față de care nu se aplică dispozițiile Legii nr. 292/2018 privind evaluarea

impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului. Potrivit modificărilor aduse de Camera Deputaților art. II din propunerea legislativă, au fost incluse și proiectele „care contribuie” la realizarea obiectivelor de apărare și securitate națională ori reacția la situații de urgență, din punctul de vedere al securității naționale, desemnate astfel prin hotărâri ale Consiliului Suprem de Apărare a Țării.

1.3. Așadar, diferențele dintre cele două forme ale legii nu sunt minore, ci deosebiri majore de conținut față de forma inițiatorului, respinsă de prima Cameră sesizată. Astfel, în privința scoaterii unor suprafețe din ariile protejate, prin analiza autorității centrale pentru protecția mediului, are loc o schimbare fundamentală a mecanismului prin care suprafețele vizate de legea criticată suferă această schimbare de regim juridic. Amendamentul prin care se instituie obligația **scoaterii automate a suprafețelor din interiorul ariilor protejate**, în termen de 60 de zile de la solicitarea beneficiarului, nu este doar unul important, ci **crează o nouă excepție** de la regulile de protecție a ariilor protejate, **cu un regim distinct inclusiv față de celelalte excepții** deja prevăzute de art. 56¹ alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 pentru care se aplică toate garanțiile prevăzute de alineatele următoare din același articol. De asemenea, amendamentul adus prin art. II din legea dedusă controlului de constituționalitate **extinde sfera proiectelor exceptate** de la dispozițiile Legii nr. 292/2018, incluzând o sferă nouă de proiecte vag definite, respectiv „proiecte care contribuie la realizarea acestor obiective”, fără o minimă delimitare a acestora.

2.1. Autorul obiecției de neconstituționalitate susține, de asemenea, că legea dedusă controlului de constituționalitate încalcă și prevederile constituționale și din dreptul Uniunii Europene referitoare la protecția mediului înconjurător, ceea ce face incidente prevederile art. 148 din Constituție raportate la art. 35 și art. 135 alin. (2) lit. e) din Constituție.

2.2. Art. I din lege instituie **o nouă excepție de la regulile privind modificarea limitelor ariilor naturale protejate de interes național**, prevăzute de art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007. Potrivit normei introduse, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor poate dispune modificarea limitelor ariilor naturale protejate, prin scoaterea unor suprafețe de teren din interiorul ariilor naturale protejate dacă pentru respectivele suprafețe erau aprobate la data de 29 iunie 2007 obiective de investiții pentru realizarea de amenajări hidroenergetice, obiectivele fiind în curs de execuție sau demarate anterior acestei date.

2.3. Or, în practică, majoritatea ariilor naturale protejate de interes național coincid cu situri „Natura 2000”, protejate de Directivele europene 2009/147/CE *Păsări* și Directivei 92/43/CEE *Habitate*. Într-o astfel de situație, potrivit art. 21 alin. (7) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007, în cazul suprapunerii ariilor naturale protejate de interes național cu cele de interes comunitar, planurile de management se elaborează cu respectarea categoriei celei mai restrictive de management. Prin urmare, chiar dacă modificarea legislativă se referă la posibilitatea modificării limitelor ariilor naturale protejate *de interes național*, o astfel de dispoziție interferează direct cu *instrumentele europene de protecție* stabilite pentru siturile „Natura 2000”, a căror respectare se impune în temeiul art. 148, raportat la dispozițiile art. 35 și art. 135 alin. (2) lit. e) din Constituție.

2.4. În măsura în care **ariile naturale protejate de interes național se suprapun cu situri „Natura 2000”**, aplicarea prevederilor art. I din legea supusă controlului de constituționalitate echivalează cu modificarea limitelor unor situri „Natura 2000” și atrage incidența dreptului european. În această situație, dispozițiile art. I din lege contravin dispozițiilor art. 6 alin. (2)-(4)

din Directiva 92/43/CEE *Habitate* care impun ca orice plan sau proiect care poate afecta aria să fie evaluat din perspectiva impactului asupra mediului, iar aprobarea proiectului să poată avea loc doar după constatarea faptului că nu are efecte negative asupra integrității sitului respectiv.

2.5. În situația în care **ariile naturale protejate de interes național nu se suprapun cu situri „Natura 2000”** scoaterea unor suprafețe din respectivele arii protejate pentru proiecte de amenajări hidroenergetice reprezintă o restrângere a exercițiului dreptului la un mediu sănătos, iar această restrângere trebuie să fie evaluată în raport cu interesele concurente prevăzute de art. 135 alin. (2) lit. b), d), e) și f) din Constituție, prin realizarea unui test de proporționalitate.

2.6. Dreptul la un mediu sănătos stabilit de art. 35 din Legea fundamentală include obligația pozitivă a statului de a asigura cadrul legislativ pentru exercitarea dreptului oricărei persoane la un mediu înconjurător sănătos și echilibrat ecologic, precum și îndatorirea persoanelor fizice și juridice de a proteja și a ameliora mediul înconjurător. Totodată, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a subliniat că dispozițiile art. 135 alin. (2) lit. e) și f) din Constituție instituie obligația statului de a asigura refacerea și ocrotirea mediului înconjurător, precum și menținerea echilibrului ecologic, creând condițiile necesare pentru creșterea calității vieții. Prin urmare, chiar atunci când legiuitorul adoptă măsuri legislative în favoarea unor interese economice, el este obligat să legifereze ținând seama de prevalența ocrotirii mediului și menținerea echilibrului ecologic. (Decizia nr. 295/2022, paragraful 173). Dreptul la un mediu sănătos presupune luarea tuturor măsurilor necesare asigurării unei calități sporite a mediului, iar păstrarea unui mediu sănătos semnifică, în realitate, conservarea și ameliorarea condițiilor privind calitatea vieții în scopul menținerii echilibrului ecologic.

2.7. În protejarea dreptului la un mediu sănătos, **statul are atât obligații pozitive, cât și negative**. În ceea ce privește obligațiile pozitive, acestea presupun crearea unui cadru legislativ și administrativ care să aibă drept obiectiv prevenirea eficace a daunelor asupra mediului și asupra sănătății umane (a se vedea Hotărârea CEDO din 27 ianuarie 2009, pronunțată în Cauza *Tătar împotriva României*, paragraful 88). Astfel, măsurile în discuție trebuie să aibă ca scop prevenirea degradării mediului, stabilirea remediilor necesare și reglementarea folosirii durabile a resurselor naturale, toate aspecte care nu pot fi apreciate decât prin prisma unui test de proporționalitate care nu a fost realizat în prezenta speță. Conform jurisprudenței Curții Constituționale, principiul proporționalității presupune că „*orice măsură adoptată de legiuitor trebuie să răspundă unui scop legitim, să fie adecvată — capabilă în mod obiectiv să ducă la îndeplinirea scopului, necesară — indispensabilă pentru îndeplinirea scopului și proporțională — menită să asigure justul echilibru între interesele concrete pentru a fi corespunzătoare scopului urmărit*” (Decizia nr. 295/2022, paragraful 179).

2.8. În cauza de față, măsurile urmăresc un **scop legitim**, respectiv cel de exploatare a resurselor naturale, în concordanță cu interesul național, respectiv cel de protejare a intereselor naționale ale statului în activitatea economică, prin finalizarea unor proiecte hidroenergetice. În schimb, în evaluarea **adecvării** măsurilor, menționăm faptul că în prezent nu există un mecanism alternativ prin care anumite zone ale ariilor naturale protejate să poată fi scoase de sub protecția acestui regim juridic pentru realizarea lucrărilor menționate. Chiar dacă măsurile propuse sunt adecvate, capabile să ducă la îndeplinirea scopului, acestea **nu pot fi considerate necesare, indispensabile** pentru atingerea scopului și **nici proporționale stricto sensu**.

2.9. Din perspectiva **garanțiilor**, dacă în cazul proiectelor de exploatare minieră, prevăzute deja de legislația în vigoare, potrivit art. 56¹ alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007, există obligația instituirii regimului de arie naturală protejată pentru o suprafață echivalentă, excepția introdusă de art. I din legea supusă controlului de constituționalitate nu prevede un asemenea mecanism. Totodată, potrivit art. I din legea criticată, suprafețele respective vor fi scoase *automat* din interiorul ariilor protejate, la solicitarea beneficiarului, fără nicio verificare a întinderii acestora din perspectiva utilității pentru realizarea obiectivului și fără o verificare a impactului acestei operațiuni asupra respectivei arii naturale protejate. Prin absența oricăror garanții și stabilirea unui mecanism diferit de cel al art. 56¹ alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007, statul depășește limitele a ceea ce este necesar și nu respectă un just echilibru între interesele concurente. Acest aspect este confirmat și de extinderea tipurilor de suprafețe vizate cu cele aferente „rețelelor de transport și distribuție” care privesc obiectivele în cauză.

3.1. În plus, art. II din legea supusă controlului de constituționalitate modifică și extinde sfera proiectelor exceptate de la aplicarea prevederilor Legii nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului, fiind incluse proiectele având obiectiv unic apărarea și securitatea națională ori reacția la situații de urgență, precum și proiectele care contribuie la realizarea acestor obiective desemnate prin hotărâri ale CSAT, precum și capacitățile de producere sau transport al energiei electrice existente aflate în arii protejate, asupra cărora se efectuează lucrări de mentenanță, re tehnologizare sau modernizare a acestora.

3.2. Art. 5 din Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului, în forma în vigoare, reprezintă transpunerea în legislația națională a dispozițiilor art. 1 alin. (3) și art. 2 alin. (4) din Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului (EIA), dispoziții care prevăd posibilitatea de exceptare a evaluării impactului asupra mediului. Astfel, potrivit art. 1 alin. (3) din Directiva EIA, exceptarea de la evaluarea impactului asupra mediului este posibilă pentru proiectele care servesc unor obiective de apărare națională, în urma evaluării, de la caz la caz, și în situația în care aplicarea directivei ar avea efecte negative asupra acestor obiective. Potrivit art. 1 alin. (4), cerințele stabilite de dreptul european nu se aplică în cazul proiectelor ale căror detalii sunt adoptate printr-un act legislativ specific de drept intern, deoarece obiectivele urmărite de directivă sunt realizate prin intermediul procesului legislativ. În cazuri excepționale, statele membre pot excepta un anumit proiect, în totalitate sau în parte, cu respectarea obligațiilor prevăzute de art. 2 alin. (4) din directivă, respectiv: (i) evaluarea în ce măsură există o altă formă de analiză a impactului asupra mediului; (ii) punerea la dispoziția publicului interesat a informațiilor obținute prin alte forme de evaluare; (iii) informarea Comisiei înaintea acordării aprobării de dezvoltare, despre motivele care justifică acordarea excepției și îi furnizează, dacă este cazul, informațiile puse la dispoziția propriilor resortisanți.

3.3. Potrivit formei în vigoare a art. 5 alin. (1) din Legea nr. 292/2018, prevederile legii nu se aplică proiectelor sau

părților proiectelor care au ca **obiectiv unic** apărarea și securitatea națională ori reacția la situații de urgență, dacă autoritățile publice centrale pentru apărare și securitate națională, respectiv cea pentru situații de urgență, împreună cu autoritatea publică centrală pentru protecția mediului **stabilesc, printr-o analiză de la caz la caz**, că realizarea evaluării impactului asupra mediului ar avea un efect negativ asupra acestor obiective. Potrivit art. 5 alin. (2), în situații excepționale, autoritatea publică centrală pentru protecția mediului poate excepta de la aplicarea prevederilor legii, parțial sau în totalitate, un anumit proiect, cu condiția ca obiectivele legii să fie realizate fără a aduce atingere prevederilor art. 17, care instituie o serie de obligații în sarcina autorității publice centrale pentru protecția mediului.

3.4. Dispozițiile art. 5 anterior referite reflectă regulile europene în materie. Prin modificările aduse de art. II din legea supusă controlului de constituționalitate se elimină mențiunea potrivit căreia decizia de exceptare a unor proiecte se ia de la caz la caz. Astfel, această evaluare de la caz la caz, realizată de autoritatea care are și instrumentele necesare pentru a evalua un astfel de impact, este înlocuită de o soluție generală, subsumată nevoii de apărare, de securitate ori de reacție la situații de urgență. În absența acestei evaluări punctuale, soluția legislativă stabilește o ierarhie *de plano* între obiectivul asigurării dreptului la un mediu sănătos și de ocrotire a mediului, potrivit art. 135 alin. (2) lit. e), pe de o parte, respectiv nevoia de apărare, de securitate și de reacție la situații de urgență, pe de altă parte. În plus, proiectele care țin de domeniul apărării și securității naționale sau al capacității în materia situațiilor de urgență nu sunt incompatibile cu evaluarea impactului lor asupra mediului. Dimpotrivă, evoluții climatice recente arată cât de importantă este protejarea mediului înconjurător pentru siguranța națională și evitarea apariției unor situații de urgență. Stabilirea unor astfel de proiecte prin hotărâre a CSAT nu poate justifica nerespectarea cerinței, impusă de dreptul Uniunii Europene, de evaluare a lor de la caz la caz. De altfel, în cadrul CSAT, Ministerul Mediului, autoritatea centrală cu competențe decizionale în materia protejării ariilor naturale, nu este reprezentată, motiv pentru care, din punct de vedere tehnic, eliminarea *de facto* a autorității centrale pentru protecția mediului din această procedură constituie o eliminare a unei garanții a dreptului la un mediu sănătos și conduce la o restrângere disproporționată a exercițiului acestui drept.

4. Pentru toate aceste considerente, considerăm că obiecția de neconstituționalitate formulată de Președintele României trebuia admisă și că Legea pentru completarea art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, precum și pentru modificarea art. 5 alin. (1) din Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului trebuia declarată neconstituțională deoarece **încalcă atât principiul bicameralismului**, reglementat de art. 61 coroborat cu art. 75 din Constituția României, **cât și dreptul fundamental la un mediu sănătos** (art. 35 din Constituție), **precum și prevederile referitoare la obligația statului de a asigura protecția mediului înconjurător** stabilite de art. 135 alin. (2) lit. e) din Constituție și de dreptul Uniunii Europene [Directiva 92/43/CEE *Habitats* și Directiva 2011/92/UE *EIA* prin prisma art. 148 alin. (2) din Constituția României].

HOTĂRÂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRÂRE

**pentru aprobarea plății contribuției financiare voluntare
a României la bugetul Organizației pentru Cooperare
și Dezvoltare Economică, în vederea participării în calitate
de membru în Grupul consultativ informal aferent Forumului
global al Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare
Economică privind anticorupția și integritatea (GACIF) 2026**

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, și al art. 5 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 40/2016 privind stabilirea unor măsuri la nivelul administrației publice centrale și pentru modificarea și completarea unor acte normative, aprobată prin Legea nr. 336/2023,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. — Se aprobă plata contribuției financiare voluntare a României la bugetul Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, în vederea participării în calitate de membru în Grupul consultativ informal aferent Forumului global al Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică privind anticorupția și integritatea (GACIF) 2026, în limita echivalentului în lei al sumei de 20.000,00 de euro.

Art. 2. — Echivalentul în lei al sumei prevăzute la art. 1 se calculează pe baza cursului oficial de schimb euro/leu al Băncii Naționale a României, valabil la data efectuării plății.

Art. 3. — Contravaloarea în lei a sumei prevăzute la art. 1 se suportă din bugetul aprobat Ministerului Justiției pentru anul 2026.

PRIM-MINISTRU

ILIE-GAVRIL BOLOJAN

Contrasemnează:

Viceprim-ministru, interimar,

Oana-Clara Gheorghiu

p. Ministrul justiției, interimar,

Teodora Stoian,

secretar de stat

Ministrul afacerilor externe,

Oana-Silvia Țoiu

p. Ministrul finanțelor,

Mihai Diaconu,

secretar de stat

București, 30 iulie 2026.

Nr. 575.

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL ENERGIEI

ORDIN

privind modificarea Ghidului solicitantului — Sprijinirea investițiilor în noi capacități de producere a energiei electrice produse din surse regenerabile pentru autoconsum aferent Fondului pentru modernizare, aferent celui de-al II-lea apel bazat pe procedură de ofertare concurențială, aprobat prin Ordinul ministrului energiei nr. 539/2025

Având în vedere:

— art. 6 alin. (1) lit. f) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 60/2022 privind stabilirea cadrului instituțional și financiar de implementare și gestionare a fondurilor alocate României prin Fondul pentru modernizare, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, aprobată cu completări prin Legea nr. 376/2023, cu modificările și completările ulterioare;

— Ordinul ministrului energiei nr. 355/2024 pentru aprobarea Schemei de ajutor de stat privind sprijinirea investițiilor în noi capacități de producere a energiei electrice produse din surse regenerabile pentru autoconsum, aferentă Fondului pentru modernizare, cu modificările ulterioare;

— Referatul Direcției generale investiții nr. 199.452 din 3.07.2026 privind necesitatea modificării Ghidului solicitantului — Sprijinirea investițiilor în noi capacități de producere a energiei electrice produse din surse regenerabile pentru autoconsum, aferent Fondului pentru modernizare, aferent celui de-al II-lea apel bazat pe procedură de ofertare concurențială, aprobat prin Ordinul ministrului energiei nr. 539/2025,

în temeiul prevederilor art. 10 alin. (6) din Hotărârea Guvernului nr. 316/2021 privind organizarea și funcționarea Ministerului Energiei, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul energiei, interimar, emite prezentul ordin.

Art. I. — Ghidul solicitantului — Sprijinirea investițiilor în noi capacități de producere a energiei electrice produse din surse regenerabile pentru autoconsum aferent Fondului pentru modernizare, aferent celui de-al II-lea apel bazat pe procedură de ofertare concurențială, aprobat prin Ordinul ministrului energiei nr. 539/2025, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 472 și 472 bis din 21 mai 2025, se modifică după cum urmează:

1. La capitolul 1 punctul 1.1, paragraful al 7-lea se modifică și va avea următorul cuprins:

„Finalizarea investițiilor, respectiv instalarea, punerea în funcțiune și conectarea la rețea, se va realiza până la data prevăzută în cadrul fiecărei proceduri de ofertare concurențială ce va fi lansată și publicată pe site-ul ME conform prevederilor legale și nu poate depăși data de 31.12.2028.”

2. La capitolul 1 punctul 1.8 subpunctul 1, marcatorul 2 se modifică și va avea următorul cuprins:

„o descrierea proiectului, inclusiv data începerii și a finalizării acestuia (data finalizării nu va depăși data stabilită în cadrul fiecărei proceduri de ofertare concurențială), respectiv în cadrul acestui apel data de 31.12.2028.”

3. La capitolul 2 punctul 2.2, literele d) și f) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„d) Perioada de implementare a proiectului se încadrează în perioada de eligibilitate a cheltuielilor, respectiv între data la care solicitantul depune cererea de finanțare la ME și data preconizată de finalizare a proiectului, dar nu poate fi mai târziu de 31.12.2028, cu respectarea principiului «demararea lucrărilor» prevăzut la art. 2 din Regulamentul (UE) nr. 651/2014. Anumite activități legate de proiect [de exemplu: proiectare (studiul de fezabilitate, studiul de fezabilitate, proiectul tehnic etc.)], achiziția de teren etc. pot fi realizate înainte de data de început a eligibilității, respectiv data la care solicitantul depune cererea de finanțare la Ministerul Energiei, însă acestea nu vor fi eligibile pentru rambursarea din Fondul pentru modernizare;
✓ A se vedea secțiunea Activități previzionate din cererea de finanțare.

f) Durata de implementare a proiectului nu depășește data de 31.12.2028;

✓ A se vedea secțiunea Activități previzionate din cererea de finanțare.”

4. La capitolul 2 punctul 2.3, paragraful al patrulea și punctul 1) de la paragraful al șaselea se modifică și vor avea următorul cuprins:

„Cheltuielile eligibile pentru rambursare sunt efectuate în perioada de eligibilitate, respectiv între data la care solicitantul depune cererea de finanțare la ME și data preconizată de finalizare a proiectului, dar nu poate fi mai târziu de 31.12.2028, cu respectarea principiului «demararea lucrărilor» prevăzut la art. 2 din Regulamentul (UE) nr. 651/2014.

1) să fie efectuată și plătită de la data la care solicitantul depune cererea de finanțare la ME, dar nu mai târziu de data de finalizare a investiției prevăzută în cadrul procedurii de ofertare concurențială, respectiv data de 31.12.2028;”

5. La anexa nr. 1.a punctul 1 pentru aplicarea art. 6 „Efectul simulativ, alin. 1 și 2”, litera (b) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(b) descrierea proiectului, inclusiv data începerii și a finalizării acestuia (data finalizării acestuia nu va depăși data de 31.12.2028);”

6. La anexa nr. 2.1, secțiunea „Eligibilitate” litera B — „Eligibilitatea proiectului”, litera d) se modifică și va avea următorul cuprins:

„d) Durata de implementare a proiectului nu depășește data de finalizare a investiției prevăzută în cadrul procedurii de ofertare concurențială, respectiv 31.12.2028;”

7. La anexa nr. 3 litera B), marcatorul 6 se modifică și va avea următorul cuprins:

„□ să asigure din alte surse de finanțare legal constituite finanțarea necesară pentru finalizarea proiectului în situația în care acesta nu va fi implementat în integralitate până la data de 31.12.2028;”

8. În anexa nr. 5, la articolul 2, alineatul (6) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(6) Perioada de implementare a proiectului se încadrează în perioada de eligibilitate a cheltuielilor, respectiv între data la care beneficiarul a depus cererea de finanțare și data procesului-verbal de recepție a punerii în funcțiune a investiției, în conformitate cu graficul de activități, dar nu mai târziu de data de 31.12.2028.”

9. La anexa nr. 7 punctul 5, tabelul 5 se modifică și va avea următorul cuprins:

„5. Buget — Plan anual de cheltuieli

TABEL 5
— lei —

An(4)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Cheltuieli						

(4) Planul anual de cheltuieli se va întocmi pentru perioada de implementare a investiției, care nu va depăși data de 31.12.2028.”

Art. II. — Prevederile prezentului ordin intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I.**Art. III.** — Direcția generală investiții din cadrul Ministerului Energiei va duce la îndeplinire prevederile prezentului ordin.Ministrul energiei, interimar,
Ilie-Gavril BolojanBucurești, 24 iulie 2026.
Nr. 766.

MINISTERUL FINANTELOR

ORDIN**privind modificarea anexei la Ordinul ministrului finanțelor
publice nr. 86/2005 pentru reglementarea datei plății salariilor
la instituțiile publice**

În temeiul prevederilor art. 53 alin. (2) din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, și al prevederilor art. 10 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 34/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul finanțelor emite următorul ordin:

Art. I. — În anexa la Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 86/2005 pentru reglementarea datei plății salariilor la instituțiile publice, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 108 din 2 februarie 2005, cu modificările și completările ulterioare, codul în profil departamental 51 „Consiliul Economic și Social” se modifică și va avea următorul cuprins:

Cod în profil departamental	Denumirea ordonatorului principal de credite	Data plății salariilor
„51	Consiliul Economic și Social	9”

Art. II. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.Ministrul finanțelor,
Alexandru NazareBucurești, 30 iulie 2026.
Nr. 969.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR



„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro
Relații cu publicul: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78/79/83.
Pentru publicări, încărcăți actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

